

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ទិស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

**សទ្ទានុក្រម
វប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ
ខ្មែរ-អង់គ្លេស-បារាំង**

**LEXICON
OF
CULTURE AND FINE ARTS
Khmer-English-French**

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

គណៈកម្មការវប្បធម៌ និង វិចិត្រសិល្បៈ

គណៈកម្មការវប្បធម៌

គណៈកម្មការវិចិត្រសិល្បៈ

សីហា ២០១៥

បុព្វកថា

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ (ក.ជ.ក.ខ.) មានភារកិច្ចស្វែងរកឯកភាពឱ្យកាសាខ្មែរ ទាំងខាងអក្ខរាវិទ្ធុ ទាំងខាងអំណាននិងទាំងខាងពាក្យពេចន៍។ ទន្ទឹមនឹងការស្វែងរកឯកភាពនេះ ក.ជ.ក.ខ. ក៏មានតួនាទីអភិរក្សនូវពាក្យពេចន៍មួយចំនួនរបស់បុព្វបុរសខ្មែរជំនាន់ដើម ដែលបានខិតខំបង្កើតឡើង និងរក្សាទុកតាមករស់ជាច្រើនជំនាន់មកហើយដែរ។ ពាក្យពេចន៍ដែលទាក់ទងនឹងខ្នាតបុរាណរបស់ខ្មែរត្រូវបានស្រាវជ្រាវយកមកចងក្រង ដោយគណៈកម្មការបច្ចេកសព្ទវប្បធម៌ រហូតដល់មានការអនុម័តជាផ្លូវការពីសំណាក់ ក.ជ.ក.ខ. ក្រោមការចង្អុលបង្ហាញដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់សម្តេច បណ្ឌិតសភាចារ្យ អគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង ជាគុគណនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ។

ការអភិរក្សពាក្យពេចន៍ដែលទាក់ទងនឹងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ គឺជាផ្នែកមួយនៃការចូលរួមចំណែកអភិរក្សវប្បធម៌ ដែលជាអត្តសញ្ញាណនិងជាអាយុជីវិតដ៏មានតម្លៃមិនអាចខ្វះបានរបស់ជាតិនីមួយៗ សមដូចពាក្យទំនៀមមួយឃ្លាពោលថា «វប្បធម៌រលត់ ជាតិរលាយ វប្បធម៌ពណ្តាយ ជាតិថ្លុំថ្លើង»។

សទ្ទានុក្រមនៃពាក្យដែលគណៈកម្មការវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈបានស្នើ និង ដែល ក.ជ.ក.ខ. បានអនុម័តជាផ្លូវការជាឧបករណ៍សម្រាប់បង្ហាញអត្តសញ្ញាណជាតិខ្មែរ ដែលមានទេពកោសល្យក្នុងវិស័យសិល្បៈ។

សូមអ្នកស្រឡាញ់កាសាជាតិទទួលយកសទ្ទានុក្រមនេះទៅប្រើប្រាស់ ដើម្បីស្វែងយល់ពីបច្ចេកសព្ទទាក់ទងនឹងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈរបស់ជាតិយើង។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី **៣០** ខែ **កក្កដា** ឆ្នាំ **២០១៥**

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង ជាប្រធានកិច្ចការនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ

អារម្ភកថា

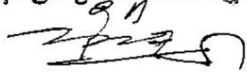
ពាក្យទាក់ទងនឹងវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ ដែលមានក្នុងសទ្ទានុក្រមនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយ តាមព្រឹត្តិបត្រម្តងហើយ ប៉ុន្តែព្រឹត្តិបត្រទាំងនោះ ត្រូវបានចែកផ្សព្វផ្សាយតែក្នុងមជ្ឈដ្ឋានថ្នាក់ដឹកនាំ ក្រសួងនានា មន្ទីរអប់រំខេត្ត ការិយាល័យអប់រំស្រុក/ក្រុង/ខណ្ឌ នាយកសាលា...។ ម៉្យាងទៀត ដើម្បី ឱ្យក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ(ក.ជ.ក.ខ.) ងាយអនុម័តពាក្យទាំងនោះ គណៈកម្មការវប្បធម៌និងគណៈ- កម្មការវិចិត្រសិល្បៈត្រូវផ្តល់ពាក្យគន្លឹះជាមុន ទោះពាក្យគន្លឹះនោះកើតចេញពីព្យញ្ជនៈណាក៏ដោយ ដើម្បីឱ្យងាយពន្យល់ពាក្យពាក់ព័ន្ធ។ ក្នុងសទ្ទានុក្រមនេះ ពាក្យដែលមានភាពប៉ាន់ប៉ាយក្នុងព្រឹត្តិបត្រ ត្រូវបានស្រង់មកតម្រៀបតាមលំដាប់អក្ខរក្រម ព្រមទាំងដាក់បច្ចេកសព្ទវប្បធម៌និងបច្ចេកសព្ទវិចិត្រ- សិល្បៈដោយឡែកពីគ្នា (បច្ចេកសព្ទវប្បធម៌មានចំនួន១៤៧ពាក្យ និង បច្ចេកសព្ទវិចិត្រសិល្បៈមាន ចំនួន២៧៥ពាក្យ)។

សទ្ទានុក្រមជាមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយទី៣របស់យើង បន្ទាប់ពីព្រឹត្តិបត្រនិងគេហទំព័រ ហើយ យើងសង្ឃឹមថា មធ្យោបាយនេះអាចផ្សព្វផ្សាយបានទូលំទូលាយជាងមធ្យោបាយមុនៗនៅក្នុងប្រទេស កម្ពុជា។

ក.ជ.ក.ខ. មិនអាចដំណើរការបានទេ បើគ្មានការគាំទ្រជាចំរើការពីសំណាក់សម្តេច បណ្ឌិតសភា- ចារ្យ អគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង ជាគុ- គណនៃ ក.ជ.ក.ខ. តាមរយៈឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ អាន** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី ទទួលបន្ទុកទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និង ជាប្រធានកិត្តិយសនៃ ក.ជ.ក.ខ.។

អាស្រ័យហេតុនេះ ក្នុងនាម ក.ជ.ក.ខ.ទាំងមូល ខ្ញុំបាទសូមថ្លែងអំណរគុណព្រមទាំងកតញ្ញតា យ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំខាងលើ ដែលជាអាណាព្យាបាលនៃ ក.ជ.ក.ខ.យើង ជាទីគោរព ជឿជាក់ខ្ពស់បំផុត។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃ សុក្រ ទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០១៥

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ **ត្រី ម៉ែង**

សមាជិក

គណៈកម្មការវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ

- ១- លោកសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត នូ ចាន់សុភី ប្រធាន
- ២- លោក ជុន កសិកា អនុប្រធាន
- ៣- លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យបណ្ឌិត ព្រំ ទេវី សមាជិក
- ៤- លោក លីម សុក្រាត សមាជិក
- ៥- លោក ហៀង លាងហុង សមាជិក
- ៦- លោកស្រី អ៊ឹង ម៉ាល័យ សមាជិក

រៀបចំបោះពុម្ពផ្សាយដោយ ៖

ផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល
នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

សមាជិក

គណៈកម្មការវប្បធម៌

១- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត នូ ចាន់សុភី	ប្រធាន
២- លោក ជុន កសិកា	អនុប្រធាន
៣- លោកបណ្ឌិត គឹម ព័ន្ល់	អនុប្រធាន
៤- លោក មាយ សារី	សមាជិក
៥- លោក ប្រែង ពិសិដ្ឋ	សមាជិក
៦- លោកស្រី យ៉ាន់ វិការតន៍	សមាជិក
៧- លោក គុយ វិន	ជំនួយខាងភាសា
៨- កញ្ញា សុង ឧស្សាហ៍	លេខាធិការ
៩- លោក ព្រាប ចាន់ម៉ារ៉ា	សមាជិក

រៀបចំបោះពុម្ពផ្សាយដោយ ៖

ផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល
នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

សមាជិក

គណៈកម្មការវិនិច្ឆ័យសិល្បៈ

- ១- ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ តិច សំណាង ប្រធាន
- ២- ឯកឧត្តម ប៊ុត សុម៉េត អនុប្រធាន
- ៣- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ហ៊ឹម សុភី សមាជិក
- ៤- លោកបណ្ឌិត ធុយ ចាន់ធួន សមាជិក
- ៥- លោកបណ្ឌិត លី រស្មី សមាជិក
- ៦- លោក ហៀង លាងហុង សមាជិក
- ៧- លោកបណ្ឌិត ឈឹម សុខាន់ដារា សមាជិក
- ៨- លោក លឹម សុក្រាត សមាជិក
- ៩- លោក ឡោ សាន សមាជិក
- ១០- លោកស្រី កែវ ណារុំ សមាជិក
- ១១- លោក ជា សម្បត្តិ សមាជិក
- ១២- លោកស្រី ហង់ លក្ខិណា ជំនួយខាងភាសា
- ១៣- លោក គឹម សុវត្ថិ សមាជិក
- ១៤- លោក សៀវ សោភា សមាជិក
- ១៥- លោក ប៉ាង ចាន់ថា សមាជិក

រៀបចំបោះពុម្ពផ្សាយដោយ ៖

ផ្នែកបោះពុម្ព ផ្សព្វផ្សាយនិងបណ្តុះបណ្តាល
នៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាននៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិភាសាខ្មែរ

បច្ចេកសព្ទវប្បធម៌ និង វចនាសម្ព័ន្ធៈ
ដែលគណៈកម្មាធិការជាតិកាសាខ្មែរ / គ.ជ.ក.ខ.
(បច្ចុប្បន្ន ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកាសាខ្មែរ / គ.ជ.ក.ខ.)
ប្បានអនុម័ត

១- បច្ចេកសព្ទវប្បធម៌

<p>១- កញ្ជើ</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ សម្រាប់វាលគ្រាប់ធញ្ញជាតិ វត្ថុល្អិតៗ ជាដើម ដែលត្បាញដោយបន្លោះឬស្សី ខាងលើមានរាងមូល ហៅថា មាត់ក្តាប់នឹងបន្លោះផ្តៅ, ខាងក្រោមរាប ហៅថា បាត។ ឧ. អង្ករមួយកញ្ជើ។</p>
<p>២- កន្តាំង</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ (មានរាងដូចល្អី) សម្រាប់វាលគ្រាប់ធញ្ញជាតិ មាន ស្រូវ អង្ករ ជាដើម, ជារង្វាល់អនុភាគ ដែលមានចំណុះពីរភាគឬបីភាគឬក៏បួនភាគនៃតោ។ អ្នកខ្លះហៅថា ខ្លឹង។ ឧ. ស្រូវបីកន្តាំង។</p>
<p>៣- កម្បង់</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ ដែលប្រើបាតដៃទាំងពីរផ្តុំគ្នាហើយផ្ទេរ ធ្វើឱ្យដក់បន្តិច សម្រាប់ក្បង់គ្រាប់ធញ្ញជាតិតូចៗ ឬ វត្ថុអ្វីៗមានទំហំតូចល្អិតៗឬក៏ម៉ដ្ឋៗ ដាក់ពេញថ្នក់បាតដៃទាំងពីរនោះ។ ឧ. អង្ករពីរកម្បង់។</p>
<p>៤- ការការពារ អ. protection បារ. protection (f.)</p>	<p>សកម្មភាពដែលតម្រូវឱ្យមានការកំណត់លក្ខខណ្ឌផ្សេងៗ ដើម្បីសង្គ្រោះបុរាណវត្ថុ សិល្បៈ ប្រាសាទបុរាណ ស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យា តំបន់</p>

	<p>ប្រវត្តិសាស្ត្រ និង ធនធានបេតិកភណ្ឌ ដើម្បី ទប់ស្កាត់អំពើចោរកម្ម ការរំលោភ ការបំផ្លិច បំផ្លាញ រួមទាំងការបំផ្លាញពីធម្មជាតិ។</p> <p>ខ. អាជ្ញាធរជាតិព្រះវិហាររៀបចំតំបន់ការពារ ដើម្បីអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍតំបន់ប្រាសាទ ព្រះវិហារ។</p>
<p>៥- ការបង្ការ អ. preservation បារ. prévention (f.)</p>	<p>ការចាត់វិធានការចាំបាច់ផ្សេងៗ ដើម្បីថែរក្សា បុរាណវត្ថុ សិល្បៈ ប្រាសាទបុរាណ ស្ថានីយ បុរាណវត្ថុវិទ្យា និង ធនធានបេតិកភណ្ឌឱ្យនៅ គង់វង្ស។</p>
<p>៦- ការពង្រឹង អ. consolidation បារ. consolidation (f.)</p>	<p>ការបិទ ការភ្ជិត ការលាប ... លើបុរាណវត្ថុ ផ្សេងៗ តាមរយៈការប្រើប្រាស់សារធាតុផ្សេងៗ ដើម្បីរក្សាទម្រង់បុរាណវត្ថុនោះឱ្យស្ថិតនៅគង់ វង្ស។</p> <p>ខ. ការពង្រឹងកុលាលភាជន៍បែកបាក់ មុននឹង យកទៅដាក់តាំងបង្ហាញ។</p>
<p>៧- ការតាក់តែងលម្អ និម្មាបនកម្ម/ការតាក់- តែងលម្អស្ថាបត្យកម្ម អ. architectural decoration បារ. décoration (f.) architecturale</p>	<p>ការរចនាលើសំណង់អគារ ដើម្បីបង្កើនការ ទាក់ទាញឱ្យមានការចាប់អារម្មណ៍។</p>

<p>៨- ការអភិរក្ស អ. conservation បារ. conservation (f.)</p>	<p>ការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា ការពារ ដើម្បីប្រើប្រាស់ប្រកបដោយនិរន្តរភាពនូវបុរាណវត្ថុ សិល្បៈ ប្រាសាទបុរាណ ស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យា និងធនធានបេតិកភណ្ឌ ឱ្យមានសុវត្ថិភាព ដើម្បីបញ្ចៀសហានិភ័យផ្សេងៗ។</p> <p>ទស្សនៈទូទៅនៃពាក្យ “អភិរក្ស” ផ្ដោតលើការការពារផ្សេងៗដល់អគារ ស្ថានីយបុរាណ ទីក្រុងបុរាណ រួមមាន ការថែទាំ ការជួសជុល ការពង្រឹង និង ការបន្ថែមកម្លាំង។</p>
<p>៩- កុណ្ណី</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទ មានរាងដូចជូជាទូទៅមានចំពួយដូចកំសៀវ ធ្វើពីដីដុត ឬលោហៈ ដូចជា មាស ប្រាក់ សំរិទ្ធិ ស្ពាន់ ជាដើម ខ្លះមានរចនាវិចិត្រផ្សេងៗ ប្រើសម្រាប់ដាក់ទឹកជ្រួចក្នុងពិធីផ្សេងៗ។</p>
<p>១០- កុលាលភាជន៍ អ. pottery បារ. poterie (f.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុសិល្បៈមានដូចជា ភាជន៍ដី, ចាន, ឆ្នាំងឬក្រមដែលធ្វើដោយដីឥដ្ឋដុតក្នុងសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ សម្រាប់ដាក់ភោជនាហារ មានបាយទឹក ជាដើម។</p>
<p>១១- កុលាលភាជន៍រឹង អ. stoneware (pottery) បារ. poterie en grès (f.)</p>	<p>កុលាលភាជន៍មួយប្រភេទដែលមានលក្ខណៈរឹងនិងមិនជ្រាបទឹក ដែលដុតក្នុងសីតុណ្ហភាពពី ១២០០ ទៅ ១៣៥០អង្សាសេ។</p>

<p>១២- កំប៉េះ</p>	<p>សម្ភារៈប្រើប្រាស់មួយប្រភេទ រាងដូចថាស មានជើងភ្ជាប់ជាទម្រ ធ្វើពីឈើ បន្ទោះឫស្សី ផ្ដៅ រពាក់ ឆាងត្នោត ជាដើម លាបម្រក្សណ៍ មានរចនាក្បាច់វិចិត្រ ប្រើសម្រាប់ដាក់របស់របរ ផ្សេងៗ។</p> <p>ខ. គេរៀបគ្រឿងតង្វាយព្រះមួយកំប៉េះក្នុងពិធី បុណ្យបច្ច័យបួន។</p> <p>ខ. ជូនជីរៀបផ្លែឈើមួយកំប៉េះប្រគេនព្រះ- សង្ឃ។</p> <p>© ព្រាប ចាន់ម៉ារ៉ា</p>
<p>១៣- កំពែង អ. rampart បារ. rempart (m.)</p>	<p>សំណង់ការពារធ្វើពីដី ពីឥដ្ឋ ឬពីថ្ម ដែលលើក ព័ទ្ធជុំវិញក្រុង, បន្ទាយ, វាំង, ប្រាសាទជាដើម។</p> <p>ខ. កំពែងក្រុងអង្គរឬរិសង់ពីឥដ្ឋ។</p>
<p>១៤- ក្តាប់</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ ប្រើម្រាមដៃម្ខាងរូប ក្រសោបបិទ សម្រាប់ចាប់គ្រាប់ធញ្ញជាតិតូចៗ ឬវត្ថុអ្វីៗមានទំហំតូចល្អិតៗឬក៏ម៉ដ្ឋៗ។</p> <p>ខ. អង្ករមួយក្តាប់។</p>

<p>១៥- ក្តារបែន អ. Kda Ben (cruciform platform)</p>	<p>ឈ្មោះព្រះលានមួយដែលមានសណ្ឋានជាជើង ក្តែកតភ្ជាប់ពីស្ពានហាលទៅគោបុរនៃខ្លោងទ្វារ ធំប្រាសាទ។ ក្តារបែន គឺសម្រាប់ព្រះមហាក្សត្រ ទទួលនាម៉ឺនសព្វមុខមន្ត្រីនិងសម្រាប់ទតក្បួន ដង្ហែងផ្សេងៗក្នុងពិធីបុណ្យ។</p> <p>១. ប្រដាប់ជាឋាន ក្តារបែនសោតមាន បស្ចិមទិសា រោងរម្យកក្តាក ស្នាងស្នាតសោភា សឹងថ្មសិលា ប្រកិតក្រាស់ក្រៃ។</p> <p>(ដកស្រង់ពីលើក្រឹតអង្គរ ក្នុងវគ្គទី១៣៣)</p>
<p>១៦- ភ្លង</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទ មានរាងជាបំពង់ ខ្លីៗ មានគម្រប មានសណ្ឋានដូចភ្នាក់ ធ្វើពី បំពង់ឫស្សី ឈើ ភ្នក ឬ លោហៈ ប្រើសម្រាប់ ដាក់ក្រមួន ប្រេង ម្សៅ ឬ របស់ផ្សេងៗ ដូចជា គ្រឿងអលង្ការជាដើម។ បច្ចុប្បន្ន ភ្លងមាន ទ្រង់ទ្រាយច្រើនយ៉ាង ដូចជា រាងមូល ជ្រុង ជាដើម។</p>
<p>១៧- ភ្នាក់</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទមានរាងជាបំពង់ ឬមានសណ្ឋានប្រហាក់ប្រហែលបំពង់ មាន គម្រប ធ្វើពីបំពង់ឫស្សី ឈើ ស្មាច់ក្រដាស ឬ លោហៈផ្សេងៗ ហើយ ខ្លះមានក្បាច់រចនា វិចិត្រ មានទំហំខុសៗគ្នា ប្រើសម្រាប់ច្រក</p>

	<p>របស់ផ្សេងៗ ដូចជា លិខិត ទៀន ធូប បារី ម្ពូល។ល។</p> <p>ឧ. ភ្នាក់ព្រះរាជសារ។</p>
<p>១៨- គក់ / ហត្ថក្រពុំ</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតពី ត្រឹមកែងដៃទៅដល់គល់ម្រាមកូនដៃដែលក្តាប់ ក្តោបចូល ដោយមានប្រវែងប្រហាក់ប្រហែល ១៦អ៊ិញ (ប្រហែល៤០,៦២៤សង់ទីម៉ែត្រ)។</p> <p>បញ្ជាក់ : ១អ៊ិញ ប្រវែងប្រហែល ២,៥៣៩ សង់ទីម៉ែត្រ។</p>
<p>១៩- គាវុត</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមានប្រវែង ២០០០ព្យាម ឬ ១០០សិន ស្មើនឹង ៤០០០ ម៉ែត្រ។</p>
<p>២០- គូ / គូទឹក អ. moat បារ. douve (f.)</p>	<p>សំណង់ស្នាមភ្លោះបុរាណព័ទ្ធជុំវិញបន្ទាយ, រាំង, ប្រាសាទ, វត្តឬភូមិ; ពាក្យបុរាណ ហៅ កសិណ ដូចយ៉ាង កសិណព័ទ្ធជុំវិញអង្គរវត្ត ជាដើម។</p>

<p>២១- គូ</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណ ដែលកំណត់ចំនួន ពីរផ្ទឹមគ្នា។ ១. សត្វលលកមួយគូ, ស្បែកជើងមួយគូ, ចង្កឹះមួយគូ។</p>
<p>២២- គ្រុះ</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់ត្បាញពីបន្ទះឫស្សី មានរាង ក្រឡូម ស្ទើរស្មើលើស្មើក្រោម មាត់មូល មាន កណ្តាប់ធ្វើពីបន្ទះឫស្សី ច្រើនភ្ជាប់នឹងចម្រៀក ផ្តៅ មានស៊ឹមចម្រៀកឫស្សីនៅពីខាងលើ ហើយ បាតខាងក្រោមរាងបួនជ្រុងភ្ជាប់នឹង ចម្រៀកឫស្សីខ្លែងគ្នាទ្រព្យក្រោម ហៅថា ជើង គ្រុះ។ គ្រុះលាបដំរីទឹក គេប្រើសម្រាប់ដាក់ទឹក និងដងទឹក។</p> <div data-bbox="421 828 997 1102" data-label="Image"> </div>
<p>២៣- គ្រឿងដីដុតរឹង អ. stoneware</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃសេរ៉ាមិក ដែលមានលក្ខណៈ រឹងនិងមិនជ្រាបទឹក ដែលដុតក្នុងសីតុណ្ហភាព ពី ១២០០ ទៅ ១ ៣៥០អង្សាសេ។</p>
<p>២៤- ងារ</p>	<p>ខ្នាតរង្វាស់ពីបុរាណ ដែលមានផ្ទៃដីទំហំ ១០ ព្យាម៤ជ្រុង ត្រូវជា ១០០ព្យាមក្រឡា,ប្រហែល</p>

	<p>២០ ម៉ែត្រ៤ជ្រុង ឬ ៤០០ ម៉ែត្រការ៉េ។</p> <p>១. ភ្នំស្រែមួយត្រឹកបានពីរដារ។</p>
២៥- ចង្កូលដៃ	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតពីត្រឹមចុងមកដល់គល់ម្រាមចង្កូលដៃ។</p> <p>១. យប់មិញទឹកស្រកមួយចង្កូលដៃ។</p>
២៦- ចាប់	<p>ខ្នាតរង្វាស់ទំហំខ្មែរពីបុរាណ ដែលគេអាចក្តោបពេញបាតដៃ (ដោយគិតពីចុងម្រាមមេដៃដល់ចុងម្រាមចង្កូលខ្មោចទៅលើរបស់ផ្សេងៗបានមួយជុំ។</p> <p>១. ស្មៅមួយចាប់។</p>
២៧- ចឹប	<p>ខ្នាតរង្វាស់ខ្មែរពីបុរាណ ប្រើចុងម្រាមដៃម្ខាងរូបប្រួមផ្គុំគ្នា ច្រិចគ្រាប់ធញ្ញជាតិតូចៗ ឬវត្ថុអ្វីៗមានទំហំតូចល្អិតៗ ឬក៏ម៉ដ្ឋៗ។</p> <p>១. អំបិលមួយចឹប។</p>
២៨- ចុង	<p>ខ្នាតខ្មែរបុរាណ ដែលមានទម្ងន់កន្លះហាប ឬ៥០នាឡិ (ប្រហែល ៣០គីឡូក្រាម)។</p> <p>១. អង្ករមួយចុង។</p>
២៩- ចំអាម	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតត្រឹមចុងមេដៃទៅចុងម្រាមដៃកណ្តាលដែលញែកតឹងកន្លែកពីគ្នា។ មួយចំអាមប្រវែងកន្លះហត្ថឬប្រហែល ២៥សង់ទីម៉ែត្រ។</p>

<p>៣០- ជ័យតដាក់/ វាលរាជដាក់ អ. Jayatataka</p>	<p>ឈ្មោះតដាក់ដែលសាងនៅសតវត្សរ៍ទី១២ក្នុង រាជ្យព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧(១១៨១-១២២០?) ទំហំ ៣.៥គ.ម. x ១គ.ម. ដែលមានប្រាសាទ នាគព័ន្ធសង់នៅចំកណ្តាល។ បច្ចុប្បន្ន អ្នក ស្រុកនៅតំបន់អង្គរច្រើនហៅ វាលរាជដាក់។</p>
<p>៣១- ជី</p>	<p>ខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមានទម្ងន់ ១/១០តម្លឹង ឬ១០ហ៊ុន ប្រមាណ៣,៧៥ក្រាម។ ខ. មាសមួយជី។</p>
<p>៣២- ជើងស្រាពក់</p>	<p>ជើងទម្រង់ធ្វើពីលោហៈឬវត្ថុធាតុនានាដែល ផ្នែកខាងលើរាងមូលក្រឡមដែលខ្លះមានរចនា ក្បាច់វិចិត្រ ប្រើសម្រាប់ទ្រទ្រង់ឬដាក់របស់ របរក្នុងពិធីផ្សេងៗ។ ខ. អាចារ្យរៀបផ្កាស្លាដាក់លើជើងស្រាពក់។</p> <div data-bbox="505 884 913 1222" data-label="Image"> </div>
<p>៣៣- ជើងអាធារ</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទធ្វើពីឈើ មានជើង ខ្លែងត្នា ប្រើសម្រាប់ទ្រទ្រង់សាស្ត្រាផ្សេងៗ។ ជើងអាធារទាបសម្រាប់ទ្រទ្រង់សាស្ត្រាដើម្បី រៀន គេហៅថា «ជើងអាធាររៀន»។ ជើងអាធារ</p>

ខ្ពស់ច្រើនមានក្បាច់រចនាវិចិត្រផ្សេងៗ សម្រាប់ ទ្រុឌម្ហីសាស្ត្រា ដាក់ពីមុខគ្រែទេសន៍ ដើម្បី ព្រះសង្ឃសម្តែងធម្មទេសនា គេហៅថា «ជើង អាធារទេសន៍»។

៣៤- ជំហាន

រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមាន ប្រវែងមួយជំហានឈានដើរ ដោយគិតពីត្រឹម កែងជើងក្រោយទៅដល់កែងជើងមុខ (ជំហាន មានពីរ គឺ ជំហានធម្មតា និង ជំហានតឹង)។
 ខ. ក្បាលដីនេះមាន១៥ជំហាន។

៣៥- ជំន្លាប់

ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទ មានរាងជាប្រអប់ តូចៗ មានគម្រប មានសណ្ឋានមូលត្រមៀច ធ្វើពីដីដុត ឈើ ភ្នក ឬ លោហៈ ប្រើសម្រាប់ ដាក់ក្រមួន ម្សៅ ឬ គ្រឿងអលង្ការផ្សេងៗ។
 ខ. ក្រមួនមួយជំន្លាប់។

<p>៣៦- ដឹក</p>	<p>រង្វាស់រង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ សម្រាប់វាលស្រូវ ចំណុះ ២០ហ៊ែង ដែលអាចដឹកបានដោយ រទេះគោឬក្របី។ ១. ស្រូវមួយដឹក។</p>
<p>៣៧- ដំប</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណ ដែលជាទូទៅកំណត់ ចំនួនពីរគូឬចំនួន៤។ ពាក្យសម្រាប់ប្រើរាប់ ផ្លែឈើ កណ្តាប់សំណាប ឬ សត្វតូចៗ។ ១. ផ្លែស្វាយបីដំប ឬ ស្វាយ១២ផ្លែ។</p>
<p>៣៨- តក់</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ ធ្វើពីត្រឡោកដូងតក់ ឬដូងក្លៀបឬក៏ដូងស្ព មានទំហំតូចជាងនាឡិ បន្តិច ប្រើសម្រាប់វាល់អង្ករ។ ជួនកាលគេហៅ នាឡិតូច ក៏បាន។ ១. អង្ករបីតក់។</p>
<p>៣៩- តដាក អ. water reservoir</p>	<p>បឹងធំដែលកើតឡើងដោយការលើកដីជាទំនប់ ព័ទ្ធជុំវិញរាងបួនជ្រុង។ លុះតែយូរមកដល់សព្វ- ថ្ងៃនេះ តដាក ហៅក្លាយជា ប៉ដាក ឬ ប្រដាក។ ពាក្យ តដាក ជាពាក្យបុរាណដែលមានចារក្នុង សិលាចារឹកសម័យអង្គរ (K. 598 B: 7, K. 933:24, K. 265 N: 5)។ ១. ព្រះរាជាក្នុងសម័យអង្គរបានកសាងតដាក ជាច្រើននៅក្នុងតំបន់អង្គរ។</p>

<p>៤០- តម្លឹង</p>	<p>ខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមានទម្ងន់ ១/១៦នាឡិ ឬ១០ដី ប្រមាណ ៣៧,៥ក្រាម ។ ១. មាសពីរតម្លឹង។</p>
<p>៤១- តយ</p>	<p>ប្រដាប់ឬឧបករណ៍ធ្វើពីបំពង់ឫស្សីប្រើសម្រាប់ វាល់វត្តរាវ ហើយ ដែលមានចំណុះ ១/៤លីត្រ ឬ១/២លីត្រ។ ១. ទឹកត្នោតជូរឬផ្អែមពីរតយ។</p>
<p>៤២- តុ</p>	<p>ពាក្យវប្បធម៌មិនសម្គាល់ន័យដូចតុធម្មតាទេ គឺ សម្គាល់សម្ភារៈប្រពៃណីប្រភេទជាថាស មានជើង ធ្វើពីលោហៈ ឈើ រាក់ ធាងត្នោត ជាដើម មានរចនាក្បាច់វិចិត្រ ដែលផ្នែកខាងលើរាងមូល សំប៉ែតឬមូលក្រឡូម មានទំហំធំជាងជើងពាន ប្រើសម្រាប់ដាក់របស់របរក្នុងពិធីផ្សេងៗ។ ១. តុតម្កល់ក្រាំង។</p> <div data-bbox="423 917 703 1098" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="711 917 980 1098" data-label="Image"> </div>
<p>៤៣- តួ អ. character បារ. personage (m.)</p>	<p>មនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ដែលសម្តែងដោយ តំណាងឱ្យសភាវៈផ្សេងៗ នៅក្នុងរឿងល្ខោន នៅក្នុងទម្រង់សិល្បៈណាមួយដែលបង្កើតឡើង ដោយអ្នកនិពន្ធ។ ១. លោក អៀង សីប៉ុល ដើរតួជាតួនេនទុំ ក្នុង រឿងទុំទាវ។</p>

<p>៤៤- តួតួក អ. comedian, comic បារ. comédien (m.)</p>	<p>មនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ដែលធ្វើឱ្យអ្នកស្តាប់អ្នកទស្សនា សើចសប្បាយតាមរយៈការសម្តែងកាយវិការ ពាក្យសម្តី បទចម្រៀង... ដែលកំណត់ដោយអ្នកនិពន្ធ និង អ្នកដឹកនាំរឿង នៅក្នុងសិល្បៈទស្សនីយភាព ជាពិសេស ល្ខោនយីកេ និង ល្ខោនបាសាក់។</p> <p>ឧ. លោកគ្រូ អ៊ិច សំអុល ហៅ តាប៉ោក និង លោក ព្រីង សាយន គឺជាតួតួកដ៏ល្បីនៅក្នុងល្ខោនយីកេរឿងទុំ ទាវ (នាទសវត្សរ៍ ទី៨នៃសតវត្សរ៍ទី២០)។</p>
<p>៤៥- តួនាង អ. Tour Neang (female role dancer) បារ. danseur role (m.)</p>	<p>ពាក្យសម្រាប់ហៅអ្នកសម្តែងជាតួស្រីនៅក្នុងល្ខោនព្រះរាជទ្រព្យខ្មែរ ឬ ល្ខោនក្បាច់បុរាណខ្មែរ និង របាំព្រះរាជទ្រព្យខ្មែរ ឬ របាំក្បាច់បុរាណខ្មែរ។ ដើម្បីដើរតួនាង គ្រូបង្ហាត់ល្ខោនព្រះរាជទ្រព្យខ្មែរជ្រើសរើសសិល្បករិនីដែលមានរាងតូចស្តើងនិងមានសម្បុស្សជានារីខ្មែរ។</p> <p>ឧ. សិល្បករិនីនេះសម្តែងជាតួនាង ក្នុងរឿង រាមកេរ្តិ៍ជាព្រះនាងសីតា។</p>
<p>៤៦- តួនាយរោង</p>	<p>ពាក្យសម្រាប់ហៅអ្នកសម្តែងជាតួប្រុសនៅក្នុងល្ខោនព្រះរាជទ្រព្យខ្មែរនិងរបាំព្រះរាជទ្រព្យខ្មែរ។ ព្រះរាម ព្រះលក្សណ៍ ជាតួនាយរោង។</p>

<p>៤៧- តួបន្ទាប់បន្សំ អ. extra role បារ. figurant (m.)</p>	<p>មនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ដែលសម្តែងជាតួក្រៅពីតួឯកនិងតួរង នៅក្នុងរឿងណាមួយ។ ខ. នៅក្នុងល្ខោនយីកេរឿងទុំទាវ មានតួបន្ទាប់បន្សំជាច្រើន ដូចជា តួកីលៀង តួអាមាត្យ តួអ្នកស្រុក ជាដើម។</p>
<p>៤៨- តួរង អ. second role បារ. second rôle / rôle secondaire (m.)</p>	<p>មនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ដែលសម្តែងជាតួសំខាន់បន្ទាប់ពីតួឯក នៅក្នុងរឿងណាមួយ។ ខ. លោក សម ម៉ាលី ជាអតីតសិល្បករនៅនាយកដ្ឋានសិល្បៈនិងទស្សនីយភាព សម្តែងជាតួរង(តួនេនពេជ្រ)នៅក្នុងល្ខោនយីកេរឿងទុំទាវ ក្នុងទសវត្សរ៍ទី៨នៃសតវត្សរ៍ទី២០។</p>
<p>៤៩- តួសម្តែង អ. actor, actress បារ. acteur (m.), actrice (f.)</p>	<p>សិល្បករ សិល្បការីនី ដែលសម្តែងនៅលើឆាកទូរទស្សន៍ វីឡូ និង ភាពយន្ត... ដោយប្រើប្រាស់ចលនាកាយវិការ ពាក្យពេចន៍ ចម្រៀងការរាំ និង ការប្រគំតន្ត្រីបង្កើតឡើងដោយអ្នកដឹកនាំរឿង។ តួសម្តែងប្រុស (actor), តួសម្តែងស្រី (actress)។ ខ. លោក សាំង សារុន សម្តែងជាតួព្រះធីនវង្ស នៅក្នុងល្ខោនបាសាក់ រឿងព្រះធីនវង្ស និង នាងពៅ។</p>
<p>៥០- តួឯក អ. principle role បារ. rôle principal / premier rôle (m.)</p>	<p>មនុស្ស សត្វ វត្ថុ រុក្ខជាតិ ដែលសម្តែងជាតួសំខាន់ជាងគេ នៅក្នុងរឿងណាមួយ។ ខ. លោក សាំង សារុន សម្តែងជាតួឯក (ឈ្មោះព្រះធីនវង្ស)នៅក្នុងល្ខោនបាសាក់ រឿងព្រះធីនវង្ស និង នាងពៅ។</p>

៥១- តៀប

ប្រដាប់មួយប្រភេទមានរាងមូលក្រឡូម មានជើងជាទម្រ មានគម្របធ្វើពី ឈើ ធាងត្នោត លោហៈ ឬ ស្នាច់ ហើយ លាបម្រក្សណ៍ (បើធ្វើពីលោហៈ មិនលាបម្រក្សណ៍ទេ) មានរចនាវិចិត្រ ប្រើសម្រាប់ដាក់របស់របរក្នុងពិធីផ្សេងៗ។

១. កូនអណ្តើកកាន់តៀបហែកំណត់ក្នុងពិធីមង្គលការ។

៥២- តោក

ប្រដាប់មួយប្រភេទមានរាងក្រឡូម (មូលឬជ្រុងៗ) ជ្រៅជាងតុ មានជើងទម្រខ្ពស់បន្តិចធ្វើពីឈើ ធាងត្នោត លោហៈ ឬ ស្នាច់ ហើយលាបម្រក្សណ៍ (បើធ្វើពីលោហៈ មិនលាបម្រក្សណ៍ទេ) មានរចនាក្បាច់វិចិត្រទីបមាសដាំខ្យង ឬ ដាំកញ្ចក់ ប្រើសម្រាប់ដាក់របស់របរក្នុងពិធីផ្សេងៗ។

១. គេប្រើតោកដាក់គ្រឿងសក្ការៈក្នុងពិធីបញ្ជាន់អារក្ស។

<p>៥៣- តោ</p>	<p>រង្វាស់រង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណសម្រាប់វាល់គ្រាប់ធញ្ញជាតិ មានស្រូវ អង្ករ ជាដើម។ ស្រូវ១តោ មានទម្ងន់ ១២គីឡូក្រាម, អង្ករមួយតោមានទម្ងន់ ១៥គីឡូក្រាម។</p>
<p>៥៤- ត្របក</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណសម្រាប់រាប់ស្លឹកម្លូមួយជុំ ដែលមានចំនួន១០ស្លើ គឺ ២០សន្លឹក។ ១. ម្លូមួយត្របក។</p>
<p>៥៥- ថង់រង</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទ មានសណ្ឋានស្រដៀងនឹងហិបស្លា តែ ខ្ពស់ជាង មានគម្របមានរាងបួនជ្រុង ប្រាំមួយជ្រុង... ធ្វើពីឈើធាង ត្នោត ឬ លោហៈ មានក្បាច់រចនាវិចិត្រប្រើសម្រាប់ដាក់ទ្រគ្រឿងម្លូស្លាក្នុងពិធីផ្សេងៗ ជាពិសេសក្នុងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍។</p> <div data-bbox="594 804 810 1110" data-label="Image"> </div>
<p>៥៦- ថាស</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទរាងមូល មានបាតរាបស្មើ តែមខ្ពស់បន្តិច មានជើងឬឥតជើង ធ្វើពីលោហៈផ្សេងៗ ជ័រ។ល។ មានរចនាវិចិត្រខ្លះលាបពណ៌និងគូររូបផ្សេងៗ ប្រើសម្រាប់ទ្របានដាក់ភោជនាហារ ឬ ប្រើដាក់របស់របរក្នុងពិធីផ្សេងៗ ជាដើម។ បច្ចុប្បន្ន ថាសមានរាង</p>

	<p>ផ្សេងៗ ដូចជា រាងជ្រុង រាងពងក្រពើ។ល។</p> <p>១. កូនចៅរៀបសំណែនមួយថាស សែនដូនតា។</p>
<p>៥៧- បាំង</p>	<p>រង្វាស់រង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណដែលមានចំណុះស្មើពីរតោ។</p> <p>១. ស្រូវបីបាំង។</p>
<p>៥៨- បាំងតែ / ក្បាក់</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទរាងមូល មានបាតរាបស្មើ តែមខ្ពង់បន្តិចដូចថាស ធ្វើពីឈើ មានរចនាវិចិត្រ ប្រើសម្រាប់ដាក់ប៉ាន់និងពែងតែ។ បាំងតែអាចប្រើសម្រាប់ដាក់របស់របរក្នុងពិធីផ្សេងៗក៏បាន។</p> <p>១. គេប្រើបាំងតែសម្រាប់ដាក់ផ្លែឈើ។</p>
<p>៥៩- បាំងដៃ</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងខ្មែរនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណដោយគិតពីត្រឹមចុងចង្កុលដៃមកត្រឹមគន្លាក់ដំបូង។</p> <p>១. សំណាបទើបដុះបានមួយបាំងដៃ។</p>
<p>៦០- ទូកដៃ</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណដែលប្រើបាតដៃម្ខាងដាក់ផ្ការធ្វើឱ្យដក់បន្តិច សម្រាប់ចូកវាល់គ្រាប់</p>

	<p>ធាតុជាតិតូចៗ ឬ វត្ថុអ្វីៗមានទំហំតូចល្អិតៗ ឬក៏ម៉ដ្ឋៗ ដាក់ពេញថ្នាក់បាតដៃនោះ។</p> <p>១. គ្រាប់ល្ងមួយទុកដៃ។</p>
<p>៦១- ទៃវ៉ាកូតា អ. terra cotta បារ. terre cuite (f.)</p>	<p>សេវ៉ាមិកមួយប្រភេទជាគ្រឿងដីដុតដែលដុត នៅក្នុងសីតុណ្ហភាពក្រោម ៩០០អង្សាសេ ហើយ មានភាពស្អាត(មិនហាប់)។ គេប្រើវា សម្រាប់ផលិតវត្ថុសិល្បៈ ដូចជា ងើងផ្កា ផែន រូបភាពផ្សេងៗ គ្រាប់លញ្ច ត្រល់ ងើងសំណាញ់ ជាដើម។ បច្ចុប្បន្ន ទៃវ៉ាកូតាជាវត្ថុសិល្បៈធ្វើដី ឥដ្ឋ មានដូចជា បដិមានិងសម្ភារៈសំណង់ ជាដើម។</p>
<p>៦២- ទោម</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតពី ត្រឹមចុងមេដៃទៅចុងចង្កុលដៃដែលព្រែកឱ្យតឹង កន្លែកពីគ្នា។</p> <p>១. កំណត់សំពត់ប្រវែងប្រាំពីរទោម។</p>
<p>៦៣- ទះ</p>	<p>ខ្នាតរង្វាស់ប្រវែងខ្មែរពីបុរាណដោយគិតប្រវែង ទទឹងបាតដៃផ្តាស់។</p> <p>១. កំណត់សំពត់រំហែកប្រវែងមួយទះដៃ។</p>
<p>៦៤- ទ្រទូង</p>	<p>ខ្នាតរង្វាស់កម្ពស់ខ្មែរពីបុរាណ ដែលគិតពីចុង ងើងជំទើតត្រង់ ទៅចុងម្រាមដៃដែលលើកឡើង លើ។</p> <p>១. ទឹកជម្រៅពីរទ្រទូង។</p>

<p>៦៥- ធ្លាប់</p>	<p>ខ្នាតរង្វាស់ប្រវែងខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតតាមទទឹងម្រាមដៃនីមួយៗ។ មួយធ្លាប់ស្មើមួយភាគដប់ពីរនៃចំអាម ឬ ប្រហែល (២៥/១២ សង់ទីម៉ែត្រ) ។</p> <ul style="list-style-type: none"> - មួយធ្លាប់ គិតប្រវែងទទឹងម្រាមចង្កុលដៃ។ - ពីរធ្លាប់ គិតប្រវែងទទឹងម្រាមចង្កុលដៃនិងម្រាមចង្កុលខ្មោច។ - បីធ្លាប់ គិតប្រវែងទទឹងម្រាមចង្កុលដៃ ម្រាមចង្កុលខ្មោចនិងម្រាមនាងដៃ។ - បួនធ្លាប់ គិតប្រវែងទទឹងម្រាមចង្កុលដៃ ម្រាមចង្កុលខ្មោច ម្រាមនាងដៃ និង ម្រាមកូនដៃ។
<p>៦៦- នាដកថា</p> <p>អ. script of the play</p> <p>បារ. pièce de théâtre (f.)</p>	<p>អត្ថបទរឿងល្ខោនដែលពណ៌នាលម្អិតអំពីចំណងជើងរឿង ឈ្មោះអ្នកនិពន្ធ កាលបរិច្ឆេទនិពន្ធ រាយគួសម្តែង ឆាកឈុត ការកាត់កងឆាក ពាក្យពេចន៍សន្ទនា ឯកវាទ (ការនិយាយម្នាក់ឯង) បទចម្រៀង ភ្លេងកំដរ... ។</p> <p>ឧ. នាដកថា <i>រឿងថៅកែចិត្តរោរ</i> ជាស្នាដៃរបស់អ្នកនិពន្ធ អ៊ី ឈឺន និង ពៅ យូឡេង។</p>
<p>៦៧- នាលិ / នាឡិ</p>	<p>រង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ ធ្វើពីត្រឡោកដូង ប្រើសម្រាប់វាល់គ្រាប់ធញ្ញជាតិ មានអង្ករ សណ្តែកលូ ជាដើម។</p>
<p>៦៨- និម្មបនកម្ម / ស្ថាបត្យកម្ម</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រនិងសិល្បៈនៃការគូរប្លង់ក្នុងការសាងឬតាក់តែងដែលបង្កប់គំនិតបង្កើតថ្មី</p>

<p>អ. architecture បារ. architecture (f.)</p>	<p>ស្របតាមមុខងារនិងតួនាទីដែលមានអត្ថន័យ ក្នុងវិស័យវប្បធម៌ សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ និង ការអប់រំ ជាដើម។</p> <p>រចនាសម្ព័ន្ធ(ភាគផ្សំ) នៃអគារដែលបាន សាងសង់ទៅតាមគោលការណ៍ណាមួយ។</p> <p>១. គួរស្ទើចសរសើរនូវនិម្មាបនកម្មឬស្ថាបត្យកម្មនៃប្រាសាទនគរវត្ត។</p>
<p>៦៩- និម្មាបនកម្ម ទេសភាព / ស្ថាបត្យកម្ម ទេសភាព</p> <p>អ. landscape architecture បារ. architecture paysagiste (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រនិងសិល្បៈនៃការគូរប្លង់ ទេសភាព និងបង្កើតទេសភាពដោយប្រើប្រាស់ធនធាន ធម្មជាតិជាធាតុផ្សំ ៖ រុក្ខជាតិ (ដើមផ្កា ស្មៅ ដើមឈើ វល្លិ) ថ្នល់ សំណង់អគារ ថ្មភ្នំ បឹង ...។</p> <p>១. និម្មាបនកម្មទេសភាពឬស្ថាបត្យកម្មទេសភាពខ្មែរមានតាំងពីសតវត្សរ៍ទី៥ម៉្លេះ គឺទីក្រុង ស្រែស្នួបុរៈ(រាជធានីចេនឡា) នៅស្រុកចម្ប៉ាសាក់ ខេត្តចម្ប៉ាសាក់ ប្រទេសឡាវ។ ទីក្រុង ស្រែស្នួបុរៈមានប្រាសាទមួយ គឺ ប្រាសាទវត្តភូ សាងលើចង្កេះភ្នំលិង្គ ដោយយកផ្ទាំងថ្មធម្មជាតិជាធាតុធម្មជាតិនៅពីក្រោយប្រាសាទវត្តភូ និងនៅខាងមុខប្រាសាទមានទន្លេមេគង្គ។ ស្រែស្នួបុរៈជាទីក្រុងមានប្លង់មុនគេនៅអាស៊ី អាគ្នេយ៍។ ក្រុងស្រែស្នួបុរៈនិងប្រាសាទវត្តភូ ជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។</p>

<p>៧០- និម្មាបនវិទូ / ស្ថាបត្យវិទូ អ. architect បារ. architecte (m. / f.)</p>	<p>អ្នកប្រាជ្ញដែលមានជំនាញឯកទេសខាងនិម្មាបនកម្មឬស្ថាបត្យកម្ម។</p>
<p>៧១- និម្មាបនិក / ស្ថាបត្យករ អ. architect បារ. architecte (m. / f.)</p>	<p>អ្នកមានអាជីពខាងនិម្មាបនកម្ម។ អ្នកកាន់កាប់មុខការខាងសម្របសម្រួលនិងត្រួតពិនិត្យរាល់ទិដ្ឋភាពនៃសំណង់អគារ។</p>
<p>៧២- និម្មាបនិកទេសភាព/ស្ថាបត្យករទេសភាព អ. landscape architect បារ. architecte paysagiste (m.)</p>	<p>អ្នកមានអាជីពខាងនិម្មាបនកម្មទេសភាព ឬស្ថាបត្យកម្មទេសភាព។</p>
<p>៧៣- នីម</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណ ដែលកំណត់ចំនួនសត្វពាហនៈ មានគោឬក្របីចំនួនពីរ ដែលនៅក្នុងនីមរទេះឬនង្គ័លតែមួយ។ ឧ. គោមួយនីមកំពុងក្លូវស្រែ។</p>
<p>៧៤- បន្ទាយគូ អ. circular earthwork</p>	<p>ឈ្មោះស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យា មានសំណង់ដីរាងមូលដែលមនុស្សបានកសាងឡើង ដោយដឹកគូ (គូទឹក) និងលើកកំពែងព័ទ្ធជុំវិញ ដូចជា បន្ទាយគូនៅមេមត់ បន្ទាយគូនៅជើងឯក ជាដើម។</p>

<p>បារ. fortification circulaire en terre (f.)</p>	<p>អ្នកស្រាវជ្រាវបារាំងឈ្មោះ Bernard Philippe Groslier ហៅ បន្ទាយគូមេមត់ ថា rond village។</p>
<p>៧៥- បាកាន អ. Bakan</p>	<p>- ភ្នំប៉មទាំងប្រាំនៅរួតទីបីនៃប្រាសាទអង្គរវត្ត។ ខ. មានរូបបីជាន់ ល្អល្អៗគ្រាប់គ្រាន់ ត្រសោលត្រសំ ជាសារពើសូត រហូតដល់កំ- ពូលពេជ្រឧត្តម បាកានទាំងប្រាំ។ (ដកស្រង់ពីលើកអង្គរ ក្នុងវគ្គទី១២០) - ឈ្មោះប្រាសាទមួយនៅក្នុងឃុំតាសែង ស្រុក កំពង់ស្វាយ ខេត្តព្រះវិហារ។ មានឯកសារ ស្រាវជ្រាវខ្លះហៅ បាកាន ឬ ប្រាសាទព្រះខ័ន (កំពង់ស្វាយ)។ - ឈ្មោះស្រុកមួយនៅក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់។</p>
<p>៧៦- បុរាណវត្ថុ អ. antique បារ. antiquité (f.)</p>	<p>វត្ថុដែលបន្សល់ពីអតីតកាល។</p>
<p>៧៧- បុរាណវត្ថុវិទូ អ. archeologist បារ. archéologue (m.)</p>	<p>អ្នកប្រាជ្ញខាងបុរាណវត្ថុវិទ្យា។</p>
<p>៧៨- បុរាណវត្ថុវិទ្យា អ. archeology បារ. archéologie (f.)</p>	<p>វិទ្យាសាស្ត្រសិក្សាអំពីវប្បធម៌របស់មនុស្ស នៅសម័យបុរាណតាមរយៈវត្ថុសំណល់ផ្សេងៗ ដូចជា វត្ថុសិល្បៈ សំណង់ប្រាសាទ ឆ្អឹងមនុស្ស និងសត្វ ជាដើម។</p>

<p>៧៩- បុរាណវត្ថុសិល្បៈ អ. artifact បារ. objet d'art antique (m.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុដែលបង្កើតនិងកែច្នៃដោយមនុស្ស និងអាចផ្លាស់ប្តូរទីតាំងបាន ដូចជា កុលាល- ភាជន៍ គ្រឿងអលង្ការ និង គ្រឿងសស្ត្រាវុធ (ដាវ លំពែង ធ្នូ ស្នា...) ជាដើម។</p>
<p>៨០- បេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌ អ. cultural heritage បារ. patrimoine culturel (m.)</p>	<p>ទ្រព្យសម្បត្តិរូបីនិងអរូបីដែលជាកេរដំណែល មរតកវប្បធម៌របស់មនុស្សជាតិ បង្ហាញនូវសក្ខី- ភាពនៃស្នាដៃរបស់មនុស្សមានសារប្រយោជន៍ និងតម្លៃខាងបុរាណវត្ថុវិទ្យា ប្រវត្តិវិទ្យា សិល្បៈ វិទ្យាសាស្ត្រ សាសនា សោភណភាព ជាតិ- ពន្ធុវិទ្យា នរវិទ្យា ឬក៏បច្ចេកទេស ជាដើម។</p> <p>ឧ. ប្រាសាទអង្គរវត្តជាបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌រូបី (ទ្រព្យសម្បត្តិរូបីដែលត្រូវបានចុះក្នុងបញ្ជីបេ- តិកភណ្ឌពិភពលោក នៅថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៩២) ។</p> <p>របាំព្រះរាជទ្រព្យបូរេបារាំងបុរាណខ្មែរ ជាបេ- តិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបី (ទ្រព្យសម្បត្តិអរូបី) ជា ស្នាដៃឯកនៃបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបីរបស់ មនុស្សជាតិ ចុះបញ្ជីនៅថ្ងៃទី០៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៣។</p>
<p>៨១- បេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌រូបី អ. tangible cultural heritage</p>	<p>ស្នាដៃបង្កើតដោយមនុស្ស ជាទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលអាចមើលឃើញ ប៉ះពាល់បាន ងាយយល់ និង មានតម្លៃប្រវត្តិសាស្ត្រ សោភណភាព សិល្បៈ សាសនា វិទ្យាសាស្ត្រ បុរាណវត្ថុវិទ្យា</p>

<p>បារ. patrimoine culturel matériel (m.)</p>	<p>ជាតិពន្ធុវិទ្យា នវវិទ្យា រួមមាន ប្រាសាទ វិមាន វិហារ អគារ ផ្ទះសំបែង វត្តអារាម រមណីយ- ដ្ឋានវប្បធម៌ ជាដើម។</p> <p>ខ. ប្រាសាទអង្គរវត្តជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌រូបិយ។</p>
<p>៨២- បេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌អរូបិ</p> <p>អ. intangible cultural heritage</p> <p>បារ. patrimoine culturel immatériel (m.)</p>	<p>មរតកបង្កើតដោយមនុស្សបានផ្ទេរបន្តពីជំនាន់ មួយទៅជំនាន់មួយ តាមរយៈការប្រតិបត្តិ ការ បង្ហាញ ការសម្តែង ការនិយាយ ឬ ការគ្រាប់ តៗគ្នា ដែលមិនអាចមើលឃើញ មិនអាចប៉ះ ពាល់បាន និង ពិបាកយល់ ដូចជា ចំណេះដឹង បំណិន ភាសា សិល្បៈ សាសនា ជំនឿ ទំនៀម ទម្លាប់ ប្រពៃណី ឧបករណ៍សម្ភារៈ វត្ថុសិល្បៈ ជាដើម។</p> <p>ខ. របាំអប្សរា ចម្លាក់ គំនូរ សិលាចារឹក ជា មរតកបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌អរូបិ។</p>
<p>៨៣- បំណិនជីវិត</p>	<p>បំណិនបញ្ញាបុគ្គលិកលក្ខណៈ អន្តរបុគ្គល និង វិជ្ជាជីវៈ ដែលអាចជួយដល់ ការធ្វើការសម្រេច ចិត្ត ការធ្វើទំនាក់ទំនងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងអាចដោះស្រាយនិងគ្រប់គ្រងខ្លួនឯងបាន។ វាជាបំណិនដែលរួមចំណែកក្នុងការលើកស្ទួយ សុខុមាលភាពនិងជីវិតប្រកបដោយផលិតភាព។ (ពាក្យស្នើដោយក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា)</p>

<p>៨៤- បំពង់ (បំពង់ឫស្សី)</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ ធ្វើពីបំពង់ឫស្សីស្រែក ប្រើសម្រាប់វាលទឹកភ្លៀង ដែលមានចំណុះរវាង ២លីត្រ ទៅ ៣លីត្រ។ ឧ. ទឹកភ្លៀងពីបំពង់។ ប្រដាប់ឬឧបករណ៍ធ្វើពីបំពង់ឫស្សី ប្រើសម្រាប់ វាលវត្តរាវ ដូចជា ទឹកភ្លៀង ជាដើម។</p>
<p>៨៥- ប្លង់ អ. plan បារ. plan (m.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - គំនូសបំប្លែងពីវិមាត្រ (2 Dimension or 2D) ដែលមានខ្នាតបញ្ជាក់ដោយបង្ហាញអំពី ទីតាំងនិងទំហំឬផ្នែកណាមួយ។ - ផែនទីលម្អិតដែលបង្ហាញពីអគារ ឬ ទីក្រុង, គំនូរលម្អិតដែលបង្ហាញពីអគារ។ - ផែនទីផ្នែកបង្ហាញតូចដែលជាកំណត់ត្រាដោយ គំនូសបង្ហាញពីទម្រង់និងលក្ខណៈទីតាំងនៃ បុរាណវត្ថុសិល្បៈ បុរាណអចលនវត្ថុ បុរាណ សរីរវត្ថុ បុរាណភូគព្ភវត្ថុ និង រចនាសម្ព័ន្ធសំណង់ ដែលអាចមើលឃើញនៅក្នុងស្ថានីយឬ រណ្តៅកំណាយ។
<p>៨៦- ផ្តិល</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទរាងមូលក្រឡម ខ្លះមានជើងជាទម្រ ខ្លះមានគម្រប និង ខ្លះមាន ក្បាប់រចនាវិចិត្រ ធ្វើពីលោហៈផ្សេងៗ ដូចជា មាស ប្រាក់ ស្ពាន់ លង្ហិន សំរិទ្ធិ ជាដើម ច្រើន ប្រើសម្រាប់ដងទឹកឬដាក់ទឹកប្រើប្រាស់។</p> <p>ឧ. ទឹកមួយផ្តិល។</p> <p style="text-align: right;">© លោក ឌីណា ឌីណា</p>

<p>៨៧- ផ្លួន</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណ ដែលរាប់ចំនួន១០ដំបូស្មើនឹងចំនួន៤០។</p> <p>ខ. ពោតមួយផ្លួន។</p>
<p>៨៨- ព្រឺឡែន</p> <p>អ. porcelain/china</p> <p>បារ. porcelaine (f.)</p>	<p>ប្រភេទមួយនៃសេរ៉ាមិក មានពណ៌ស សាច់ម៉ដ្ឋ ភ្លឺរលោង មានភាពរឹងខ្លាំង និង ដុតនៅក្នុងកម្ដៅខ្ពស់ពី ១២៥០ ទៅ ១៤០០អង្សាសេ ធ្វើឡើងយ៉ាងផ្ចិតផ្ចង់ និងដោយប្រណីត ព្រមទាំងមានតម្លៃខាងសោភ័ណភាព។</p> <p>ជាគ្រឿងប្រដាប់ប្រើប្រាស់មាន ចាន ពែង ជាដើម។ ខ. ចានព្រឺឡែន។</p>
<p>៨៩- ពាន / ជើងពាន</p>	<p>ប្រដាប់មួយប្រភេទធ្វើពី លោហជាតិផ្សេងៗ មាន ស្ពាន់ មាស ប្រាក់ ឬ ធ្វើពីវត្ថុឯទៀត ដូចជា ដីដុត ឈើ ជាដើម។ បើធ្វើពីផ្ដៅ ពាក់ ធាងត្នោត ច្រើនលាបម្រក្សណ៍។ ប្រដាប់នេះ ភាគច្រើនមានរចនាក្បាច់វិចិត្រ មានជើងជាទម្រខ្ពស់បន្តិច ហើយ ផ្នែកខាងលើ រាងមូលសំប៉ែតឬមូលក្រឡូម ប្រើសម្រាប់ដាក់របស់របរក្នុងពិធីផ្សេងៗ។</p> <p>ខ. គេរៀបគ្រឿងសក្ការៈបូជាដាក់លើពាន ថ្វាយព្រះ។</p>

© អាំង ដូណាន

© អាំង ដូណាន

<p>៩០- ព្យាម</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ស្មើមួយកាងដៃ ដោយគិតពីចុងម្រាមដៃកណ្តាល (ចង្កុលខ្មោច) នៃដៃខាងឆ្វេងទៅចុងម្រាមដៃកណ្តាល (ចង្កុលខ្មោច) នៃដៃខាងស្តាំ។ មួយព្យាមមានប្រវែងប្រហែលជាពីរម៉ែត្រ។</p>
<p>៩១- ព្យាមជំរី</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតពីចុងម្រាមមេដើងឆ្វេងទៅចុងម្រាមដៃកណ្តាល (ចង្កុលខ្មោច) នៃដៃស្តាំ ស្របតាមបណ្តោយដងខ្លួនដែលដេកផ្តាច់មុខ ហើយ សណ្ឋូកដៃដើងឱ្យត្រង់។</p>
<p>៩២- យជ្ជី (យ៉ត-បិ)</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមានប្រវែង ៧ហត្ថខ្នាត ស្មើនឹង ៣ម៉ែត្រកន្លះ។</p>
<p>៩៣- យថាគ្រោះ អ. hazard បារ. danger (m.)</p>	<p>បាតុភូតដែលបង្កឱ្យមានបញ្ហាប្រឈម នាំទៅដល់ការបំផ្លាញនិងឈានដល់ការវិនាសបុរាណវត្ថុសិល្បៈ ប្រាសាទបុរាណ និង ស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យា។ ខ. ទឹកទន្លេមេគង្គហូរច្រោះបាក់ដី បណ្តាលឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ រហូតដល់បាត់រូបរាង។ ប្រាសាទបាចុង ក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ត្រូវបានចាត់ទុកជាយថាគ្រោះ។</p>
<p>៩៤- យថាភូតភាព អ. authenticity</p>	<p>លក្ខណៈឬសណ្ឋានដើមនៃសម្ភារៈ ឬង្គំ ទេព-កោសល្យ ស្នាដៃ បច្ចេកទេសស្ថាបត្យកម្ម</p>

<p>បារ. authenticité (f.)</p>	<p>បច្ចេកទេសវិស្វកម្ម និង ការរៀបចំនគរូបនីយ- កម្មដែលបង្កប់នៅក្នុងធនធានបេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌ ទៅតាមដំណាក់កាលប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ឧ. ការជួសជុលនិងអភិរក្សប្រាសាទព្រះវិហារ ដែលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ត្រូវរក្សាឱ្យ បានល្អតាមយថាភូតភាព។</p>
<p>៩៥- យសោធរតដាក់ អ. Yasodhara- tataka</p>	<p>ឈ្មោះតដាក់ដែលសាងនៅក្នុងរាជ្យព្រះបាទ យសោវរ្ម័នទី១ (៨៨៩-៩១០) ទំហំ ៧គ.ម. x ២គ.ម. ដែលមានប្រាសាទមេបុណ្យខាង កើតនៅចំកណ្តាល, បច្ចុប្បន្ន គេច្រើនហៅថា បារាយណ៍ខាងកើត (Eastern Baray) ។</p>
<p>៩៦- យោជន៍</p>	<p>១- រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមាន ប្រវែង៤០០សិន ឬ ៤គាវុត ស្មើនឹង ១៦០០០ ម៉ែត្រ (១៦គីឡូម៉ែត្រ) ។ ២- រង្វាស់កម្ពស់នៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណដែលមាន ប្រវែង៧ហត្ថខ្នាត ស្មើនឹង ៣ម៉ែត្រកន្លះ។</p>
<p>៩៧- រចនាសម្ព័ន្ធ សំណង់ (បុរាណវត្ថុវិទ្យា) អ. structure បារ. structure (f.)</p>	<p>សំណង់ដែលមនុស្សបង្កើតឡើង មានគ្រឹះនៅ ជាប់នឹងដី ដូចជា ផ្ទះ, ប្រាសាទ, អគារ ជាដើម។</p>
<p>៩៨- របាំប្រជាប្រិយ ខ្មែរ</p>	<p>ប្រភេទរបាំដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងពិធីប្រពៃ- ណី សម្រាប់រំលែងកម្សាន្ត ដើម្បីបំបាត់ការ</p>

<p>អ. khmer popular dance បារ. danse populaire khmère (f.)</p>	<p>នឿយហត់ ក្រោយពីសម្រាកពីការងារផ្សេងៗ ឬ ពេលបានទទួលជោគជ័យថ្មីៗ ឬ ក្នុងពេលជួបជុំញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយជាដើម។ ខ. រាំរង់, រាំក្បាច់, សារ៉ាវ៉ាន់ ជាប្រាំប្រជាប្រិយខ្មែរ។</p>
<p>៩៩- របាំប្រពៃណីខ្មែរ អ. khmer folk dance បារ. danse folklorique khmère (f.)</p>	<p>របាំទាំងឡាយដែលស្ថិតជាប់នឹងពិធីជាប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ ជំនឿ សាសនា ឬ ពិធីជាតំណត្រកូលដ៏យូរលង់របស់ជនជាតិខ្មែរនិងជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា។ ខ. របាំត្រុដិ, របាំគោះត្រឡោក, របាំកាប់ក្របី ដឹកស្រា (ជនជាតិគ្រឿង), របាំបេះក្រវាញ (ជនជាតិព័រ), របាំវាយកួយ (ជនជាតិកួយ) ជាប្រាំប្រពៃណីខ្មែរ។</p>
<p>១០០- របាំព្រះរាជទ្រព្យខ្មែរ / របាំក្បាច់បុរាណខ្មែរ អ. royal ballet of Cambodia</p>	<p>ទម្រង់សិល្បៈទស្សនីយភាពដែលសម្តែងឡើង ជាប្រាំដាច់ៗតែឯង មានលក្ខណៈសក្តារៈ អភិរក្សនិយម មានសោភណភាពនិងប្រណីតភាពខ្ពស់ តំណាងឱ្យវប្បធម៌និងអត្តសញ្ញាណជាតិខ្មែរ។ (របាំនេះ ពីដើម គេរាំតែនៅក្នុងព្រះរាជពិធីតែប៉ុណ្ណោះ) ។ ខ. របាំអប្សរា, របាំជួនពរ, របាំទេពមនោរម្យ។</p>
<p>១០១- រូត (ប្រាសាទ) អ. temple gradin</p>	<p>ជាន់ ឬ ថ្នាក់នៃប្រាសាទ។ ខ. រូតបាកាននៃប្រាសាទអង្គរវត្ត។</p>

<p>១០២- វ៉ែ</p>	<p>ខ្នាតរង្វាស់ផ្ទៃក្រឡាពីបុរាណ ស្មើចំនួនផ្ទៃដី ៤ងារ គឺប្រវែង ២០ព្យាម៤ជ្រុង ត្រូវជា៤០០ ព្យាមក្រឡា ឬ មួយជ្រុងៗប្រវែងប្រហែល ៤០ ម៉ែត្រ បើគិតជាផ្ទៃក្រឡាប្រហែល ១៦០០ម៉ែត្រ ការ៉េ (ម៉ែត្រទេគុណ) ។</p> <p>១. ដីដាំដំណាំទំហំមួយវ៉ែ។</p>
<p>១០៣- រោងថែវ / រោងទង អ. gallery បារ. galerie (f.)</p>	<p>រោងជួរមានសណ្ឋានវែង ជាបរិវេណព័ទ្ធជុំវិញ ប្រាសាទឬវិហារជាដើម មានទ្វារធំទាំង៤ទិស ដែលមានល្វែងច្រើន បាំងជញ្ជាំងខណ្ឌដោយ សង្កាត់ៗ មានទ្វារខាងទទឹងរោង សម្រាប់ដាក់ តាំងបង្ហាញពីវត្ថុសិល្បៈ ដូចជា គំនូរ, ចម្លាក់ ជាដើម។</p> <p>១. រោងថែវប្រាសាទអង្គរវត្ត, រោងថែវប្រាសាទ ព្រះវិហារ, រោងថែវព្រះវិហារព្រះកែវមរកត ។ល។</p>
<p>១០៤- លី</p>	<p>ខ្នាតខ្មែរពីបុរាណដែលមានទម្ងន់ ១/១០ហ៊ុន ប្រមាណ ០,០៣៧៥ក្រាម។</p> <p>១. មាសបីលី។</p>
<p>១០៥- លូក</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតពី ត្រឹមភ្លៀកទៅដល់ចុងម្រាមដៃកណ្តាល (ចង្កុល ខ្មោច) ។</p> <p>១. រន្ធក្តាមនេះមានជម្រៅមួយលូក។</p>
<p>១០៦-ល្ខោន/ សិល្បៈ- នាដកម្ម</p>	<p>ទម្រង់សិល្បៈទស្សនីយភាពដែលសម្តែងអំពី រឿងមួយតាមរយៈពាក្យសម្តីនិងសកម្មភាពត្ថ-</p>

<p>អ. theatre បារ. art dramatique, théâtre (m.)</p>	<p>អង្គនៅក្នុងសាច់រឿង នៅចំពោះមុខទស្សនិក- ជន។ ខ. ល្ខោនរឿង ថ្មីរាំ។</p>
<p>១០៧- ល្ខោនព្រះរាជ- ទ្រព្យខ្មែរ/ ល្ខោនក្បាច់ បុរាណខ្មែរ</p>	<p>ទម្រង់សិល្បៈទស្សនីយភាពដែលសម្តែងឡើង ដោយប្រើក្បាច់របាំបុរាណខ្មែរ ជារឿងល្ខោន មានលក្ខណៈសក្តារៈ អភិរក្សនិយម មានសោ- ភណភាពនិងប្រណីតភាពខ្ពស់ តំណាងឱ្យ វប្បធម៌និងអត្តសញ្ញាណជាតិខ្មែរ។ ខ. ល្ខោនព្រះរាជទ្រព្យ «រឿងរាមកេរ្តិ៍», «រឿង ព្រះចៅង នាងនាគ»។</p>
<p>១០៨- ល្បែងនាដកម្ម បារ. jeu drama- tique (m.)</p>	<p>មុខវិជ្ជាបច្ចេកទេសសម្រាប់ហាត់សម្តែងសិល្បៈ នាដកម្ម ដែលគ្រូបង្ហាត់ល្ខោនកំណត់ឱ្យសិស្ស សម្តែងឈុតខ្លីៗ។ ខ. ល្បែងនាដកម្មឈុតខ្លីមួយ «ចូលព្រៃដើរ ជាន់ពស់»។</p>
<p>១០៩- ល្អី</p>	<p>ខ្នាតរង្វាល់ខ្មែរពីបុរាណ ដូចកញ្ជើដែរ តែមាន រាងស្មើលើស្មើក្រោម សម្រាប់វាល់គ្រាប់ធញ្ញ- ជាតិ វត្ថុល្អិតៗ ជាដើម។ ខ. ស្រូវមួយល្អី។</p>
<p>១១០- ល្អីតៅ</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់ត្បាញពីបន្ទះឫស្សីមានរាង ក្រឡុម ស្មើរស្មើលើស្មើក្រោម មាត់មូល មាន កណ្តាប់ធ្វើពីបន្ទះឫស្សី ច្រើនក្តាប់នឹងចម្រៀក ផ្តៅ ប្រើសម្រាប់វាល់ស្រូវ ដែលមួយល្អីតៅមាន</p>

	<p>ចំណុះស្មើនឹងមួយតោ។ ល្អិតោប្រើសម្រាប់ដាក់ស្រូវ អង្ករ ឬ គ្រាប់ធញ្ញជាតិដទៃទៀត។ អ្នកស្រុកតំបន់ខ្លះហៅកាត់ថា តោ។</p>
<p>១១១- វប្បធម៌ អ. culture បារ. culture (f.)</p>	<p>ការបណ្តុះចំណេះវិជ្ជា ប្រាជ្ញាស្មារតី និង របៀបរស់នៅរបស់មនុស្ស ឱ្យបានលូតលាស់ចម្រើនដើម្បីសម្របសម្រួលទៅនឹងបរិស្ថាន និង ការអភិវឌ្ឍសង្គមដោយវិទ្យាសាស្ត្រឬដោយសិល្បៈផ្សេងៗ ជាដើម។</p>
<p>១១២- វិចិត្រ អ. fine បារ. beau (adj.)</p>	<p>ដែលមានគុណវុឌ្ឍិនិងសោភណភាព ប្រកបដោយការរំលេចពណ៌ឬក្បាច់រចនានិងសម្រស់ល្អប្លែក។</p>
<p>១១៣- វិចិត្រករ អ. creative artist បារ. créateur artistique (m.)</p>	<p>អ្នកដែលមានអាជីពប្រកបដោយទេពកោសល្យក្នុងការបង្កបង្កើត រចនា តុបតែង រំលេចពណ៌ គួរ ឆ្លាក់ ចិត្តរូប។</p> <p>ខ. រូបគំនូរស្រីកណ្តៀតក្នុងមួយផ្ទាំងនេះ គឺជាស្នាដៃឯករបស់លោក ញឹក ឌីម ដែលជាវិចិត្រករខ្មែរម្នាក់ដ៏ល្អ ក្នុងទសវត្សរ៍ទី៧នៃសតវត្សរ៍ទី២០។</p>

<p>១១៤- វិចិត្រសិល្បៈ អ. fine art បារ. beaux arts (m.)</p>	<p>ការងារជំនាញហត្ថកម្មនិងបញ្ញាពលកម្មដែលជាស្នាដៃគ្រប់បែបយ៉ាង កើតចេញពីភាពប៊ុនប្រសប់នៃគំនិតប្រាជ្ញាល្អប្លែករបស់មនុស្សប្រកបដោយសោភណភាព សិល្ប៍ គំនិតច្នៃប្រឌិត ទាក់ទងទៅនឹងការសម្តែង ការតែងនិពន្ធ ការប្រគុំ ការរាំ ការច្រៀង ការគូរ ការឆ្លាក់ ដើម្បីឱ្យមនុស្សចាប់ចិត្ត ចាប់អារម្មណ៍ ចង់ទស្សនា ចង់ឃើញ ចង់ស្គាល់ ចង់ស្តាប់...។</p>
<p>១១៥- សង្វេគនាដកម្ម អ. melodrama បារ. mélodrame (m.)</p>	<p>ប្រភេទរឿងល្ខោនកម្សត់ ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងទំនាស់ខាងផ្នែកចរិយាធម៌ (morality) រវាងអំពើល្អ និង អំពើអាក្រក់ហួសពីភាពសាមញ្ញ កើតឡើងក្នុងស្ថានការណ៍ប្រថុចញ្ចុច ប្រផិត-ប្រដើយឬចៃដន្យ ហើយ នៅចុងបញ្ចប់នៃសាច់រឿង គួរអង្គអាចស្រាយបញ្ហាបាន។ ខ. សង្វេគនាដកម្ម រឿងធនញ្ជ័យ ។</p>
<p>១១៦- សិង</p>	<p>កញ្ចប់មានសណ្ឋានជ្រលម ធ្វើពីស្លឹកចេកស្រស់ឬពីលោហៈ។ សិងធ្វើពីស្លឹកចេកស្រស់មានស្រទាប់ហូតចេញ មានពីរបែប គឺ សិងតូចប្រើ សម្រាប់ដាក់ម្ហូបៀកនិងស្លាចំណិត ថ្នាំជក់ឬបារី, រីឯសិងធំ គេប្រើសម្រាប់ដាក់ស្លឹកម្ហូបស្លា កំបោរ ស្លាដូ ថ្នាំជក់ ជាដើម។ ចំពោះសិងធ្វើពីលោហៈ ដូចជា មាស ប្រាក់ ឬ ស្ពាន់ ឥតមានស្រទាប់ហូតបានទេ ប្រើសម្រាប់ដាក់</p>

	<p>ស្លឹកម្លូ បារី កន្សែងរំដៃ ជាដើម។ ខ. យាយៗធ្វើសិងជាកម្លូ ស្លា ប្រគេនព្រះ- សង្ឃ។</p> <div data-bbox="428 276 777 600"> <p>©ព្រាប ចាន់មារ៉ា</p> </div> <div data-bbox="781 276 994 600"> <p>©ច័ន្ទវិញ្ញាវិន្ទ</p> </div>
<p>១១៧- សិន</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមាន ប្រវែង ២០ព្យាម ស្មើនឹង ៤០ម៉ែត្រ។</p>
<p>១១៨- សិល្បៈ អ. art បារ. art (f.)</p>	<p>ការងារជំនាញហត្ថកម្មនិងបញ្ញាពលកម្មដែល ជាស្នាដៃគ្រប់បែបយ៉ាងដែលមានសិល្ប៍ ពោល គឺធ្វើឱ្យមនុស្សចាប់ចិត្ត ចាប់អារម្មណ៍ ចង់មើល ចង់ឃើញ ចង់ស្គាល់។ សិល្បៈមានច្រើនប្រ- ភេទណាស់ ដូចជា សិល្បៈរចាំ ចម្រៀង ភ្លេង ល្ខោន គំនូរ សំណង់ សូនរូប។ ល។</p>
<p>១១៩- សិល្បករ អ. artist បារ. artiste (m.)</p>	<p>អ្នកដែលមានវិជ្ជាជីវៈខាងសិល្បៈ ដូចជា រចាំ ចម្រៀង ភ្លេង ល្ខោន គំនូរ សូនរូប ។ល។ អាច បង្កើតបានជាស្នាដៃចេញពីការស្រមៃ និង ការ ច្នៃប្រឌិតប្រកបដោយសោភណភាព តាមរយៈ កាយពលកម្មនិងបញ្ញាពលកម្ម ធ្វើឱ្យមនុស្ស ចាប់ចិត្ត ចាប់អារម្មណ៍ ចង់មើល ចង់ឃើញ</p>

	<p>ចង់ស្តាប់ និង ចង់ស្គាល់។ បើស្រ្តី ហៅថា សិល្ប- ការិនី។</p> <p>ខ. ភិរម្យ ប្រាជ្ញ ឈួន ជាសិល្បករចម្រៀងចា- ប៉ី។ នៅឆ្នាំ ២០០១ លោកបានទទួលវិញ្ញាបន- បត្រជាព្រឹទ្ធសិល្បករពីរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា។</p>
<p>១២០- សិល្បៈ ទស្សនីយភាព</p> <p>អ. performing arts បារ. arts d'interpré- tation (arts du spectacle) (m.)</p>	<p>ទម្រង់សិល្បៈសម្តែងគ្រប់ប្រភេទ កើតពីការ ប្រតិបត្តិ ពីទេពកោសល្យនិងការប្រឌិតញាណ ដ៏អស្ចារ្យរបស់មនុស្សដែលគួរឱ្យរំភើប គួរឱ្យ ចង់មើល គួរឱ្យចង់ស្តាប់ និង គួរគិត។</p> <p>ខ. តន្ត្រី របាំ ល្ខោន ការនិទានរឿង ការស្នូត កំណាព្យ... ជាសិល្បៈទស្សនីយភាព។</p>
<p>១២១- សេរ៉ាមិក</p> <p>អ. ceramic បារ. céramique (f.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុសិល្បៈធ្វើពីដីឥដ្ឋដុត មានលក្ខណៈ រឹង ធន់នឹងកម្ដៅ និង សារធាតុគីមី។ សេរ៉ាមិក រួមមាន កុលាលភាជន៍ ព្រឺឡែន ទែរ៉ាកូតា និង ផលិតផលធ្វើពីដីដុតផ្សេងៗទៀត។</p>
<p>១២២- សោកនាដកម្ម</p> <p>អ. tragedy បារ. tragédie (f.)</p>	<p>ប្រភេទរឿងល្ខោនដែលបង្ហាញពីបញ្ហាទាក់ទង ទៅនឹងគ្រោះកម្មវាសនា ទុក្ខសោក ទុក្ខវេទនា សេចក្តីវិនាសអន្តរាយ ហើយ គួងកត្រូវស្លាប់ នៅចុងបញ្ចប់នៃសាច់រឿង ដែលធ្វើឱ្យអ្នកស្តាប់ អ្នកទស្សនា ក្អកក្អួល រំជួលចិត្ត អាណិតអាសូរ និង ភ័យរន្ធត់។</p> <p>ខ. សោកនាដកម្ម ៖ រឿងទុំទាវ, រឿងម៉ាក់បឹង, ...។</p>

<p>១២៣- សោកហាស នាដកម្ម អ. tragicomedy បារ. tragi-comédie (f.)</p>	<p>ប្រភេទរឿងល្ខោនដែលផ្ដោតខ្លាំងទៅលើរឿង រ៉ាំរ៉ៃក្រៀមក្រំទុក្ខសោកផងនិងសប្បាយរីក- រាយផង។ ខ. សោកហាសនាដកម្មរឿង សំបុកឥតមេបា។</p>
<p>១២៤- ស្ថានីយ អ. site បារ. site (m.)</p>	<p>ទីកន្លែងនៃសកម្មភាពគ្រប់ប្រភេទរបស់មនុស្ស ពីសម័យបុរាណ ដូចជា ទីកន្លែងសម្រាប់សម្លាក់, ទីកន្លែងសម្រាប់ឈប់, ទីកន្លែងសម្រាប់ចត, ...។</p>
<p>១២៥- ស្ថានីយបុរាណ វត្ថុវិទ្យា អ. archeological site បារ. site archéolo- gique (m.)</p>	<p>ទីកន្លែងនៅលើដី ក្នុងដី ក្រោមទឹក ដែលមានស្នាម ឬ វត្ថុសំណល់ផ្សេងៗ ពីសម័យបុរាណ ដូចជា បុរាណវត្ថុសិល្បៈ បុរាណអចលនវត្ថុ បុរាណជីវ- វត្ថុ បុរាណភូគព្ភវត្ថុ និង រចនាសម្ព័ន្ធសំណង់។ ខ. ស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យាសំរោងសែន។</p>
<p>១២៦- ស្នើ</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណសម្រាប់រាប់ស្លឹកម្លូ ដែលចាប់ផ្ដើមត្រួតលើគ្នាចំនួនពីរសន្លឹក។ ខ. ម្លូពីរស្នើ (បួនសន្លឹក)។</p>
<p>១២៧- ស្លក</p>	<p>ថាសឈើឬតុឈើ រាងបួនជ្រុងប្រាំមូល គ្មាន ជើងឬមានជើងជាទម្រ ប្រើសម្រាប់ដាក់បាន រៀបរោងជនាហារ។ ខ. រៀបចង្កាន់មួយស្លកប្រគេនព្រះសង្ឃ។</p>

© អាំង ជូលាន

<p>១២៨- ស្ពានហាល អ. causeway</p>	<p>សំណង់ស្ពានថ្មបុរាណឆ្លងកាត់កសិណទឹកឬកាត់ធ្លាជីគោកឆ្ពោះទៅកាន់ប្រាសាទបុរាណ។ ឧ. ទេសចរចូលទស្សនាប្រាសាទអង្គរវត្តដោយដើរឆ្លងកាត់ស្ពានហាលពីទិសខាងលិច។</p>
<p>១២៩- ស្រទាប់វប្បធម៌ អ. cultural layer បារ. strate culturelle (f.)</p>	<p>ស្រទាប់ដីដែលមានសំណល់សកម្មភាពមនុស្សមានដូចជា បុរាណវត្ថុសិល្បៈ បុរាណអចលនវត្ថុ បុរាណដីវត្ថុ បុរាណភូគព្ភវត្ថុ រចនាសម្ព័ន្ធសំណង់ជាដើម ដែលអាចឱ្យយើងយល់ដឹងនិងបែងចែកសម័យកាលនីមួយៗដាច់ដោយឡែកៗពីគ្នា។</p>
<p>១៣០- ស្រាក់</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណដែលដាក់អ្វីៗតម្រួតលើគ្នា ហើយ ចងរុំឱ្យនៅក្នុងដុំតែមួយ ដូចជាស្ករផែនឬបានជាដើម។ ចំពោះស្រាក់ស្ករផែនគេខ្ជប់ចងរុំដោយស្លឹកត្នោត មាន១០ផែនឬ២០ផែនឬក៏ច្រើនជាងនេះ ហៅ មួយស្រាក់។ រីឯបានវិញ គេចងរុំ ចំនួន១០ឬចំនួន១២ ក៏ហៅមួយស្រាក់ដែរ។ ឧ. ស្ករផែនពីរស្រាក់, បានបីស្រាក់ ។</p>
<p>១៣១- ស្រាពក់</p>	<p>ផ្តិតធំមានជើងជាទម្រជាប់ឬមិនជាប់ ធ្វើពីលោហៈឬវត្ថុធាតុនានា ប្រើសម្រាប់ដាក់ទឹកក្នុងពិធីផ្សេងៗ ។</p>

	<p>១. គេដាក់ទឹកក្នុងស្រោពក៏សម្រាប់ព្រះសង្ឃ ប្រោះព្រំ។</p>
<p>១៣២- ស្លឹក</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណដែលរាប់ចំនួន ១០ផ្លូវ ស្មើនឹងចំនួន ៤០០។ ១. ពោតមួយស្លឹក។</p>
<p>១៣៣- ហត្ថ</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ គិតប្រវែងពី ត្រឹមកែងដៃដល់ចុងម្រាមដៃកណ្តាល (ចង្កុល ខ្មោច)។ មួយហត្ថ គឺប្រហែលពីរចំអាម។</p>
<p>១៣៤- ហត្ថខ្នាត</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដោយគិតពី ត្រឹមកែងដៃទៅដល់ចុងម្រាមដៃកណ្តាល (ចង្កុលខ្មោច) ដែលមានប្រវែងស្មើនឹងកន្លះ ម៉ែត្រ។ <u>សម្គាល់</u> : មួយហត្ថខ្នាត គឺកំណត់ដោយប្រវែង ជាក់លាក់ដែលមនុស្សម្នាក់កំណត់ចំណាំ ខ្លួនឯងឱ្យស្មើនឹងកន្លះម៉ែត្រ។ ១. ដៃខ្ញុំខ្លី ដើម្បីបានមួយហត្ថខ្នាត ខ្ញុំត្រូវវាស់មួយ ហត្ថដៃខ្ញុំ ហើយថែមពីរធ្លាប់។</p>

<p>១៣៥- ហានិភ័យ អ. risk បារ. risque (m.)</p>	<p>ហេតុ ឬ បញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗដែលអាចនាំឱ្យបាត់បង់ ឬ ខូចខាតនូវបុរាណវត្ថុសិល្បៈ ប្រាសាទបុរាណ និង ស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យា។</p> <p>១. ជំណើរថ្មីកក់នៃប្រាសាទភ្នំបាខែងទទួលរងហានិភ័យដោយកត្តាធម្មជាតិ ដូចជា ទឹកភ្លៀងហូរច្រោះ ឬសឈើដុះចាក់ និង មនុស្សដើរឡើងចុះជាន់ផ្ទាល់។</p>
<p>១៣៦- ហាប</p>	<p>ខ្នាតខ្មែរបុរាណ ដែលមានទម្ងន់ ១០០នាឡិប្រាំពីរចុង(ប្រហែល ៦០គីឡូក្រាម)។</p> <p>១. ប្រហុកមួយហាប, ជ្រូកមួយហាប, ស្រូវមួយហាប។</p>
<p>១៣៧- ហាសនាដកម្ម អ. comedy បារ. comédie (f.)</p>	<p>ប្រភេទរឿងល្ខោនដែលធ្វើឱ្យអ្នកស្តាប់ អ្នកទស្សនាផ្ទុះសំណើច អាចទទួលបាននូវការកម្សាន្តសប្បាយផង និង ទាំងការទិតៀនរិះគន់ផង តាមរយៈការសម្តែង ការអធិប្បាយ ការក្លែងធ្វើពុត ធ្វើពើ ធ្វើពក្តីពក្តី ធ្វើល្មើល្មើ របស់ជនល្ងង់ខ្លៅ តួតួក តួក្រមាច់ ជាដើម។</p> <p>១. ហាសនាដកម្ម <i>រឿងជនកំណាញ់ក្រៅតម្រា</i> និពន្ធដោយ លោក Molière។</p>
<p>១៣៨- ហឹបស្នា</p>	<p>ប្រដាប់ប្រើប្រាស់មួយប្រភេទ មានកម្ពស់ទាប មានរាងមូលប្លរាងជ្រុង មានគម្រប ធ្វើពីឈើធាងត្នោតឬលោហៈ មានក្បាច់រចនាវិចិត្រ ប្រើសម្រាប់ដាក់គ្រឿងម្ហូប (អ្នកខ្លះហៅថា ប្រ-</p>

	<p>អប់ស្លា, ក្នុងករណីប្រអប់មានរាងមូល គេហៅថា ប្រអប់ជើងជំរី)។</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div>
<p>១៣៩- ហ៊ិន</p>	<p>ខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមានទម្ងន់ ១/១០ដី ឬ ១០លី ប្រមាណ ០,៣៧៥ក្រាម។</p> <p>១. មាសពីរហ៊ិន។</p>
<p>១៤០- ហោត្រៃ (ប្រាសាទ) អ. hortrai (library)</p>	<p>សំណង់អគារបុរាណនៅក្នុងបរិវេណប្រាសាទ ជាទូទៅបែរមុខបញ្ជ្រាសទិសនឹងតួប៉មកណ្តាលនៃប្រាសាទនោះ។</p> <p>១. ជាប្រាង្គប្រាសាទ ល្អល្អៈស្អាតស្អាត សុទ្ធសឹងតែថ្ម មានរោងជំនុំ ទាំងស្រះបួនល្អ ហោត្រៃសឹងថ្ម ធ្វើស្តាំផងណា។</p> <p>(ដកស្រង់ពីលើកិរិយា ក្នុងវគ្គទី១១៥)</p>
<p>១៤១- ឡ</p>	<p>ខ្នាតឯកតាខ្មែរពីបុរាណដែលមានចំនួន១២។</p> <p>១. បានមួយឡ, សៀវភៅមួយឡ។</p>
<p>១៤២- អព្ពន្តរ (អ័ប-ក័ន-តៈ-រៈ ឬ អ័ប-ក័ន-ជ)</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ (ពាក្យប្រើក្នុងព្រះវិន័យព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់កំណត់គោលអពទ្ធសីមា) ដែលមានប្រវែង៧ព្យាម ឬ ប្រវែង២៨ហត្ថខ្នាត ស្មើនឹង ១៤ម៉ែត្រ។</p>

<p>១៤៣- អាណាស្ទីឡូស អ. anastylisis បារ. anastylise (f.)</p>	<p>បច្ចេកទេសជួសជុលសំណង់ប្រាសាទឬអគារដែលត្រូវរុះរើទាំងស្រុង រួចរៀបសង់ជាថ្មីឡើងវិញ ដោយប្រើប្រាស់រចនាសម្ព័ន្ធដើម(សម្ភារៈដើម), ក្នុងករណីបាត់បង់ឬខ្វះខាត ត្រូវបន្ថែមសម្ភារៈថ្មី។</p> <p>២. បុរាណវិទូជនជាតិបារាំង Henry Marchal ប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសអាណាស្ទីឡូស ដើម្បីជួសជុលប្រាសាទបន្ទាយស្រី។</p>
<p>១៤៤- ឥន្ទ្រតដាក អ. Indratataka</p>	<p>ឈ្មោះតដាកដែលសាងនៅក្នុងរាជ្យព្រះបាទឥន្ទ្រវរ្ម័ន (៨៧៧-៨៨៩) មានទំហំ ៣.៨ គ.ម. x ៨០០ គ.ម. ទាញពីទឹកស្ទឹងរលួសមកបញ្ចូល។</p>
<p>១៤៥- ឧសក (អ៊ុសប័)</p>	<p>រង្វាស់ប្រវែងនៃខ្នាតខ្មែរពីបុរាណ ដែលមានប្រវែង ១៤០ហត្ថខ្នាត (២០យដ្ឋី) ឬ ៣៥ព្យាម ស្មើនឹង ៧០ម៉ែត្រ (ចម្ងាយស្មើនឹងសំឡេងគោឧសករាជរោទ៍)។</p>
<p>១៤៦- ឱប</p>	<p>ខ្នាតរង្វាស់ទំហំខ្មែរពីបុរាណ ដែលគិតជាដង្កងដោយយកដៃទាំងពីរព័ទ្ធរួបចូលជិតដល់ទ្រូងដោយប្រទល់ចុងម្រាមដៃចង្កុលខ្មោច។</p> <p>២. ដើមឈើមួយឱប។</p>
<p>១៤៧- អ្នកបុរាណវិទូ អ. archeologist បារ. archéologue (m.)</p>	<p>អ្នកដែលបានសិក្សាស្រាវជ្រាវកម្រិតខ្ពស់ និងប្រកបអាជីពផ្នែកបុរាណវិទូ។</p>

២- បច្ចេកសព្ទវចិក្រសិល្បៈ

<p>១- កង-ក</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងសម្រាប់ពាក់នៅនឹងក មានសណ្ឋានជារង្វង់ ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ។ ខ. ខ្មែរបុរាណនិយមពាក់កង-ក (រូបចម្លាក់នៅប្រាសាទអង្គរវត្ត, ប្រាសាទបាយ័ន...)។</p>
<p>២- កងកន់</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់ដៃមួយប្រភេទ ធ្វើពីលោហៈ មានបន្ទាវទំហំប្រហែលប្រាំមួយសង់ទីម៉ែត្រ ជាបន្ទះអង្កន់ៗចំនួន៤ឬ៥កងជាប់ៗគ្នា សម្រាប់តួនាយរោង តួយក្ស និង តួស្វាក្សាច់ ពាក់លម្អជុំវិញកដៃបន្ទាប់ពីកងរាក់។</p>
<p>៣- កងទងឈូក</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយប្រភេទធ្វើពីលោហៈ ដែលផ្នែកខាងចុងទាំងពីរខាងទល់មុខគ្នា រចនាដូចផ្កាឈូកក្រពុំ សម្រាប់ពាក់នៅលើ កងដើងនៃអ្នករបាំបុរាណខ្មែរ។ កងទងឈូកក៏មានពាក់លម្អកងដើងកូនក្រមុំក្នុងពិធីមង្គលការដែរ។</p>
<p>៤- កងរាក់</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់ដៃមួយប្រភេទ ជាកងដៃមានមុខកាត់បីជ្រុង រាងដូចទ្រនុងខ្នងសត្វពស់ ដោយមានធ្លាក់ក្បាច់ភ្លឺ សម្រាប់ឱ្យអ្នករបាំបុរាណខ្មែរពាក់លម្អនៅលើ កដៃចំនួនម្ខាងមួយ ពាក់បន្ទាប់ពីកន្រ្ទំ។</p>

<p>៥- កញ្ចាំង</p>	<p>ក្បាច់រចនាដែលមានទម្រង់ស្លឹកពោធិ៍ឬត្របក ទំពាំង មានបណ្តូលក្បាច់រាងមូល ស្រួចចុង ឬ រាងតំណក់ទឹក មានតែក១ជាន់ឬ២ជាន់។</p> <p>ក្បាច់នេះមានដូចជា ក្បាច់កញ្ចាំងរាយ កញ្ចាំង ដុំ កញ្ចាំងត្របកទំពាំងជាដើម សម្រាប់លម្អ លើចន បណ្តែង មកុដ ដោយដាំត្បូង បិទកញ្ចក់ បញ្ចុះភ្នក។ល។ សម័យបុរាណ គេនិយមប្រើ ក្បាច់កញ្ចាំងចង្វាយ។</p>
<p>៦- កញ្ចាំងចង្វាយ</p>	<p>ក្បាច់រចនាដែលមានទម្រង់ស្លឹកពោធិ៍ បណ្តូល មានមាត្ររាងមូលស្រួចចុងឬរាងតំណក់ទឹក មានតែក១ជាន់ឬ២ជាន់។ ក្បាច់នេះផ្តុំឡើង ដោយកញ្ចាំងរាយ លម្អលើចង្វាយផ្សេងៗគ្នា។</p>
<p>៧- កញ្ចាំងដុំ</p>	<p>ក្បាច់រចនាមានទម្រង់ស្លឹកពោធិ៍ បណ្តូលមាន មាត្ររាងមូល ស្រួចចុងឬរាងតំណក់ទឹក មាន តែក១ជាន់ឬ២ជាន់ ដែលផ្តុំឡើងដោយកញ្ចាំង រាយចាប់ពីពីរឡើងទៅ។</p>
<p>៨- កញ្ចាំងត្របក ទំពាំង</p>	<p>ក្បាច់រចនាដែលមានទម្រង់ស្លឹកពោធិ៍ទ្រវែង បណ្តូលមានមាត្ររាងមូលស្រួចចុងឬរាងតំ- ណក់ទឹក មានតែក១ជាន់ឬ២ជាន់។ ក្បាច់ នេះមានទម្រង់វែងជាងកញ្ចាំងរាយ និង មាន ទម្រង់ដូចត្របកទំពាំង ជួនផ្តុំឡើងដោយ កញ្ចាំងរាយ។</p>

<p>៩- កញ្ចាំងរាយ</p>	<p>ក្បាច់រចនាដែលមានទម្រង់ស្លឹកពោធិ៍ បណ្តុល មានមាត្ររាងមូលស្រួចចុងឬរាងតំណក់ទឹក មានផែក១ជាន់ឬ២ជាន់។ ក្បាច់នេះនៅរាយ ដាច់ពីគ្នា ហើយ មានទម្រង់ខ្លីជាងត្របកទំពាំង។</p>
<p>១០- កន្ទុយប្រា</p>	<p>កន្ទុយសំពត់ក្បិនរបស់តួនាយរោងដែលបត់ ទម្លាក់ចេញក្រៅ មានទម្រង់ដូចកន្ទុយត្រីប្រា។</p>
<p>១១- កន្ត្រំ</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់ដៃមួយប្រភេទជាខ្សែដៃ មាន សណ្ឋានជាគ្រាប់មូលតូចៗ រចនាដោយទម្ងុះ ជាក្បាច់ចក្កច័ន ក្បាច់ពងត្រី ឬ ដាំត្បូង ដោយ ចោះរន្ធ ដើម្បីជោតខ្សែពីមួយគ្រាប់ទៅមួយគ្រាប់ សម្រាប់ឱ្យអ្នករបាំបុរាណខ្មែរពាក់លម្អនៅលើ កដៃចំនួន២ខ្សែម្ខាង បន្ទាប់ពីកងញ័រដៃ។</p>
<p>១២- កបិត [កៈបិត]</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ ដែលផ្នែកខាងមុខមាន ក្រចាប់ដាំត្បូងមួយគ្រាប់ធំពងដោយគ្រាប់ត្បូង ច្រើន ភ្ជាប់ទៅនឹងទងវែង និង មានសន្ទះមួយ ដាច់ដោយឡែកសម្រាប់សិកផ្ទប់ដើម្បីកុំឱ្យរហូត នៅពេលប្រើប្រាស់។ នៅសម័យបុរាណ គេមិន ធ្វើសន្ទះសិកផ្ទប់ទេ ប៉ុន្តែ គេប្រើក្រមួនឃុំបិទ ភ្ជាប់រាងដូចប្រាក់កាក់(កាក់+បិទ)។ ពាក្យសៀមហៅថា ទុំហុ។</p>

<p>១៣- ការពិនិត្យសង្កេត បុរាណវត្ថុវិទ្យាបឋម អ. archaeological reconnaissance ប៊ាវ. reconnaissance archéologique (f.)</p>	<p>ការសិក្សាពិនិត្យសង្កេតជាប្រព័ន្ធជាដំបូងដើម្បី កំណត់ទីតាំង កំណត់អត្តសញ្ញាណ និង កត់ ត្រារបាយទីតាំងស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យាដែល មាននៅលើនិងក្នុងដីក្នុងបរិស្ថាននៃភូមិសាស្ត្រ ធម្មជាតិ។</p>
<p>១៤- ការអង្កេតផ្ទៃលើ អ. surface survey ប៊ាវ. enquête (f.) de surface (f.)</p>	<p>វិធីសាស្ត្រមួយរបស់បុរាណវត្ថុវិទ្យាក្នុងការ សិក្សាពិនិត្យសង្កេតវត្ថុ គំហើញ មានដូចជា បុរាណវត្ថុសិល្បៈ រចនាសម្ព័ន្ធសំណង់ បុរាណ អចលនវត្ថុជាដើម ដែលស្ថិតនៅលើផ្ទៃដីនៃ ស្ថានីយណាមួយ។</p>
<p>១៥- ការទងខ្ទេរ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ មានក្បាលដាំត្បូងកញ្ចុំ និង មានទងកោងខុបដូចកង្វែរប្រើជាតម្កក់។</p>
<p>១៦- ការទងត្រង់</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ មានក្បាលដាំត្បូងកញ្ចុំ ដែលមានទងវែងត្រមោងកណ្តាល ឬ មានទង វែងត្រង់ ភ្ជាប់ដោយសន្ទះមួយដាច់ដោយឡែក សម្រាប់សឹកផ្ទប់មិនឱ្យរហូតនៅពេលប្រើប្រាស់។</p>
<p>១៧- កំណាយ សង្រ្គោះ អ. salvage excavation</p>	<p>បច្ចេកទេសស្រាវជ្រាវរបស់បុរាណវត្ថុវិទ្យា សង្រ្គោះ តាមរយៈការធ្វើកំណាយនៅលើស្ថា- នីយបុរាណវត្ថុវិទ្យាណាមួយដើម្បីប្រមូលទិន្ន- ន័យដើមឱ្យបានមុនការបាត់បង់ដោយប្រការ ណាមួយ។</p>

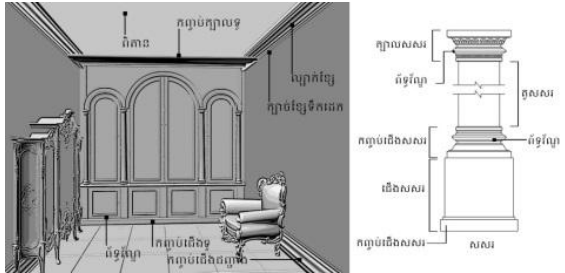
<p>១៨- កំបោរប្រេង</p>	<p>ល្បាយម្យ៉ាងដែលផ្សំពីស៊ីម៉ងត៍ខ្មៅនិងទឹកសម្រាប់បន្ស៊ីបេតុងចាស់និងបេតុងថ្មី ឬ បាយអចាស់និងបាយអថ្មី ជាដើម។</p> <p>ខ. ជាងពុម្ពលាយកំបោរប្រេងចាក់ក្នុងពុម្ពសសរ មុននឹងចាក់ល្បាយបេតុងបន្តទៀត។</p>
<p>១៩- ក្បាប់</p> <p>អ. decoration</p> <p>បារ. ornament (m.)</p>	<p>រូបរចនាដែលមានលក្ខណៈវិចិត្រ បង្កើតចេញពីទិដ្ឋភាពប្រកាសភាពអ្វីមួយសម្រាប់តុបតែងលម្អស្ថាបត្យកម្មឬវត្ថុផ្សេងៗ។</p> <p>ខ. ក្បាប់ភ្លើង ក្បាប់ចក ក្បាប់ពងត្រី ក្បាប់ធ្មេញក្របី ។ល។</p>
<p>២០- ក្បាប់កញ្ចំរឹក</p>	<p>ក្បាប់កញ្ចំរឹកមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមដៃទាំងប្រាំរួមប្រមូលគ្នាពត់ឃ្នាតពីគ្នា ដែលមានលំនាំដូចផ្កាបាយ(ផ្ការឹក)។</p>
<p>២១- ក្បាប់កញ្ចំរួម</p>	<p>ក្បាប់កញ្ចំរួមមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមដៃទាំងប្រាំរួមប្រមូលផ្គុំគ្នា ពត់ស្មើតជិតគ្នា ដែលមានលំនាំដូចផ្កាក្រពុំ។</p>
<p>២២- ក្បាប់ក្តាប់</p>	<p>ក្បាប់ក្តាប់មានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមដៃបួនក្តាប់ ឯមេដៃលាចេញ ដែលមានលំនាំដូចក្តីបផ្លែឈើ។</p>
<p>២៣- ក្បាប់ក្តាប</p>	<p>ឈ្មោះក្បាប់រាំដែលប្រើម្រាមដៃទាំង៥ ក្តាប់ហើយកាច់ដៃឱ្យក្អកទៅមុខ។ នៅពេលរាំ ម្តង</p>

	<p>គេលើកដៃឆ្លងឡើងលើ ម្តងគេលើកដៃស្តាំឡើងលើ ដែលមានលំនាំដូចជើងសេះដើរឬដោយ។</p> <p>ខ. នៅក្នុងរបាំរឿងរាមកេរ្តិ៍ ត្រង់ឈុតរាមលក្សណ៍និងជបលក្សណ៍ជិះលើសេះច្បាំងជាមួយហនុមាន។</p>
<p>២៤- ក្បាច់ក្រញាំ</p>	<p>ក្បាច់ក្រញាំមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមដៃទាំងប្រាំពត់ប្រឈមរកគ្នា ដែលមានលំនាំដូចក្រញាំខ្លាឬក្រញាំឆ្មាជាដើម។</p>
<p>២៥- ក្បាច់ខ្នង</p>	<p>ក្បាច់ខ្នងមានរបៀបរាំដោយប្រើចុងមេដៃនិងចុងម្រាមដៃកណ្តាលទល់ភ្ជាប់គ្នា កើតចេញជារង្វង់មូល ឯម្រាមបីទៀតកាច់ឯស្មើតឡើងដែលមានលំនាំដូចផ្លែឈើចាស់។</p>
<p>២៦- ក្បាច់ខ្នងផ្លាត់</p>	<p>ក្បាច់ខ្នងផ្លាត់មានរបៀបរាំដោយប្រើចុងមេដៃនិងចុងម្រាមដៃកណ្តាលកាច់ទល់ភ្ជាប់គ្នាជារង្វង់មូល ហើយ នៅពេលចុងបញ្ចប់នៃសាច់ភ្លេង គេតែងផ្លាត់លាម្រាមដៃកណ្តាលចេញពីម្រាមមេដៃ ដោយឱ្យម្រាមកណ្តាលមកជាប់នឹងម្រាម៤វិញ ដូចផ្លែឈើទុំជ្រុះ ក្នុងន័យថាលាគ្នាឬបែកគ្នានាពេលបញ្ចប់សាច់រឿង។</p>
<p>២៧- ក្បាច់ខ្នងហា</p>	<p>ក្បាច់ខ្នងហាមានរបៀបរាំដោយប្រើចុងមេដៃនិងចុងម្រាមដៃកណ្តាលកាច់បែររកគ្នាជារង្វង់ដោយមិនទល់ចុងម្រាមជាប់គ្នា ដែលមានលំនាំដូចផ្លែឈើទុំប្រេះ។</p>

២៨- ក្បាច់ខ្សែទឹក

ក្បាច់ម្យ៉ាងប្រើប្រាស់សម្រាប់លម្អស្ថាបត្យកម្ម ដែលធ្វើពីសម្ភារៈផ្សេងៗ មានសណ្ឋានជាល្អាក់ ខ្សែ ជ្រុង ឆ្នូតវែង ដាក់ផ្នែក ឬ បញ្ឈរទៅតាម លក្ខណៈនៃអគារ ដោយយកភាពស្មើគ្នានៃ កម្រិតទឹកជាគោល។

គេប្រើក្បាច់ខ្សែទឹកដាក់នៅខាងក្រៅឬខាងក្នុង អគារ ជាទូទៅ នៅលើផ្ទៃជញ្ជាំង ពិសេស វត្ថុ ផ្សេងៗ ឬ ឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ។ ខ្មែរ និយមប្រើក្បាច់ខ្សែទឹកផ្នែក បញ្ឈរ និង ព័ទ្ធ វិណ្ឌ (ព័ទ្ធជុំ)។

២៩- ក្បាច់គូ

១- ក្បាច់គូមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមចង្កុល ដៃនិងម្រាមកណ្តាល ចង្កុលបញ្ឈរព្រែកចេញ ពីគ្នា មានលំនាំដូចមែកឈើបែកចម្លាម ឯម្រាម បីទៀតបត់ប្រជុំគ្នា ដោយអ្នករាំត្រូវបែបបាតដៃ មករកមុខរបស់ខ្លួន។

២- ក្បាច់គូមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមចង្កុល ដៃទាំងពីរមកដាក់ផ្គូផ្គងគ្នា មានលំនាំដូចរក្ខ- ជាតិមានមែកពីរទន្ធិមគ្គា ក្នុងន័យរបៀបធៀប

	<p>ឯម្រាមបួនទៀត បត់ប្រជុំគ្នា ដោយអ្នករាំត្រូវផ្តាច់បាតដៃ។</p>
<p>៣០- ក្បាច់ចង្អុល</p>	<p>ក្បាច់ចង្អុលមានរបៀបរាំផ្សេងៗដោយប្រើម្រាមចង្អុលដៃ ចង្អុលទៅឆ្វេង ស្តាំ លើ ក្រោម ខ្ពស់ ទាប ជិត ឆ្ងាយ... ទៅតាមអត្ថន័យក្នុងសាច់រឿង។ ក្បាច់នេះមានលក្ខណៈដូចរក្ខតជាតិ ដុះចេញជាពន្លក។</p>
<p>៣១- ក្បាច់តា</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់បាតឬក្បាច់មូលដ្ឋានសម្រាប់បំពត់រាងកាយ ដើម្បីបង្កើនសោភ័ណភាព និងសុក្រឹតភាព តាមចលនាក្បាច់យីតៗ ដោយប្រឹងសង្កត់ឱ្យនួន រមួត បញ្ជាគ្រប់សរសៃ គ្រប់សន្លាក់ និង គ្រប់សាច់ដុំ តាមចង្វាក់ភ្លេងពិណពាទ្យ ឬ តាមរនាតឯក និង សម្តោរ ឬ ប្រសិនបើគ្មានឧបករណ៍ភ្លេង អ្នកហាត់ទាំងអស់ស្រែកជាចង្វាក់ព្រមៗគ្នាថា «ចាក់ ចុងចាក់ ជឹង ជឹង ជឹង ចុង ជឹង»។</p>
<p>៣២- ក្បាច់តា-បញ្ចុះ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់បាតឬក្បាច់មូលដ្ឋានសម្រាប់បំពត់រាងកាយ ដើម្បីបង្កើនសោភ័ណភាព និងសុក្រឹតភាព តាមចង្វាក់ភ្លេងពិណពាទ្យ ឬ តាមរនាតឯក និង សម្តោរ ឬ ប្រសិនបើគ្មានឧបករណ៍ភ្លេងទេ អ្នកហាត់ទាំងអស់ស្រែកជាចង្វាក់ព្រមៗគ្នា។</p>

<p>៣៣- ក្បាច់ដីប</p>	<p>ក្បាច់ដីបមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមមេដៃ និងម្រាមចង្កុលដៃ រឹតចុងម្រាមរួមភ្ជាប់គ្នាដូចផ្កានោប (ក្តឹបផ្កាបើកមាត់ចាប) ឬ រុក្ខជាតិ កំពុងចេញត្រួយ។</p>
<p>៣៤- ក្បាច់ដីបផ្កាប់</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទដកចេញពីក្បាច់ដីប ដោយដាក់ចុងដីបឱ្យផ្កាប់សំយុងចុះក្រោម។</p>
<p>៣៥- ក្បាច់ដីបផ្កាប់ធ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយដាក់ចុងដីបដៃធ្វេងឱ្យផ្កាប់សំយុងចុះក្រោម ស្មើចុងចិញ្ចើម ស្មើចុងដង្ហើម ឬ ស្មើចង្កេះ។</p>
<p>៣៦- ក្បាច់ដីបផ្កាប់ស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយដាក់ចុងដីបនៃដៃស្តាំឱ្យផ្កាប់សំយុងចុះក្រោម ស្មើចុងចិញ្ចើម ស្មើចុងដង្ហើម ឬ ស្មើចង្កេះ។</p>
<p>៣៧- ក្បាច់ដីបផ្កាប់ស្តាំធ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយដាក់ចុងដីបដៃទាំងពីរឱ្យផ្កាប់សំយុងចុះក្រោម ស្មើចុងចិញ្ចើម ស្មើចុងដង្ហើម ឬ ស្មើចង្កេះ។</p>
<p>៣៨- ក្បាច់ដីបផ្ការ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទ ដកចេញពីក្បាច់ដីប ដោយដាក់ចុងដីបងើយឡើងលើ។</p>
<p>៣៩- ក្បាច់ដីបផ្ការធ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយដាក់ចុងដីបដៃធ្វេងឱ្យងើយឡើងលើស្មើចុងចិញ្ចើម ស្មើចុងដង្ហើម ឬ ស្មើចង្កេះ។</p>

<p>៤០- ក្បាច់ដីបផ្ទារស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយដាក់ចុងដីប ដៃស្តាំឱ្យងើយឡើងលើស្មើចុងចិញ្ចើម ស្មើចុង ដង្ហើម ឬ ស្មើចង្កេះ។</p>
<p>៤១- ក្បាច់ដីបផ្ទារ ស្តាំឆ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយដាក់ចុងដីប ដៃទាំងពីរឱ្យងើយឡើងលើស្មើចុងចិញ្ចើម ស្មើ ចុងដង្ហើម ឬ ស្មើចង្កេះ។</p>
<p>៤២- ក្បាច់ជើងប្រើស</p>	<p>ក្បាច់ជើងប្រើសមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាម ចង្កុលដៃភ្ជាប់ម្រាមដៃកណ្តាលទន្ទឹមគ្នា ឯ ម្រាមបីទៀតបត់ប្រជុំភ្ជាប់គ្នាមានលំនាំដូចរុក្ខ- ជាតិទើបបែកមែកចេញពីគ្នា។</p> <p>ខ. ក្នុងរបាំបុរាណ អ្នកដើរតួតំណាងសត្វប្រើស ប្រើក្បាច់ជើងប្រើស ដោយលើកដៃទាំង២ខាង ធ្វើចលនា ហើយលោតផ្លោតៗតាមដំណើរសត្វ ប្រើស។</p>
<p>៤៣- ក្បាច់ឈរពង់</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលឈរជើងតែម្ខាង ដោយ បញ្ចប់ជង្គង់បន្តិច ឯជើងម្ខាងទៀតលើកកាច់ ពង់ទៅក្រោយ ដោយឱ្យប្រអប់ជើងកាច់កោង ក្នុងលំនាំ-ង។</p>
<p>៤៤- ក្បាច់ឈរពង់ ជើងឆ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលឈរជើងស្តាំ ដោយបញ្ចប់ ជង្គង់បន្តិច ឯជើងឆ្វេងលើកកាច់ពង់ទៅក្រោយ ដោយឱ្យប្រអប់ជើងកាច់កោងក្នុងលំនាំ-ង។</p>

<p>៤៥- ក្បាច់ឈរពង ជើងស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលឈរជើងឆ្វេង ដោយបញ្ចប់ជង្គង់បន្តិច ឯជើងស្តាំលើកកាច់ពងទៅក្រោយដោយឱ្យប្រអប់ជើងកាច់កោងក្នុងលំនាំ-ង។</p>
<p>៤៦- ក្បាច់ដើរ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងឆ្វេងបោះទៅមុន និង ជើងស្តាំអូសឈូសបោះទៅមុខក្បែរជើងឆ្វេង ដោយឱ្យម្រាមជើងទាំងពីរខាងកាច់-ងឡើងលើ។</p>
<p>៤៧- ក្បាច់តឺន</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទដែលប្រើចុងជើងទាំងពីរបញ្ជាន់លើឆាក កែងជើងទាំងពីរទល់គ្នា ចុងជើងព្រែកចេញក្រៅ ហើយ ធ្វើចលនាជញ្ជីង។ ខ. អ្នករាំប្រើក្បាច់តឺននៅក្នុងរបាំមណីមេខលា។</p>
<p>៤៨- ក្បាច់បញ្ចុះ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់បាតឬក្បាច់មូលដ្ឋានសម្រាប់បំពត់រាងកាយ ដើម្បីបង្កើនសោភណភាព និងសុក្រិតភាព តាមចលនាលឿនរហ័ស ហៅថា «ឡុក» តាមចង្វាក់ភ្លេងពិណពាទ្យ ឬ តាមរនាតឯក និង សម្តោរ ឬ ប្រសិនបើគ្មានឧបករណ៍ភ្លេងទេ អ្នកហាត់ទាំងអស់ស្រែកជាចង្វាក់ព្រមៗគ្នាថា «តាក់ ជឹង ជឹង ជឹង តាក់ ជឹង ជឹង...», «តាក់ តាក់ ជឹង តាក់ ជឹង...», «ជឹង ជឹង ជឹង...»។</p>

<p>៤៩- ក្បាច់បំប្រែក</p>	<p>ក្បាច់លម្អដំបូលអគារមួយប្រភេទ មានទម្រង់ជាស្ពៃក្តោប ភ្នែកមាន់ សម្រាប់ដាក់នៅចុងចែងសំយាបព្រំ (អ្នកស្រុកខ្លះហៅក្បាច់នេះថាក្បាច់ភ្នែកមាន់)។</p> <p>២. គេដាក់ក្បាច់បំប្រែកឬក្បាច់ភ្នែកមាន់នៅចុងចែងនៃព្រំអគារ។</p>
<p>៥០- ក្បាច់ប្រធាប</p>	<p>១- ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទសម្រាប់តួយក្សដែលប្រើជើងទាំងពីរត្រូវលើឆាក ដោយជើងស្តាំត្រូវឱ្យធ្ងន់ខ្លាំងជាងជើងឆ្វេង។</p> <p>២- ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទសម្រាប់តួស្វាដែលប្រើជើងស្តាំត្រូវលើឆាក ឯជើងឆ្វេងរុញប្រអប់ជើងទៅចំហៀង និង ម្រាមជើងទាំងអស់-ងឡើងលើ ដោយកែងជើងទល់ជាប់នឹងឆាក។</p>
<p>៥១- ក្បាច់ពង</p>	<p>ក្បាច់ពងមានរបៀបរាំដោយបើកដៃជារង្វង់។</p>
<p>៥២- ក្បាច់ពងក្រោម</p>	<p>ក្បាច់ពងក្រោមមានរបៀបរាំដោយលុតជង្គង់លើកជើងម្ខាងបត់ទៅក្រោយនិងលើកឡើងលើ ដោយបើកដៃជារង្វង់។</p>
<p>៥៣- ក្បាច់ពងឆ្វេង</p>	<p>ក្បាច់ពងឆ្វេងមានរបៀបរាំដោយបើកដៃឆ្វេងជារង្វង់។</p>
<p>៥៤- ក្បាច់ពងរង្វង់</p>	<p>ក្បាច់ពងរង្វង់មានរបៀបរាំដោយបើកដៃទាំងពីរខាងជារង្វង់។</p>

<p>៥៥- ក្បាច់ពង់លើ</p>	<p>ក្បាច់ពង់លើមានរបៀបរាំដោយឈរជើងមួយ បញ្ចប់ដង្កង់បន្តិច លើកជើងម្ខាងទៀតបត់ទៅ ក្រោយនិងលើកឡើងលើដោយបើកដៃជារង្វង់។</p>
<p>៥៦- ក្បាច់ពង់ស្តាំ</p>	<p>ក្បាច់ពង់ស្តាំមានរបៀបរាំដោយបើកដៃស្តាំ ជារង្វង់។</p>
<p>៥៧- ក្បាច់ពត់ដៃជើង</p>	<p>លំហាត់បំពត់រាងកាយ ដៃ ជើង កដៃ កជើង ម្រាមដៃ ម្រាមជើង ព្រមទាំង ក ក្បាល ស្មា ចង្កេះ ដងខ្នង តាមក្បួន ដោយមិនមានភ្លេង កំដរ ដើម្បីឱ្យមានភាពទន់ភ្លន់រៀងរាល់ពេល ព្រឹក។</p>
<p>៥៨- ក្បាច់ភ្នក</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទដែលឈរប្រអង្គុយ ដោយប្រើដងខ្នងផ្អៀងជ្រុលហួសទៅឆ្វេង ឬ ទៅស្តាំ។ ក្បាច់នេះមិនប្រើនៅក្នុងរបាំបុរាណ ខ្មែរឡើយ។</p>
<p>៥៩- ក្បាច់រត់</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងទាំង ពីររត់ឈូសឆាយទៅមុខជាលក្ខណៈសិល្បៈ ដោយឱ្យម្រាមជើងទាំងពីរកាច់-ងឡើងលើ។</p>
<p>៦០- ក្បាច់លា</p>	<p>ក្បាច់លាមានរបៀបរាំដោយប្រើម្រាមដៃបួន លា កាច់ងស្មើតជាប់គ្នា ឯម្រាមមេដៃកាច់ចូល បាតដៃមានលក្ខណៈដូចស្លឹកឈើ។</p>

<p>៦១- ក្បាច់លាផ្ទារ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលប្រើម្រាមដៃបួនលា កាច់ងស្មើតជាប់គ្នា ឯម្រាមមេដៃកាច់ចូលបាតដៃដោយផ្ទារបាតដៃឡើងលើប្បវដៃទៅមុខ។</p>
<p>៦២- ក្បាច់លាវង់ កណ្តាល</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទដកចេញពីក្បាច់លាផ្ទារ ដោយលើកដៃបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃស្មើចុងដង្ហើម។</p>
<p>៦៣- ក្បាច់លាវង់ កណ្តាលធ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃធ្វេងបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃធ្វេងស្មើចុងដង្ហើម។</p>
<p>៦៤- ក្បាច់លាវង់ កណ្តាលស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃស្តាំបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃស្តាំស្មើចុងដង្ហើម។</p>
<p>៦៥- ក្បាច់លាវង់ កណ្តាលស្តាំធ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃទាំងពីរបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃទាំងពីរស្មើចុងដង្ហើម។</p>
<p>៦៦- ក្បាច់លាវង់ ក្រោម</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទដកចេញពីក្បាច់លាផ្ទារ ដោយលើកដៃបើកជារង្វង់ ដាក់កដៃស្មើនឹងចង្កេះ។</p>
<p>៦៧- ក្បាច់លាវង់ ក្រោមធ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃធ្វេងបើកជារង្វង់ ដាក់កដៃធ្វេងស្មើនឹងចង្កេះ។</p>

<p>៦៨- ក្បាច់លាវង់ ក្រោមស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃស្តាំ បើកជារង្វង់ ដាក់កដៃស្តាំស្មើនឹងចង្កេះ ។</p>
<p>៦៩- ក្បាច់លាវង់ ក្រោមស្តាំឆ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃទាំង ពីរបើកជារង្វង់ ដាក់កដៃទាំងពីរស្មើនឹងចង្កេះ។</p>
<p>៧០- ក្បាច់លាវង់លើ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទដកចេញពីក្បាច់ លាវង់ ដោយលើកដៃបើកជារង្វង់ ដាក់ចុង ម្រាមដៃស្មើចុងចិញ្ចើម។</p>
<p>៧១- ក្បាច់លាវង់លើ ឆ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់របៀបរាំមួយប្រភេទ ដោយលើក ដៃឆ្វេងបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃឆ្វេងស្មើ ចុងចិញ្ចើមឆ្វេង។</p>
<p>៧២- ក្បាច់លាវង់លើ ស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់របៀបរាំមួយប្រភេទ ដោយលើក ដៃស្តាំបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃស្តាំស្មើចុង ចិញ្ចើមស្តាំ។</p>
<p>៧៣- ក្បាច់លាវង់លើ ស្តាំឆ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយលើកដៃទាំង ពីរបើកជារង្វង់ ដាក់ចុងម្រាមដៃទាំងពីរស្មើចុង ចិញ្ចើមទាំងពីរ។</p> <p>ក្បាច់នេះមានលក្ខណៈពិសេសសម្រាប់ប្រើ ចំពោះភ្នំអង្គសម្តែងជាសត្វស្លាបធំៗ ដូចជា សត្វគ្រុឌ សត្វក្លោក ជាដើម។</p>
<p>៧៤- ក្បាច់លៀម</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទក្នុងរបាំបុរាណខ្មែរ ដែលប្រើចលនាដើមចុះឡើងឆ្វេង ស្តាំ មុខ ក្រោយ បើក និង បិទ ជាដើម។</p>

<p>៧៥- ក្បាច់ល្បែងមឈរ ទាបបិទឆ្នេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងឆ្នេងលើក ឡើងពាក់កណ្តាល កាច់កជើងនិងម្រាមជើង ឡើងបែរទៅមុខ ឯជើងស្តាំឈររបញ្ចប់ជង្គង់ បន្តិចបែរទៅមុខ។</p>
<p>៧៦- ក្បាច់ល្បែងមឈរ ទាបបិទស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងស្តាំលើក ឡើងពាក់កណ្តាល កាច់កជើងនិងម្រាមជើង ឡើងបែរទៅមុខ ឯជើងឆ្នេងឈររបញ្ចប់ជង្គង់ បន្តិចបែរទៅមុខ។</p>
<p>៧៧- ក្បាច់ល្បែងមឈរ ទាបបើកឆ្នេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងឆ្នេងលើក ឡើងពាក់កណ្តាលបែរទៅឆ្នេង កាច់កជើងនិង ម្រាមជើងឡើង ឯជើងស្តាំឈររបញ្ចប់ជង្គង់ បន្តិចបែរទៅមុខ។</p>
<p>៧៨- ក្បាច់ល្បែងមឈរ ទាបបើកស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងស្តាំលើក ឡើងពាក់កណ្តាលបែរទៅស្តាំ កាច់កជើងនិង ម្រាមជើងឡើង ឯជើងឆ្នេងឈររបញ្ចប់ជង្គង់ បន្តិចបែរទៅមុខ។</p>
<p>៧៩- ក្បាច់ល្បែងមឈរ បិទឆ្នេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងឆ្នេងលើក ឡើងពាក់កណ្តាល កាច់កជើងនិងម្រាមជើង ឡើងបែរទៅមុខ ឯជើងស្តាំឈររបន្តឹងអស់បែរ ទៅមុខ។</p>

<p>៨០- ក្បាច់លៀមឈរ បិទស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងស្តាំលើក ឡើងពាក់កណ្តាលដោយកាច់កជើងនិងម្រាម ជើងឡើងបែរទៅមុខ ឯជើងឆ្វេងឈរបន្តឹង អស់ បែរទៅមុខ។</p>
<p>៨១- ក្បាច់លៀមឈរ បើកឆ្វេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងឆ្វេងលើក ឡើងពាក់កណ្តាលបែរទៅឆ្វេង កាច់កជើងនិង ម្រាមជើងឡើង ឯជើងស្តាំឈរបន្តឹងអស់បែរ ទៅមុខ។</p>
<p>៨២- ក្បាច់លៀមឈរ បើកស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងស្តាំលើក ឡើងពាក់កណ្តាលបែរទៅស្តាំ កាច់កជើងនិង ម្រាមជើងឡើង ឯជើងឆ្វេងឈរបន្តឹងអស់ បែរ ទៅមុខ។</p>
<p>៨៣- ក្បាច់លៀម ដើរទៅ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយបន្ទាបខ្លួនចុះ ឱ្យគូទ ស្មើជង្គង់ ក្បាលជង្គង់ហុចទៅមុខទាញចេញពី គ្នាបន្តិច បង្ហើបកែងជើងឡើង គូទហើបពីកែង ជើង ហើយ ដើរទៅមុខ។ <u>បញ្ជាក់</u> : ពេលដើរទៅទៅមុខ មិនឱ្យគូទសង្កត់ ជាប់លើកែងជើងទេ។</p>
<p>៨៤- ក្បាច់លៀម បញ្ចិតឆ្វេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងឆ្វេងបោះ ទៅមុខបញ្ចិតខាងឆ្វេងខ្លួនបន្តិច រួចបន្ទាបខ្លួន ចុះពាក់កណ្តាល ដោយសង្កត់ទម្ងន់ជងខ្លួន</p>

	<p>ទោរទៅលើជើងមុខ ហើយ បង្ហើបកែងបន្តិច ជើងស្តាំបោះទៅក្រោយ បញ្ជិតខាងស្តាំខ្លួន ម្រាមនិងជង្គង់បែរទៅខាងស្តាំ ដោយបង្ហើប កែងបន្តិច។</p>
<p>៨៥- ក្បាច់លៀម បញ្ជិតទាបធ្ងន់</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងធ្ងន់បោះ បញ្ជិតទៅមុខខាងធ្ងន់ខ្លួនបន្តិច កែងជើង បង្ហើបឡើង បន្ទាបខ្លួនចុះ ទម្ងន់ដងខ្លួនសង្កត់ លើជើងធ្ងន់ ទោរទៅមុខបន្តិច ជើងស្តាំបោះ សណ្តូកទៅក្រោយបញ្ជិតដងខ្លួន ម្រាមជើង និងជង្គង់បែរទៅខាងស្តាំ ដងខ្លួននិងកែងជើង បង្ហើបឡើងបន្តិច។</p>
<p>៨៦- ក្បាច់លៀម បញ្ជិតទាបស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងស្តាំបោះ បញ្ជិតទៅមុខ ខាងស្តាំខ្លួនបន្តិច កែងជើង បង្ហើបឡើង បន្ទាបខ្លួនចុះ ទម្ងន់ដងខ្លួនសង្កត់ លើជើងស្តាំទោរទៅមុខបន្តិច ជើងធ្ងន់បោះ សណ្តូកទៅក្រោយបញ្ជិតដងខ្លួន ម្រាមជើង និងជង្គង់បែរទៅខាងធ្ងន់ ដងខ្លួននិងកែងជើង បង្ហើបឡើងបន្តិច។</p>
<p>៨៧- ក្បាច់លៀម បញ្ជិតស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយប្រើជើងស្តាំបោះ ទៅមុខ បញ្ជិតខាងស្តាំខ្លួនបន្តិច រួចបន្ទាបខ្លួន ចុះពាក់កណ្តាល ដោយសង្កត់ទម្ងន់ដងខ្លួន ទោរទៅលើជើងមុខ ហើយ បង្ហើបកែងបន្តិច</p>

	<p>ជើងឆ្នេងបោះទៅក្រោយ បញ្ជិតខាងឆ្នេងខ្លួន ម្រាមនិងជង្គង់បែរទៅខាងឆ្នេង ដោយបង្ហើប កែងបន្តិច។</p>
<p>៨៨- ក្បាច់លៀម ផ្អែកឆ្នេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយកន្លែកជើងទាំងពីរ បន្ទាបខ្លួនពាក់កណ្តាលបែរទៅឆ្នេង ជើងស្តាំ បញ្ចប់ជង្គង់បន្តិច ម្រាមនិងជង្គង់បែរទៅស្តាំ សង្កត់ទម្ងន់ជងខ្លួនទោរទៅលើជើងស្តាំ ឯជើង ឆ្នេងបន្តឹងបោះទៅឆ្នេងដោយកែងជើងសង្កត់ ចុះ បង្ហើបចុងជើងឡើងលើ។</p>
<p>៨៩- ក្បាច់លៀម ផ្អែកស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយបោះជើងឆ្នេងបញ្ចប់ ទៅមុខ និង ជើងស្តាំបោះបន្តឹងទៅក្រោយ។ ជើងឆ្នេងបោះទៅមុខ ប្រអប់និងជង្គង់ជើងឆ្នេង បែរទៅមុខចំ បញ្ចប់ចុះពាក់កណ្តាល សង្កត់ ទម្ងន់ជងខ្លួនទោរទៅមុខបន្តិច ឯកែងជើងស្តាំ បង្ហើបឡើងលើ ចុងម្រាមទប់បន្តីរទៅលើ កម្រាល ក្នុងលក្ខណៈឈរបន្ទាបខ្លួនពាក់ កណ្តាល។</p>
<p>៩០- ក្បាច់លៀម លុតជង្គង់</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទអង្គុយលុតជង្គង់ចុះទាំង ពីរ ចន្លោះជង្គង់ឃ្លាតចេញពីគ្នាសមតាមដង ខ្លួន គូទដាក់លើកែងជើង ដោយកែងទាំងពីរ ខិតជាប់គ្នា ចុងម្រាមជើងចុចទៅលើកម្រាល។</p>

<p>៩១- ក្បាច់លៀម លុតជង្គង់ធ្វេង</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយលុតជង្គង់ធ្វេងចុះ គូទហើបចេញពីកែងជើងបន្តិច ជើងស្តាំទាញ បោះទៅមុខបញ្ជិតស្តាំ ចុចចុងម្រាមជើងលើ កម្រាល បង្ហើបកែងបន្តិច ដងខ្លួនសង្កត់ទៅលើ ជើងស្តាំទៅទៅមុខបន្តិច។</p>
<p>៩២- ក្បាច់លៀម លុតជង្គង់ស្តាំ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយលុតជង្គង់ស្តាំចុះ គូទហើបចេញពីកែងជើងបន្តិច ជើងធ្វេងទាញ បោះទៅមុខបញ្ជិតធ្វេង ចុចចុងម្រាមជើងលើ កម្រាល បង្ហើបកែងបន្តិច ដងខ្លួនសង្កត់ទៅលើ ជើងធ្វេងទៅទៅមុខបន្តិច។</p>
<p>៩៣- ក្បាច់លៀមស្មើ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយបន្ទាបខ្លួនចុះពាក់ កណ្តាល ងជើងធ្វេងនិងជើងស្តាំកន្លែកចេញ បន្តិច កែងជើងប្រឈមគ្នា ម្រាមជើងធ្វេងស្តាំ ងឡើងលើ។</p>
<p>៩៤- ក្បាច់លៀម ស្មើធ្វេងមុខ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយបន្ទាបខ្លួនចុះពាក់ កណ្តាល រួចជើងធ្វេងនិងជើងស្តាំកន្លែកចេញ ពីគ្នាបន្តិច កែងជើងទម្រង់ប្រឈមគ្នា ម្រាម ជើងធ្វេងស្តាំ-ងឡើងលើ ប៉ុន្តែ ជើងធ្វេងបោះ លយទៅមុខបន្តិច។</p>
<p>៩៥- ក្បាច់លៀម ស្មើស្តាំមុខ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយបន្ទាបខ្លួនចុះពាក់ កណ្តាល រួចជើងធ្វេងនិងជើងស្តាំកន្លែកចេញ</p>

	<p>ពីគ្នាបន្តិច កែងជើងទម្រង់ប្រឈមគ្នា ម្រាមជើងឆ្វេងស្តាំ-ងឡើងលើ ប៉ុន្តែ ជើងស្តាំបោះលយទៅមុខបន្តិច។</p>
<p>៩៦- ក្បាច់លៀម អង្គុយជើងមួយ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយលុតជង្គង់ឆ្វេងចុះបែរចំទៅមុខ ដាក់គូអង្គុយសង្កត់ទៅលើកែងជើង ឯក្បាលជង្គង់ស្តាំដាក់លើកម្រាលទៅក្រោយ លើកបាតជើងឡើងលើនិងកាច់ក ជើងចុះ។</p>
<p>៩៧- ក្បាច់លៀម អង្គុយអេះ</p>	<p>របៀបរាំមួយប្រភេទដោយដាក់គូអង្គុយទៅកម្រាល ជើងស្តាំបោះសណ្តូកទៅមុខជាងពាក់កណ្តាលដោយបញ្ឈរជង្គង់ឡើង កែងជើងជាប់កម្រាល ប្រអប់ជើងបែរចំទៅមុខ ឯជើងឆ្វេងដូចជើងស្តាំដែរ តែបោះទៅមុខខ្លីជាងជើងស្តាំបន្តិច។</p>
<p>៩៨- ក្បាច់លំនឹង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទដែលឈរប្រអង្គុយដោយប្រើដងខ្លួនក្នុងលំនាំត្រង់ បង្ហាញពីលក្ខណៈអែនអន ពត់ពេន ដើម្បីកុំឱ្យផ្ទឹងក្រទាំង។ ក្បាច់នេះជាសោភណភាពមួយដ៏ល្អ ឯកក្នុងរបាំបុរាណខ្មែរ។</p>
<p>៩៩- ក្បាច់សំពះ បួងសួង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយផ្អែប្រអប់បាតដៃទាំងពីរចូលគ្នាជាបង្គំក្នុងទម្រង់សំពះ ដាក់មេដៃស្មើចុងដង្ហើម រួចលើកបង្គំដៃឡើងទៅលើដាក់មេដៃត្រឹមជើងសក់លើថ្ងាស។</p>

<p>១០០- ក្បាច់សំពះ ប្រណម្យ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំមួយប្រភេទ ដោយផ្គុំប្រអប់បាត ដៃទាំងពីរចូលគ្នាក្នុងទម្រង់សំពះ ហើយ ដាក់ មេដៃស្មើចុងដង្ហើម។</p>
<p>១០១- ក្បាច់ហួន</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់មេមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោន បាសាក់ ដែលប្រើកាយវិការ ហាក់ លោតរហ័ស ស្នាហាប់ ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេងនិងទៅតាមបច្ចេក- ទេសក្បាច់ដោយឡែកៗ មាន ក្បាច់ហួនដៃ ក្បាច់ហួនផ្លិត ក្បាច់ហួនដំបង ក្បាច់ហួនដាវ ក្បាច់ហួនលំពែង ក្បាច់ហួនធ្នូ ក្បាច់ហួន កាំបិតខ្លី ក្បាច់ហួនយក្ស ក្បាច់ហួននាគ ក្បាច់ ហួនសេះ ក្បាច់ហួនគ្រុឌ ក្បាច់ហួនរាជសីហ៍ ...។</p>
<p>១០២- ក្បាច់ហួន កាំបិតខ្លី</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា- សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំកាន់កាំបិតខ្លីនិង ជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួន មួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងកាន់កាំបិតខ្លីនិងជើង ស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មក បង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយជួនកាលប្រើដៃ ស្តាំកាន់កាំបិតខ្លីនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យ ប៉ះគ្នាឬប្រើដៃឆ្វេងកាន់កាំបិតខ្លីនិងជើងឆ្វេង គ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទៀត ហើយ ដៃស្តាំកាន់ដាវទាញយ៉ាងរហ័ស</p>

	<p>ទៅលើស្មើត្រចៀក និង ហាក់លោតយ៉ាងស្នា- ហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាលក្បាច់នេះ មានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោ- សល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១០៣- ក្បាច់ហ្គូនគ្រុឌ</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា- សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចលោតឡើងលើបង្វិលខ្លួន មួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅ មុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មក លោតឡើង លើបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាលប្រើ ដៃស្តាំនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើ ដៃឆ្វេងនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួច លោតឡើងលើបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ បើកលៀមនិងសំកាំងដៃដូចគ្រុឌត្រដាងស្លាប ដោយហាក់លោតយ៉ាងស្នាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិត កាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែង នីមួយៗ។</p>
<p>១០៤- ក្បាច់ហ្គូនដាវ</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា- សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំកាន់ដាវនិងជើង ឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយ ជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងកាន់ដាវនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មក បង្វិលខ្លួន</p>

	<p>មួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាលប្រើដៃស្តាំកាន់ដាវ និងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងកាន់ដាវនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយដៃស្តាំកាន់ដាវទាញយ៉ាងរហ័សទៅលើស្មើត្រចៀក និង ហក់លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១០៥- ក្បាច់ហ្គូនដៃ</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបាសាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មកបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ប្រើដៃស្តាំនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ លើកដៃស្តាំលាបាតដៃវាត់ឡើងលើស្មើត្រចៀក និង ហក់លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១០៦- ក្បាច់ហ្គូនជំបង</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបាសាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំកាន់ចុងម្ខាងនៃជំបង</p>

	<p>និងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងកាន់ដំបងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មកបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ប្រើដៃស្តាំកាន់ដំបងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងកាន់ដំបងនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយដៃស្តាំកាន់ដំបងបោកទម្លាក់ទៅនឹងឆាក ហើយទាញយ៉ាងរហ័សទៅលើស្មើត្រចៀក និង ហាក់លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១០៧- ក្បាច់ហួនផ្លិត</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបាសាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំកាន់ផ្លិតនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងកាន់ផ្លិតនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មកបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ដៃស្តាំកាន់ផ្លិតនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងកាន់ផ្លិតនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ដៃស្តាំលោតបើកផ្លិតទៅលើយ៉ាងរហ័ស និង ហាក់លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>

១០៨- ក្បាច់ហ្លួនធុ

របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា-សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំកាន់ធុនិងជើងឆ្វេង គ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងកាន់ធុនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅ មុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មកបង្វិលខ្លួន មួយជុំទៀត ហើយជួនកាលប្រើដៃស្តាំកាន់ ធុ និង ជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើ ដៃឆ្វេងកាន់ធុនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះ គ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ដៃស្តាំកាន់ ធុទាញយ៉ាងរហ័សទៅលើស្មើត្រចៀកនិងហក់ លោតយ៉ាងស្នាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការ ទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។

១០៩- ក្បាច់ហ្លួននាគ

របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា-សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចពត់ពេនបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះ គ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មក ពត់ពេនបង្វិលខ្លួនមួយ ជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ប្រើដៃស្តាំនិងជើងស្តាំ គ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងនិងជើង ឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចពត់ពេនបង្វិល ខ្លួនមួយជុំទៀត និង ហក់លោតយ៉ាងស្នាហាប់

	<p>ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង ទើបបើកល្បែងនិងសំកាំង ដៃដូចនាគបើកពពារចេញទៅចំហៀងទាំងពីរ ខាង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិត កាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែង នីមួយៗ។</p>
<p>១១០- ក្បាច់ហួន រាជសីហ៍</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា-សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំនិងជើងធ្វើត្រវាត់ ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចលោតបំពត់ខ្លួនបង្វិលមួយ ជុំ ទើបប្រើដៃធ្វើនិងជើងស្តាំត្រវាត់ទៅមុខឱ្យ ប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មក លោតបំពត់ខ្លួន បង្វិលមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ប្រើដៃស្តាំ និងជើងស្តាំត្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃ ធ្វើនិងជើងធ្វើត្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួច លោតបំពត់ខ្លួនបង្វិលមួយជុំទៀត ហើយ ដើរ ចុងជើង បន្ទាប់មកលោតហាក់ឡើងលើ ឬ លោតហាក់ពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត យ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាម ទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១១១- ក្បាច់ហួន លំពែង</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា-សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំកាន់លំពែងនិងជើង ធ្វើត្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយ</p>

	<p>ជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងកាន់លំពែងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មកបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ប្រើដៃស្តាំកាន់លំពែងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងកាន់លំពែងនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ដៃស្តាំកាន់លំពែងទាញយ៉ាងរហ័សទៅលើស្មើត្រចៀក និង ហាក់លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យនៃតួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១១២- ក្បាច់ហ្គូនយក្ស</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបាសាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាក្នុងចលនាដែលបង្ហាញពីភាពមានទម្ងន់ អំណាច និង ភាពកាចសាហាវ រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តងវិញ។ បន្ទាប់មកបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយជួនកាល ប្រើដៃស្តាំនិងជើងស្តាំគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងឆ្វេងគ្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀតនិងហាក់លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង ទើបបើកលៀម</p>

	<p>និងសំកាំងដៃដូចត្រីបើកស្លាប។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមានការច្នៃប្រឌិតកាយវិការ ទៅតាម ទេពកោសល្យនៃគួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១១៣- ក្បាច់ហ្គនសេ:</p>	<p>របៀបសម្តែងមួយប្រភេទក្នុងទម្រង់ល្ខោនបា-សាក់ ដោយម្តងប្រើដៃស្តាំនិងជើងឆ្វេងត្រវាត់ ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំ ទើបប្រើ ដៃឆ្វេងនិងជើងស្តាំត្រវាត់ទៅមុខឱ្យប៉ះគ្នាម្តង វិញ។ បន្ទាប់មក បង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ ជួនកាល ប្រើដៃស្តាំនិងជើងស្តាំត្រវាត់ទៅមុខ ឱ្យប៉ះគ្នា ឬ ប្រើដៃឆ្វេងនិងជើងឆ្វេងត្រវាត់ទៅ មុខឱ្យប៉ះគ្នា រួចបង្វិលខ្លួនមួយជុំទៀត ហើយ លើកដៃក្តាប់កាច់កដៃទៅមុខទាំងពីរ និង ហាក់ លោតយ៉ាងស្វាហាប់ទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង ដោយ ត្រាប់តាមសេះលុន។ ជួនកាល ក្បាច់នេះមាន ការច្នៃប្រឌិតកាយវិការទៅតាមទេពកោសល្យ នៃគួសម្តែងនីមួយៗ។</p>
<p>១១៤- ក្បាច់អង្គុយពង័</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលអង្គុយលុតជង្គង់តែម្ខាង ឯជើងម្ខាងទៀតកាច់ពង័ទៅក្រោយ ដោយឱ្យ ប្រអប់ជើងកាច់កោងក្នុងលំនាំ-ង។</p>
<p>១១៥- ក្បាច់អង្គុយពង័ ជើងឆ្វេង</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលអង្គុយលុតជង្គង់ស្តាំ ឯជើង ឆ្វេងកាច់ពង័ទៅក្រោយ ដោយឱ្យប្រអប់ជើង កាច់កោងក្នុងលំនាំ-ង។</p>

<p>១១៦- ក្បាច់អង្គុយពង ជើងស្តាំ</p>	<p>ឈ្មោះក្បាច់រាំដែលអង្គុយលុតជង្គង់ឆ្វេង ឯ ជើងស្តាំកាច់ពងទៅក្រោយ ដោយឱ្យប្រអប់ ជើងកាច់កោងក្នុងលំនាំ-ង។</p>
<p>១១៧- ក្បាលខាប</p>	<p>ក្បាច់ចម្លាក់បុរាណមួយប្រភេទ មានសណ្ឋាន ជាក្បាលសត្វ ស្រដៀងគ្នានឹងក្បាលគ្រុឌ ក្បាលរាហូ ជាដើម ខាំពាំឬខ្លាក់នូវចង្វាយ ក្បាច់ងង្វ ជានិមិត្តរូបនៃភាពអមតៈនិងភាព រុងរឿង។</p>
<p>១១៨- ក្បាំងតួនាង</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ ដែលមានទម្រង់ជាបន្ទះរាងកោងពាក់កណ្តាល រង្វង់ ស្របតាមរង្វង់មុខ សម្រាប់បាំងសក់ ពាក់ត្រង់ថ្ងាស ដោយមានរូបលម្អផ្សេងៗ ដាំ ត្បូងគ្រប់ពណ៌ រីឯផ្នែកខាងចុងក្បាំងមានឆ្លាក់ ក្បាច់កន្ទុយហង្ស។ ក្បាំងនេះសម្រាប់បំពាក់ ឱ្យតួនាងវ័យជំទង់។</p>
<p>១១៩- ក្បាំងសំពត់ ក្រោយ</p>	<p>បន្ទះកំណាត់ប៉ាក់ឱនមួយប្រភេទ សម្រាប់តួ យក្ស និង តួស្វាក្បាច់ ពាក់បាំងលើសំពត់ពី ខាងក្រោយ។</p>
<p>១២០- ក្បាំងសំពត់ ចំហៀង/ ក្បាំង សំពត់គ្រែង</p>	<p>បន្ទះកំណាត់ប៉ាក់ឱនមួយប្រភេទ សម្រាប់តួ នាយរោង តួយក្ស និង តួស្វាក្បាច់ ពាក់បាំង លើសំពត់ពីចំហៀងទាំងពីរខាង។</p>

<p>១២១- ក្បាំងសំពត់មុខ</p>	<p>បន្ទះកំណាត់ប៉ាក់ឌិនមួយប្រភេទ សម្រាប់តួនាយរោង តួយក្ស និង តួស្វាក្បាប់ ពាក់បាំងលើសំពត់ចំពីមុខ។</p>
<p>១២២- ក្រមាចាប៉ុច</p>	<p>ប្រភេទក្រមាត្បាញពីសរសៃសូត្រ ដែលលម្អដោយពណ៌ផ្សេងៗ នៅលើផ្ទៃមានសណ្ឋានដូចគេច្បុចតាមបច្ចេកទេសច្បុចសូត្រជ្រលក់ពណ៌ (ចាប៉ុចជាវិធីចាប់ច្បុចក្រណាត់យកទៅជ្រលក់ពណ៌)។</p>
<p>១២៣- ក្រវិលជើង</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយប្រភេទធ្វើពីលោហៈ មានសណ្ឋានដូចរឺស័រស្លៀវ៉ាល់ ដោយមានខ្សែក្នុងកងចងភ្ជាប់ សម្រាប់ឱ្យអ្នករបាំបុរាណខ្មែរពាក់លម្អនៅលើ កជើងម្ខាងមួយ ពីក្រោមកងទងឈូក។ ក្រវិលជើងក៏មានពាក់លម្អកជើងកូនក្រមុំក្នុងពិធីមង្គលការដែរ។</p>
<p>១២៤- ក្រវិលដៃ</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់ដៃមួយប្រភេទ ជាខ្សែដៃធ្វើពីលោហៈ មានសណ្ឋានដូចរឺស័រស្លៀវ៉ាល់ ដោយមានខ្សែក្នុងកងចងភ្ជាប់សម្រាប់ឱ្យអ្នករបាំបុរាណខ្មែរពាក់លម្អលើ កដៃម្ខាងមួយ បន្ទាប់ពីចិញ្ចៀនក្រុង។ គេអាចហៅគ្រឿងប្រដាប់នេះថា <i>លួសព័ន្ធ</i> ឬ <i>កងញ័រដៃ</i> ។</p>
<p>១២៥- ក្រវិលពុកបង្កង</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែប ដែលភាគច្រើនពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ មានរាងជាកងសិកភ្ជាប់មុខគ្នា ភាគច្រើនសម្រាប់ពាក់</p>

	<p>ឱ្យក្មេងស្រី។ ក្រវិលប្រភេទនេះ គេច្រើនប្រើបើកមុខពេលដែលចោះត្រចៀកដំបូង ព្រោះមានទម្ងន់ស្រាល។</p>
<p>១២៦- ក្រឹស</p>	<p>គ្រឿងលម្អអាវតួយក្សក្នុងរបាំបុរាណដែលធ្វើពីកំណាត់ មានរាងជាក្បាច់ចក្ខុចំនបួនបន្ទះ ទំហំប៉ុនបាតដៃ លម្អដោយក្បាច់ប៉ាក់ឱន ដាក់ផ្កាបពីលើអាវ មួយនៅចំកណ្តាលទ្រូង មួយទៀតនៅពីក្រោយខ្នង ត្រង់កន្លែងបោះដៃផុតនិងនៅក្រោមភ្លៀកម្ខាងមួយ ចងរឹតដោយបន្ទះខ្សែប៉ាក់ឱនទំហំបីធ្នាប់។ នៅសម័យបុរាណ ក្រឹសធ្វើពីលោហៈ លម្អដោយចម្លាក់រូបក្បាលខាប។</p>
<p>១២៧- ខឹមខាត់</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាង ធ្វើពីលោហៈ មានសណ្ឋានជាខ្សែក្រវាត់ដែលមានក្បាលធំ ដាំត្បូង និង រចនាជាក្បាច់ផ្សេងៗ។</p>
<p>១២៨- ខោស្លាប់ភ្លៅ</p>	<p>ប្រភេទខោជើងខ្លីចង្អៀតដេរពីកំណាត់ធម្មតា នៅផ្នែកខាងលើ ឯខាងចុងជើងមានដេរភ្ជាប់ដោយកំណាត់ល្អនិងមានរចនាប៉ាក់ឱន សម្រាប់តួនាយរោង តួយក្ស និង តួស្វាក្បាច់ ស្លៀកពីក្នុងសំពត់ក្បិនខើច។</p>
<p>១២៩- ខុក</p>	<p>បច្ចេកទេសរចនាបន្ទាប់ពីស្លាប់រួច ដោយយកទៅលាបពណ៌ឬបិទក្បាច់តាមតម្រូវការ។</p>

<p>១៣០- ខ្សែ-ក</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការម្យ៉ាង ពាក់នឹងក មានសណ្ឋាន ជាខ្សែ ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ។</p>
<p>១៣១- ខ្សែច្រៀង</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីលោហៈឬវត្ថុធាតុ ផ្សេងៗ មានសណ្ឋានជាខ្សែវែង សម្រាប់តួនាង ពាក់ច្រៀងពីលើស្មាឆ្វេងចំនួន២ឬ៣ខ្សែ ដោយ ទម្លាក់មកដល់ត្រគាកខាងស្តាំ។ គ្រឿងអលង្ការ នេះមានប្រើសម្រាប់កូនក្រមុំក្នុងពេលរៀបអា- ពាហ៍ពិពាហ៍ដែរ។</p>
<p>១៣២- គ្រឿងលម្អ ត្រចៀក</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការសម្រាប់លម្អនៅត្រង់ត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗដែលមានច្រើនបែប ដូចជា ក្រវិល ក្រវិលពុកបង្កង រយ៉ា ការ ។ល។</p>
<p>១៣៣- ចន</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃមកុដភ្ជាប់នឹងនៃបក្តោបទៅក្រោយ ឬក្រោមត្រចៀក ដោយធ្លាក់ក្បាច់អង្ករទម្រង់ កន្ទុយហង្ស ក្បាច់កញ្ចាំង ឬ លម្អក្បាច់ផ្សេងៗ ជួនមានដាំត្បូង។</p>
<p>១៣៤- ចិញ្ចៀនក្រង</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់ដៃមួយប្រភេទ ជាខ្សែដៃមាន សណ្ឋានដូចចិញ្ចៀនចម្រៀកផ្តៅរាបតូចៗ ក្រងជាខ្សែដៃ ដាំត្បូងរាយពេទ្ធជុំវិញ ចងភ្ជាប់ នឹងខ្សែដោយដាក់ផ្នែកបញ្ជិត ប្រដេញគ្នាចំនួន ៧ឬ៩វែង សម្រាប់ឱ្យអ្នករបាំបុរាណខ្មែរពាក់នៅ លើកដៃចំនួន២ខ្សែម្ខាងបន្ទាប់ពីស្លឹកទេស។</p>

<p>១៣៥- ចិញ្ចៀន ចម្រៀកផ្ដៅ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការដៃមួយប្រភេទធ្វើពីលោហៈ សម្រាប់ពាក់លម្អលើម្រាមដៃ ជាពិសេស លើម្រាមនាងដៃ។ នៅលើជញ្ជាំងប្រាសាទអង្គរ វត្ត យើងឃើញចម្លាក់អប្សរខ្លះពាក់ចិញ្ចៀន ចម្រៀកផ្ដៅនៅគ្រប់ម្រាមដៃទាំង១០ និង នៅ ក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ទី៦ នៃសតវត្សរ៍ទី២០ អ្នក រាំបាំអប្សរក៏ពាក់ចិញ្ចៀនចម្រៀកផ្ដៅគ្រប់ម្រាម ទាំង១០ដែរ។</p>
<p>១៣៦- បឺម</p>	<p>តំណក់ម្សៅបឺមចំណុចជារាងត្រីកោណដែល ក្បិតលើថ្ងាសត្ថព្រាហ្មណ៍ក្នុងរាំបាំព្រាហ្មណ៍។</p>
<p>១៣៧- ចុកជាយ</p>	<p>ផ្នែកចុងជាយនៃសំពត់ក្បិនរបស់តួនាយរោង តួយក្ស តួស្វាក្សាច់ ដែលបត់ជាផ្នត់ត្រង់កន្លែង ជាយក្បិនសម្រាប់បត់ចេញមកក្រៅរួចដេរភ្ជាប់ ពីលើខ្សែចំណងមានចុងប្រវែង១០សង់ទីម៉ែត្រ ខុសពីកន្ទុយក្បិនធម្មតាដែលគេញ៉ុកចូលក្នុង។</p>
<p>១៣៨- ឆាកក្តារបែន</p>	<p>ទីសម្តែងដែលមានរាងជាកាកបាទ ស្ថិតខាង នៅមុខប្រាសាទធំខ្លះ សម្រាប់អ្នករាំបុរាណ រាំក្នុងពិធីផ្សេងៗ។</p>
<p>១៣៩- ឆាកទំនើប</p>	<p>ទីសម្តែងដែលមានការតុបតែងតាមលក្ខណៈ បច្ចេកវិជ្ជាខ្ពស់ តាមសម័យកាលទំនើប បង្កើត បានជាទស្សនីយភាពផ្សេងៗដ៏អស្ចារ្យ។</p>

<p>១៤០- ធាកនិមិត្តរូប</p>	<p>ទិសម្តែងដែលមានការតុបតែងតែរាំងននសម្រាប់បិទបាំងនិងគ្រួសារប្រណីតមួយដាក់ចំកណ្តាលធាក។ គ្រែនេះតំណាងឱ្យរាជវាំង រាជបល្ល័ង្ក ទីដែលអង្គុយ ឬ ព្រៃភ្នំ ជាដើម។ អ្នកទស្សនាអាចយល់បាន តាមរយៈការសម្តែងការប្រើក្បាច់រាំ និង ការច្រៀងរៀបរាប់។</p>
<p>១៤១- ធាកអច្ឆរិយៈ</p>	<p>ទិសម្តែងដែលតុបតែងលម្អដោយដើមឈើមានផ្លែផ្កាលាបលនពណ៌ទឹកមាសឬទឹកប្រាក់។ ដើមឈើទាំងអស់នោះធ្វើពីបន្ទះក្តារមានលំនាំតាមចម្លាក់ដើមឈើនៅតាមប្រាសាទនានា មានប្រាសាទអង្គរវត្ត ប្រាសាទបាយ័នជាដើម។ ធាកនេះបង្កើតឡើងដំណាលគ្នានឹងសម័យរបាំអប្សរនៅទសវត្សរ៍ទី៦នៃសតវត្សរ៍ទី២០។</p>
<p>១៤២- ជាយជរ / មុខនាង</p>	<p>ផ្នែកលាតនៃជាយទាំងពីរខាងរបស់សំពត់ហូលមួយក្បិនដែលមានគោមមួយឆ្នួតនៅចំកណ្តាលនៃផ្នែកលាត។ ខ្មែរសុរិន្ទ ហៅថា <i>មុខនាង</i> ។</p>
<p>១៤៣- ជី</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ មានសណ្ឋានជាបន្តោងធំ មានដាំត្បូងចម្រុះពណ៌ សម្រាប់ពាក់ព្យួរបន្តោកនៅនឹងកង-ក ឬ ខ្សែ-ក។</p>

<p>១៤៤- ដូនសំពត់</p>	<p>របៀបពង្រាបសំពត់ធ្វើពីសូត្រដែលទាក់ធ្វើឱ្យស្មើសាច់ ដោយយកកំណាត់ស្អាតផ្សេងទៀតទៅជ្រលក់ទឹក រួចពូតឱ្យអស់ទឹក ទើបយកមកដូតក្តីតដដែលៗលើសំពត់សូត្រត្រង់កន្លែងដែលទាក់ បន្ទាប់មកទើបយកសំពត់សូត្រនោះទៅសិកនឹងស្នូបស្សីឬឈើ។ ចំណែកឯចុងម្ខាងទៀតនៃកំណាត់សំពត់ដែលទម្លាក់ចុះ ត្រូវសិកដោយអង្រែបុកស្រូវដើម្បីទាញបន្លឹងឱ្យស្មើសាច់។</p>
<p>១៤៥- ដៃបិត</p>	<p>ប្រភេទដៃអាវខ្លីដែលកាត់បញ្ជិតដោយមានផ្នែកខាងលើវែងជាងផ្នែកខាងក្រោម។</p>
<p>១៤៦- តាឡែក</p>	<p>បំពង់ខ្យល់ធ្វើពីដីឥដ្ឋ ប្រើសម្រាប់បញ្ចូលខ្យល់ទៅក្នុងសន្លុង។</p> <p>ខ. តាមការស្រាវជ្រាវ តាឡែកមាន៣ប្រភេទ ៖</p> <ul style="list-style-type: none"> - ប្រភេទទី១ បំពង់មានអង្កត់ផ្ចិតប្រហែល ២,៥ ស.ម. ទៅ ៣,៥ ស.ម. - ប្រភេទទី២ បំពង់មានអង្កត់ផ្ចិត ៤,០ ស.ម. ទៅ ៦,០ ស.ម. - ប្រភេទទី៣ បំពង់មានអង្កត់ផ្ចិតប្រហែលពី ៧,០ ស.ម. ទៅ ៤០ ស.ម.។
<p>១៤៧- តំបន់វប្បធម៌ អ. cultural area</p>	<p>ទីតាំងភូមិសាស្ត្រឬទីតាំងស្រាវជ្រាវដែលបង្ហាញឱ្យឃើញពីនានាការនៃវប្បធម៌។</p> <p>ខ. អង្គរគឺជាតំបន់វប្បធម៌នៃប្រទេសកម្ពុជានិងជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។</p>

<p>១៤៨- តួខេន</p>	<p>អ្នកសម្តែងជាតួពលយក្សឬជាបរិវារ ដែលច្រើន រាំក្នុងឈុតធ្វើសង្គ្រាមធំៗ។ ពួកនេះទទួលការ- កិច្ចកាន់ទង់ក្នុងក្បួនទ័ព ហើយក៏មានខ្លះកាន់ ដាវផងដែរ។ តួទាំងអស់នេះពាក់ខ្នុកមុខយក្ស មានក្បាលដុះពកៗក្នុងទម្រង់ដូចសក់ក្រញាញ់ ផ្ទុយពីពួកពលមនុស្សដែលមានក្បាលជួត ឈ្នួត។</p> <p>២. អ្នកសម្តែងតួខេននៅក្នុងរឿងព្រះជិនវង្ស។</p>
<p>១៤៩- តួជបលក្សណ៍</p>	<p>អ្នកសម្តែងក្នុងរឿងរាមកេរ្តិ៍ជាបុត្ររបស់នាង សីតា ដែលព្រះមុនីឥសីជប ដើម្បីជំនួសរាម- លក្សណ៍ដែលស្មានថាបាត់ និង ដើម្បីបំភាន់ ភ្នែកនាងសីតា នៅពេលព្រះនាងយាងត្រឡប់ មកពីបេះផ្លែឈើក្នុងព្រៃ។ បន្ទាប់មក រាម- លក្សណ៍ក៏បានត្រឡប់មកអាស្រម ពេលនោះ ព្រះមុនីឥសីមានបំណងចង់រំលាយជបលក្សណ៍ វិញ ប៉ុន្តែ ព្រះនាងសីតាបានសុំឱ្យទុកទាំងពីរ។ ចំពោះតួរាមលក្សណ៍ ត្រូវបាំតែងជ្រើសរើសអ្នក សម្តែងណាដែលមានសម្បុរជ្រះ និង តួជប- លក្សណ៍មានសម្បុរស្រគាំដោយសារជបចេញ មកពីក្តែលព្រះមុនីឥសី។</p>
<p>១៥០- តួទេពអប្សរ</p>	<p>អ្នកសម្តែងជាតួនាងក្នុងរបាំបុរាណ។ តួទេព- អប្សរមានប្រវត្តិចេញមកពីរឿងកូរសមុទ្រទឹក- ដោះ។</p> <p>២. របាំទេពអប្សរត្រូវបានដំឡើងក្នុងចន្លោះឆ្នាំ</p>

	<p>១៩៦០-១៩៦៣ ដោយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានី ស៊ីសុវត្ថិ មុនីវង្ស កុសុមៈ នារីវត្ត សិរីវិឌ្ឍនា។ <i>របាំអប្សរ</i> ជាទូទៅ គេនិយម ហៅថា <i>របាំអប្សរ</i> ។</p>
<p>១៥១- តួនាងនាគ</p>	<p>អ្នកសម្តែងជាតួនាងក្នុងរបាំរឿងព្រះថោង នាងនាគ។ របាំរឿងព្រះថោង នាងនាគ ត្រូវបានដំឡើងក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៤-១៩៦៥ ដោយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានី ស៊ីសុវត្ថិ មុនីវង្ស កុសុមៈ នារីវត្ត សិរីវិឌ្ឍនា។</p>
<p>១៥២- តួព្រាហ្មណ៍</p>	<p>អ្នកសម្តែងក្នុងរបាំព្រាហ្មណ៍ជាតួនាងដែលស្លៀកពាក់ពណ៌សតាមបែបតួនាយរោង។ តួនេះមានចីមលើថ្ងាសតាមបែបព្រហ្មញ្ញសាសនា។</p>
<p>១៥៣- តួព្រាហ្មណ៍ កេស</p>	<p>អ្នកសម្តែងក្នុងរឿងសុវណ្ណហង្ស ត្រង់ឈុតនាងកេសសុរិយង្គក្លែងខ្លួនជាបុរស ទៅរកឱសថទិព្វដើម្បីប្រសប់្តីឱ្យរស់ឡើងវិញ។</p>
<p>១៥៤- តួព្រាហ្មណ៍តូ (កុម្មណ៍)</p>	<p>អ្នកសម្តែងជាតួយក្សប្រុសដែលមានចិត្តប្រមាថចង់បៀតបៀនព្រាហ្មណ៍កេស ដោយសង្ស័យថាជាមនុស្សស្រី តែ ទីបំផុតច្បាំងចាញ់នាងហើយក៏សុំថ្វាយខ្លួនជាសេនាក្នុងលក្ខណៈជាព្រាហ្មណ៍ដែរ តែ មានរូបកាយអាក្រក់។</p>
<p>១៥៥- តួព្រះថោង</p>	<p>អ្នកសម្តែងជាតួនាយរោងក្នុងរបាំរឿងព្រះថោងនាងនាគ។ របាំរឿងព្រះថោង នាងនាគ ត្រូវបានដំឡើងក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៦៤-១៩៦៥</p>

	<p>ដោយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយានី ស៊ីសុវត្ថិ មុនីវង្ស កុសុមៈ នារីវត្ត សិរីវិឌ្ឍនា។</p>
<p>១៥៦- តួរាមលក្សណ៍</p>	<p>អ្នកសម្តែងក្នុងរឿងរាមកេរ្តិ៍ ជាបុត្របង្កើតរបស់ ព្រះរាមនិងនាងសីតា។</p>
<p>១៥៧- តួឥសី</p>	<p>១- អ្នកសម្តែងជាតួតាបសមិនល្អ ដែលស្លៀក ស្បង់ពណ៌លឿង ស្ពាយចង់យាមពណ៌លឿង ចាស់ ពាក់មកុដខ្នុកមានកំពូលរាងកន្ទុយត្រី ដៃ កាន់ឈើច្រត់ មានពាក់ពុកមាត់ ពុកចង្កា និង ចិញ្ចើមពណ៌ស។</p> <p>២. តួឥសីសម្តែងក្នុងរឿងឥសីជាចំណាន។</p> <p>២- អ្នកសម្តែងជាតួតាបសល្អ ដែលស្លៀកស្បង់ ពណ៌លឿង ស្ពាយចង់យាមពណ៌លឿងចាស់ ដៃកាន់ឈើច្រត់ ពាក់មុខខ្នុក ដែលមានមាត់ គ្រហឹប ចង្កាវែង ។</p> <p>២. តួឥសីសម្តែងក្នុងរឿងរាមកេរ្តិ៍។</p>
<p>១៥៨- ត្រសាល់</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ ដូចជា ឈើ ដីដុត ភ្នក ស្ពៃង... មានសណ្ឋានស្រដៀងនឹងត្បាល់បុក ស្រូវ ដែលមានប្រើតាំងពីសម័យបុរាណ។</p>
<p>១៥៩- ថង់សំពត់</p>	<p>សំពត់ដែលបត់ជាពីរតាមបណ្តោយធ្មេញឈើ ឱ្យសម្រុងត្រួតគ្នា។</p>

១៦០-នព្វសូលី

ប្រភេទនៃគ្រឿងរចនាម្យ៉ាង សម្រាប់លម្អ
ស្ថាបត្យកម្ម មានសណ្ឋានផ្សេងៗ ជួនកាលជា
ក្បាច់កន្តបកន្តលឬវែងស្រួច ផ្ទាំងក្បាច់ ផ្ទាំង
លេខ ផ្ទាំងចម្លាក់សត្វ ដែលជាផ្ចិតសមប្បមាណ
ស្ថិតនៅចំកណ្តាលព្រំផ្ទះឬចំមណ្ឌលប្រាង្គប្រា-
សាទបុរាណដែលជានិមិត្តរូបនៃផ្កាយព្រះគ្រោះ
ទាំងប្រាំបួន គឺ ព្រះអាទិត្យ ព្រះចន្ទ ព្រះអង្គារ
ព្រះពុធ ព្រះព្រហស្បតី ព្រះសុក្រ ព្រះសៅរ៍
ព្រះកេតុ និង រាហូ។

ទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ មានជំនឿថា ជីវិតមនុស្ស
ឬសត្វ គឺសុទ្ធតែទទួលឥទ្ធិពលពីផ្កាយនព្វ-
គ្រោះ ដូច្នោះ ដើម្បីមានសិរីសួស្តីនិងជាការងើង
គុណចំពោះផ្កាយទាំងប្រាំបួននេះ គេបានធ្វើវត្ថុ
តំណាងមួយហៅថា «នព្វសូលី» ដាក់នៅលើ
ព្រំជំបូលផ្ទះចំពីខាងលើនៃល្វែងចន្ទឬចំមណ្ឌល
ប្រាង្គ។

FRONT ELEVATION

<p>១៦១- នួន</p>	<p>ឥរិយាក្នុងរបាំបុរាណដែលប្រើដងខ្លួនធ្វើចលនាបង្អួសយឺតៗ ប្រកបដោយភាពហ្មត់ចត់ ទឹកមុខផ្សេងៗនិងស្រស់បំព្រង។</p>
<p>១៦២- រែប</p>	<p>ផ្នែកមួយនៃមកុដ ក្បាំង និង ម្នក រាងជាបន្ទះផ្សេងៗសំយុងចុះគ្របលើជើងសក់ទាំងពីរខាងដែលរចនាដោយក្បាច់កញ្ចាំង រំយោល និងក្បាច់ផ្សេងៗ។</p>
<p>១៦៣- បន្តោង-ក</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ មានសណ្ឋានច្រើនប្រភេទទៅតាមការនិយមសម្រាប់ពាក់ព្យួររបន្តោកនៅនឹងកង-ក ឬ ខ្សែ-ក។</p>
<p>១៦៤- បរិវត្តន៍វប្បធម៌</p>	<p>ការប្រែប្រួលភស្តុតាងបុរាណវត្ថុវិទ្យាដោយសារសកម្មភាពមនុស្សនាសម័យក្រោយៗ ដូចជាការដឹកកាយ ការជួសជុល ការប្រើប្រាស់ និងសកម្មភាពផ្សេងៗទៀត។</p>
<p>១៦៥- បាយអ អ. mortar បារ. mortier (m.)</p>	<p>ល្បាយម្យ៉ាងមានធាតុផ្សំដូចជាស៊ីម៉ងត៍ ខ្សាច់ ទឹកជាដើម ជួនកាលគេបន្ថែមសារធាតុផ្សេងៗសម្រាប់បង្កើនគុណភាព។ បាយអបុរាណ មានធាតុផ្សំដូចជា កំបោរ ខ្សាច់ ស្ករ ទឹក ជាដើម។</p>

១៦៦- បាំងខ្លែង

ក្បាច់លម្អស្ថាបត្យកម្មមួយប្រភេទមានសណ្ឋាន
បែបបាំងខ្លែង ច្រើនភ្ជាប់នឹងបែកដំបូលអគារ
ទ្វារ បង្អួច មណ្ឌប ជាដើម។

១. បាំងខ្លែងនៅលើបែកដំបូលអគារទីស្តីការ
គណៈរដ្ឋមន្ត្រី។

១៦៧- បាំងខ្លោង

គ្រឿងលម្អស្ថាបត្យកម្មដែលមានទម្រង់ផ្សេងៗ
សម្រាប់តុបតែងលម្អ នៅលើខ្លោងទ្វារឬគោបុរៈ
ប្រាសាទបុរាណ វត្តអារាម និង អគារសាធា-
រណៈ។ នៅកម្ពុជា ជាទូទៅ បាំងខ្លោងច្រើន
មានទម្រង់ដូចស្លឹករកា (បច្ចុប្បន្ន ស្ថាបត្យករ
រចនាឱ្យមានទម្រង់ផ្សេងៗ)។

១. - បាំងខ្លោងនៅលើច្រកចេញចូលរបស់
ទីស្តីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។

- បាំងខ្លោងវត្តដីបាល ស្ថិតក្នុងភូមិដីបាល
ឃុំដីបាល ស្រុកស្រីសន្ធរ ខេត្តកំពង់ចាម។

**១៦៨- បុរាណវត្ថុវិទ្យា
ក្រោមទឹក /
បុរាណវត្ថុវិទ្យា
ជលបាត**

អ. underwater
archaeology
បារ. archéologie
sous-marine (f.)

បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីគីកតាងបុរាណ
វត្ថុទាំងឡាយដែលបន្សល់នៅបាតសមុទ្រ ទន្លេ
បឹង ស្ទឹង ។ល។ មានដូចជា នាវា សំណង់
អគារ ទីក្រុងបុរាណ កំពង់ផែបុរាណ ឬ វត្ត
ផ្សេងៗដោយប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាទំនើប ដើម្បី
បកស្រាយពីទំនាក់ទំនងរវាងជីវិតនៅក្នុងទឹក
និងលើគោក។

ខ. ការសិក្សាបុរាណវត្ថុវិទ្យាជលបាតនៅប្រ-
ទេសកម្ពុជាបានចាប់ផ្តើមឡើងបន្ទាប់ពីព្រះរា-
ជាណាចក្រកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុ-
សញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីកិច្ចការពារ
បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ក្រោមទឹកនៅឆ្នាំ ២០០៧។

<p>១៦៩- បុរាណវត្ថុវិទ្យា ទេសភាព</p> <p>អ. landscape archaeology</p> <p>បារ. paysage archéologique</p> <p>(m.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីសំណល់សកម្ម- ភាពនិងទំនាក់ទំនងរបស់មនុស្សជាលក្ខណៈ រូបីនិងអរូបីជាមួយនឹងបរិស្ថានដែលស្ថិតជុំវិញ ភូមិឋានឬក្នុងទឹកនៃឯណាមួយដើម្បីបកស្រាយ អំពីវប្បធម៌ សាសនា សង្គមនយោបាយ សេដ្ឋ- កិច្ច ដែលមានក្នុងសម័យអតីតកាល។</p>
<p>១៧០- បុរាណវត្ថុវិទ្យា នគរូបនីយកម្ម</p> <p>អ. urban archaeo- logy</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីរចនាសម្ព័ន្ធក្រុង សំណល់ឬស្នាមនៃលំនៅឋាន សំណង់អគារ នៅក្នុងក្រុងផ្សេងៗ ជាទឹកនៃឯដែលមនុស្ស បានតាំងទីលំនៅក្នុងរយៈពេលនៃសម័យកាល ណាមួយ។</p>
<p>១៧១- បុរាណវត្ថុវិទ្យា បុរេប្រវត្តិសាស្ត្រ</p> <p>អ. prehistoric archaeology</p> <p>បារ. archéologie préhistorique (f.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីសង្គមវប្បធម៌ និងបរិស្ថានដែលកើតមានឡើងតាំងពីសម័យ កាលមិនទាន់មានអក្សរសម្រាប់កត់ត្រា ដោយ ផ្អែកលើសំណល់ផ្សេងៗ ដូចជា សម្ភារៈប្រើ ប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ សំណល់ផ្ទះបាយ សំណល់រុក្ខ- ជាតិ ឆ្អឹងមនុស្ស ឆ្អឹងសត្វ ទីជម្រក ទីបញ្ចុះ សព ជាដើម។</p> <p>ខ. ការសិក្សាបុរាណវត្ថុវិទ្យាបុរេប្រវត្តិសាស្ត្រនៅ ស្ថានីយល្អាងស្ពាន ធ្វើឱ្យយើងយល់ដឹងនិង បកស្រាយបានថា ខ្មែរយើងបានតាំងទី លំនៅក្នុងតំបន់នោះ តាំងពីប្រាំពីរពាន់ឆ្នាំ មុនគ្រិស្តសករាជ។</p>

<p>១៧២- បុរាណវត្ថុវិទ្យា ប្រព័ន្ធគំនិត</p> <p>អ. cognitive archaeology/struct ural archaeology បារ. archéologie cognitive (f.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលប្រើវិធីសាស្ត្របែបទ្រឹស្តី របស់បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលប្រើសម្រាប់ស្រាវជ្រាវ និងបកស្រាយអំពីទំនាក់ទំនងវប្បធម៌របស់ មនុស្សដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានក្បួនខ្នាតនៃ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណីផ្សេងៗ។</p>
<p>១៧៣- បុរាណវត្ថុវិទ្យា ប្រវត្តិសាស្ត្រ</p> <p>អ. historic archaeology បារ. archéologie historique (f.)</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ដោយផ្អែកលើភស្តុតាង បុរាណវត្ថុវិទ្យា ដូចជា សិលាចារឹក ឯកសារសំណេរ សំណង់បុរាណ សិល្បៈចម្លាក់ក្នុងសម័យកាលដែលជាតិសាសន៍ មួយមានអក្សរសម្រាប់កត់ត្រា។</p>
<p>១៧៤- បុរាណវត្ថុវិទ្យា សង្គ្រោះ</p> <p>អ. salvage archaeology / rescue archaeology / preventive archaeology</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលស្រាវជ្រាវនិងប្រមូលភស្តុ- តាងឬទិន្នន័យដើម តាមរយៈការធ្វើកំណាយ សង្គ្រោះ នៅក្នុងស្ថានីយបុរាណវត្ថុវិទ្យាណា មួយដែលទទួលរងការគំរាមកំហែងពីគ្រោះធម្ម- ជាតិ ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាប្រក្រតី ឯកជន ឬ សាធារណៈដូចជា ការសាងសង់ ពង្រីកទីក្រុង ការស្ថាបនាបណ្តាញគមនាគមន៍ ការសាងសង់សំណង់អគារធំៗ ទំនប់ទឹក វារី- អគ្គិសនី ព្រលានយន្តហោះ និង មូលដ្ឋានយោ- ធា ជាដើម។</p>

<p>១៧៥- បុរាណវត្ថុវិទ្យា ឧស្សាហកម្ម</p> <p>H. industrial archaeology</p>	<p>បុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីតីកតាងនៃការវិវឌ្ឍឧស្សាហកម្មសម័យបុរាណ ដូចជា រចនាសម្ព័ន្ធសំណង់ឧស្សាហកម្មកន្លែងស្នំដេកឬរ៉ែផ្សេងៗទៀត សំណង់ស្ថានីយអាយស៊ីយាន ម៉ាស៊ីនដើរដោយកម្លាំងខ្យល់នៅក្នុងសម័យកាលនៃការវិវត្តឧស្សាហកម្ម ឬ ក្រោយសម័យនោះ។</p>
<p>១៧៦- បូដា</p>	<p>ពាក្យកម្ចីពីភាសាឥណ្ឌូណេស៊ី មានន័យថា ផ្កា។ គេប្រទះឃើញមានប្រើពាក្យនេះនៅក្នុងទំនុកច្រៀងរបាំអប្សរានៃល្អះទី២៖ « (...) នឹងធ្វើបូដា(២ដង) ច្រើនចំនួន ដាក់ខាងជិតខ្លួនទីសយនា ...»។</p> <p>ធ្វើ «បូដា» សំដៅរបៀបធ្វើផ្កាបីបែបគឺ៖</p> <ol style="list-style-type: none"> ១- ផ្កាស្រស់ខ្ពស់ស្លឹកចេកដែលគេកេរជាកន្លាងរាងសាដីដាក់ផ្កាសម្រាប់ស្រង់ក្លិន។ កន្លាងនោះជួនគេទុកចំហមាត់ ជួនគេបិទមាត់ឱ្យជិតហើយកាត់ចុងត្រង់កំពូលស្រួចបន្តិច។ ២- ផ្កាសម្រាប់ខ្ពស់ដោយស្បែក ស្រ្តីខ្មែរជំនាន់ដើមនិយមខ្ពស់អប់ផ្កានឹងស្បែកដែលជាកំណាត់ស្លើងប៉ើងរ៉ើងៗសម្រាប់កាន់ដើរ ឬ ដាក់ក្បាលដំណេកសម្រាប់ស្រង់ក្លិន។ ផ្កាស្រស់ដែលគេចូលចិត្តខ្ពស់អប់ ច្រើនជាផ្កាម្លិះ ផ្កាកុលាប ផ្កាចម្ប៉ាក្រហម ផ្កាក្រពេន ផ្កាក្តាំងងា...។ ចំពោះ

	ផ្កាកាំងងា បើចង់អប់ឱ្យចេញក្លិនក្រអូបខ្លាំង មុតឆ្ងល គេច្រើនយកទៅរោលភ្លើងទៀនសិន។ ៣- ផ្កាសម្រាប់ដាក់ជូនសព គេយកផ្កាក្រៀម មកខ្ទប់នឹងស្បែកពណ៌ស ហើយ ក្របួចចងបូ ពណ៌ខ្មៅ រាងជាដុំមូល។
១៧៧- បាំងស្លាប	បន្ទះមានរាងដូចព្រុយត្រីសម្រាប់ចាប់ភ្ជាប់ នៅចំហៀងមកុដអប្សរទាំងពីរខាង។
១៧៨- ប្រចាំយាម	គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីបន្ទះលោហៈ មានសណ្ឋានដូចក្បាច់ចក្កច័ន (ចតុកោណ ស្មើ) មានទំហំតូចជាងស្លឹកពោធិ៍ ដោយមាន រចនាជាក្បាច់ផ្សេងៗសម្រាប់ដាក់ភ្ជាប់លើសង្វារ ព័ន្ធ ត្រង់កន្លែងខ្វែងនៅផ្នែកខាងក្រោយ។
១៧៩- ប្រដាប់ជើង	គ្រឿងអលង្ការមួយប្រភេទធ្វើពីលោហៈសម្រាប់ ពាក់លម្អនៅលើ កងជើងធ្វេង-ស្តាំនៃអ្នករាំ បុរាណខ្មែរ។ ប្រដាប់ជើងមាន កងទងឈូក និង កងញ័រជើង។
១៨០- ប្រដាប់ដៃ	គ្រឿងអលង្ការសម្រាប់ពាក់នៅលើ កងដៃធ្វេង- ស្តាំរបស់អ្នករាំបុរាណខ្មែរ ដូចជា ស្លឹកទេស ចិញ្ចៀនក្រុង កងញ័រដៃ កន្រ្ទុំ កងរាក់ កងកន់ នៃឈុតសម្លៀកបំពាក់គ្រឿងធំ។
១៨១- ប្រពាយ	គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ ជា ផ្នែកមួយនៃមកុដបញ្ចារត្ន ភ្ជាប់ពីនៃបធ្វេងទៅ នៃបស្តាំនៅផ្នែកខាងក្រោយ មានសណ្ឋានដូច ផ្លែប្រពាយស្បែក។

<p>១៨២- ជាឱប</p>	<p>ពាក្យកម្ចីពីភាសាសៀម មានន័យថា សំពត់ អំបោះនៅ។ ប្រភេទសំពត់ដែលគេត្បាញពី អំបោះនៅ ឥតឱ្យបាយជូរ។</p>
<p>១៨៣- ជាហ៊ឹម</p>	<p>ប្រភេទកំណាត់លម្អមួយផ្ទាំងដែលមានភ្លឺច្រើន និងពណ៌ផ្សេងៗ ប្រើក្នុងរបាំបុរាណ សម្រាប់ តួនាងវ័យជំទង់ពាក់រំលើដងខ្លួន ដោយវាត់មក លើស្មាឆ្វេង ទម្លាក់ចុងដោយម្ខាងមកក្រោយ ត្រឹមត្រួតតាម។</p>
<p>១៨៤- ផ្កាខ្លឹមចន្ទន៍</p>	<p>បន្ទះអាចម៍ឈើមូរបានមកពីការឈូសឈើ ខ្លឹមចន្ទន៍ឬឈើផ្សេងៗដែលគេកាត់បិទចនា ជាផ្កា៤ឬ៥នៅលើគ្រោងឆ្អឹងឬស្សីមានរាងជា ពពិល ប្រើជាគ្រឿងតង្វាយសម្រាប់ដាក់ជា- មួយដុំបូង ជូនសពមុនពេលបូជា។</p>
<p>១៨៥- ផ្កាញ៉ាំ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការជារូបផ្កាធ្វើពីមាស ឬ លោហៈ ផ្សេងៗ មានទងធ្វើដោយល្អសរព្រមជាជាន់ៗ ដើម្បីឱ្យកក្រើកញ៉ាំសម្រាប់បំពាក់ភ្ជាប់នៅតាម ជាន់នីមួយៗនៃមកុដ។</p>
<p>១៨៦- ផ្កាប្រាក់</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែបធ្វើពីប្រាក់ឬស្ពាន់ជ្រលក់ ទឹកប្រាក់ មានរាងជាផ្កាមួយកញ្ចុំ មានទងមួយ សម្រាប់កាន់រាំក្នុងរបាំផ្កាមាសផ្កាប្រាក់។ បច្ចុប្បន្ន គេនិយមធ្វើពីក្រដាសពណ៌ប្រាក់។</p>

<p>១៨៧- ផ្កាមាស</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែបធ្វើពីមាសឬស្ពាន់ជ្រលក់ ទឹកមាស មានរាងជាផ្កាមួយកញ្ចប់ មានទងមួយ សម្រាប់កាន់ក្នុងរបាំផ្កាមាសផ្កាប្រាក់ និង របាំ អប្សរា ជាពិសេស រាំលើឆាកអច្ឆរិយៈ។</p> <p>បច្ចុប្បន្ន គេនិយមធ្វើផ្កានេះពីក្រដាសពណ៌ មាស។</p>
<p>១៨៨- ផ្កាសៀត</p>	<p>ផ្កាចងមួយកញ្ចប់ឬផ្កាធំមួយ សម្រាប់តួនាយ រោងសៀតលើត្រចៀកស្តាំ ចំណែកឯតួនាង សៀតខាងឆ្វេង។</p>
<p>១៨៩- ផ្អែកមក្លើ</p>	<p>បច្ចេកទេសជ្រលក់ពណ៌សំពត់ឱ្យខ្មៅជាមួយ នឹងទឹកផ្អែមក្លើ រួចហាលលើដីស្ងួត (ជ្រលក់ និងហាលច្រើនដងរហូតឡើងពណ៌ខ្មៅតាមការ ចង់បាន)។</p>
<p>១៩០- ពណ៌ អ. color/colour បារ. couleur (f.)</p>	<p>លក្ខណៈសម្គាល់វត្ថុឬបាតុភូតដែលកំណត់ ដោយចក្ខុវិញ្ញាណតាមរយៈពន្លឺ ជាប្រភេទ ផ្សេងៗ ដូចជា ក្រហម លឿង ខៀវ ជាដើម។</p> <p>២. ព្រះអាទិត្យបញ្ចេញពន្លឺចម្រុះពណ៌។</p>
<p>១៩១- ព្រៃឡាញ់</p>	<p>ឡាញ់ ជាភាសារៀតណាម មានន័យថា ត្រជាក់។ ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីអំបោះ មានសាច់ម៉ដ្ឋ រលើបរលោង មានគ្រប់ពណ៌ នាំចូលពីប្រទេស រៀតណាម ដែលប្រើសម្រាប់កាត់សម្លៀកបំពាក់</p>

	<p>មួយចំនួនក្នុងរាជ្យខ្មែរ។</p> <p>ស្រ្តីវ័យក្មេងនិយមប្រើព្រៃឡាញ់នេះនៅផ្ទះព្រោះវាត្រជាក់ ចំណែកស្រ្តីវ័យចំណាស់និយមកាត់ជាសំពត់សម្លុយ ស្លៀកក្នុងជីវភាពសាមញ្ញឯបុរសវ័យចំណាស់ និយមកាត់ខោស្លៀកសម្រាប់ចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យទានផ្សេងៗ។</p> <p>ដោយឡែក ព្រៃឡាញ់ពណ៌ខ្មៅ មានសាច់ក្រាស់ តែ មិនសូវមានគុណភាពទេ។</p>
<p>១៩២- ព្រំ</p>	<p>គ្រឿងបង្កំនៃដំបូលអគារសម្រាប់ប្រក់ភ្លិតដំបូលសំណង់ត្រង់ប្រទល់ក្បាលកណ្តាប់ ក្បឿងស័ង្កសី ដោយប្រើសម្ភារៈផ្សេងៗ ដូចជា ក្បឿងបាយអ ស្លឹកកណ្តាប់ ស័ង្កសី ជាដើម។</p> <p>២. ព្រំដំបូលផ្ទះ ព្រំដំបូលអគារ។</p>
<p>១៩៣- មកុជ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗឬធ្វើពីក្រដាសស្មាច់ ហើយ បន្តិក្បាប់ខ្ទកឬធ្វើពីកំណាត់ បិទពណ៌មាស ដាំត្បូងដែលមានកំពូលនិងរចនាតាមក្បាប់ផ្សេងៗ ដ៏ល្អវិចិត្រ សម្រាប់ពាក់នៅលើក្បាល។</p>
<p>១៩៤- មកុជតួនាង</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើអំពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ មានកំពូលមួយ មានក្បាំង និង រចនាកំពូលរួតស្រួចៗចំនួន៧ជាន់ បំពាក់ដោយផ្កាញ័រគ្រប់</p>

	<p>ជាន់ភ្ជាប់ដោយនៃបដិសន្ធិផ្ទាល់ និង ប្រើចនជា ឃ្លាបសម្រាប់គាបឱ្យជាប់។ មកុជនេះសម្រាប់ ពាក់ចំពោះតែតួទេពជីតា ឬ សម្រាប់ព្រះមហាក្សត្រិយានីប្រើនៅពេលអភិសេកឡើងគ្រងរាជ្យ ដោយរចនាជាក្បាច់ខុសៗគ្នាទៅតាមអង្គព្រះ មហាក្សត្រិយានី និង តាមមុខងារផ្សេងៗដែល ត្រូវប្រើ។</p>
<p>១៩៥- មកុជនាងនាគ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីមាសឬលោហៈ ធ្លាក់ជា មកុជ រាងក្បាលនាគបីបើកពពរ មានភ្ជាប់ចន ដោយប្រើក្បាច់អង្ករ។ ចំណែកពីក្រោយកំពូល នាគ ផ្នែកកណ្តាល លម្អដោយកន្ទុយនាគ១គូ ព័ន្ធគ្នា និង កន្ទុយ២អមម្ខាង១។ មកុជនេះ យកតាមលំនាំមកុជនាងទេពអប្សរនៅប្រាសាទ ព្រះលានស្តេចគម្ពង់បង្កើតនៅឆ្នាំ២០១០។</p>
<p>១៩៦- មកុជនាយរោង</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើអំពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ មានកំពូលមួយ គ្មានក្បាំង និង រចនាកំពូលរួត ស្រួចៗចំនួន៩ជាន់ បំពាក់ផ្កាញ័រគ្រប់ជាន់ ភ្ជាប់ដោយនៃបដិសន្ធិផ្ទាល់ និង ប្រើចនជាឃ្លាប សម្រាប់គាបឱ្យជាប់។ មកុជនេះសម្រាប់បំពាក់ ឱ្យតួទេពប្រុសឬសម្រាប់ព្រះមហាក្សត្រប្រើនៅ ពេលអភិសេកឡើងគ្រងរាជ្យ ដោយរចនាជា ក្បាច់ខុសៗគ្នាទៅតាមអង្គព្រះមហាក្សត្រនិង តាមមុខងារផ្សេងៗដែលត្រូវប្រើ។</p>

<p>១៩៧- មកុដបញ្ជាវត្ត</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ រចនាជាក្បាច់កញ្ចាំងឬភ្លឺទេស មានឬគ្មានបន្ទំ ត្បូងប្រាំបែប (មរកត ប្រពាល ពេជ្រ កណ្តៀង មុត្តារ) មានរាងជាក្បាំងភ្ជាប់នឹងនៃប លម្អដោយ ប្រពាយភ្ជាប់ពីនៃបឆ្វេងទៅនៃបស្តាំនៅផ្នែកខាង ក្រោយ និង មានផ្កាញ័រនៅជាប់ជុំវិញផ្នែកខាង លើនៃមកុដ។ មកុដបញ្ជាវត្តសម្រាប់បំពាក់ឱ្យ តួនាយរោងពេលនៅជាព្រះអង្គម្ចាស់មិនទាន់ ឡើងគ្រងរាជ្យ។</p> <p>ខ. តួព្រះថោងគ្រងមកុដបញ្ជាវត្ត នៅពេល កំពុងច្បាំងជាមួយព្រះនាងនាគ។</p>
<p>១៩៨- មកុដប្រើស</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើអំពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ មានកំពូលរូបក្បាលប្រើសមួយធ្វើពីខ្នុក គ្មាន ក្បាំង និង រចនាកំពូលរួតស្រួចៗចំនួន៦ជាន់ បំពាក់ដោយផ្កាញ័រគ្រប់ជាន់ ភ្ជាប់ដោយនៃប ជិតថ្ពាល់ និង ប្រើចនជាឃ្នាបសម្រាប់គាបឱ្យ ជាប់។ មកុដនេះសម្រាប់តួប្រើស។</p>
<p>១៩៩- មកុដវត្តខ្លោង</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីមាសឬវត្ថុធាតុផ្សេងៗ មាន រាងដម ហ៊ុមពទ្ធដោយក្បាច់កញ្ចាំងរាក់រយ និង ក្បាច់ផ្កាចំនជាំត្បូងនៅលើជ្រុងទាំង៤ និង មាន ចន១គូ ផ្នែកខាងលើរចនាក្បាច់កន្ទុយហង្ស មួយគូនិងមានបន្ទំត្បូង ព្រមទាំងមានក្បាច់</p>

	<p>ធ្មេញរណាទម្លុះហិមពទ្ធជុំវិញតួមកុដ សម្រាប់ តួនាងពាក់ដែលតំណាងឱ្យវែយជំទង់។</p>
<p>២០០- មកុដរាពណ៍/ មកុដទសមុខ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីខ្នុរមានមុខ១០ ដែលផ្នែក ខាងក្រោមជាន់ទី១មានមុខមួយធំនៅចំពីមុខ និងមុខបួនតូចៗនៅពីក្រោយ នៅជាន់ទី២ មាន មុខបួនតូចៗ (នៅពីមុខ ក្រោយ ឆ្វេង ស្តាំ) និង ជាន់ទី៣ មានមុខតូចមួយបែរមក ខាងមុខ និង មានកំពូលស្រួចតូចមួយ។</p>
<p>២០១- មកុដរាមបរមា សូរ/មកុដរាមាសូរ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមានទម្រង់ជាមុខពាក់ មាន កំពូលក្បាច់កន្ទុយហង្សមួយ មានវណ្ណក្បាច់ កញ្ចាំងរាក់រយ កំពូលរួតស្រួចៗនៅលើក្បាល និង មានចនក្លាប់នឹងជើងសក់ឆ្វេងស្តាំ ដែល ធ្វើពីខ្នុរលាបពណ៌ទឹកមាស។</p>
<p>២០២- មកុដហនុមាន</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីខ្នុរ រចនាត្រង់ជាក្បាល ស្វាហាមាត់ ដោយក្បាច់កញ្ចាំងពទ្ធជុំវិញក្បាល និងមានចនរាងកន្ទុយហង្ស។</p>
<p>២០៣- មកុដអប្សរា</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការធ្វើពីមាសឬលោហៈផ្សេងៗ មានក្បាំងមួយលម្អដោយក្បាច់អង្ករ មានចនពីរ បាំងស្លាបពីរនិងកំពូលបី ដែលកំពូលនីមួយៗ មានផ្កាបិណ្ឌនិងក្បាច់រាងមូលសំប៉ែតចំនួនពីរ បញ្ឈរលើគ្នា(សម្រាប់ត្នងក) ឬ ក្បាច់រាងមូល</p>

	<p>សំបែតចំនួនមួយ (សម្រាប់ត្រង) ដែលលម្អដោយក្បាច់ផ្សេងៗ ដូចជា ចកកញ្ចំ ត្របក ឈូកបំបែក ពងត្រី ជាដើម។</p>
<p>២០៤- យឿង</p>	<p>ឥរិយាក្នុងរបាំបុរាណដែលប្រើ ភ ធ្វើចលនាផ្ទៀងផ្ទាត់ បង្អួសយឺតៗទន់ភ្លន់ រស់រវើក ស្អិតជាប់គ្នា និង ឱ្យហាប់ណែន។</p>
<p>២០៥- របាំ អ. dance បារ. danse (f.)</p>	<p>សិល្បៈនៃការបញ្ចេញកាយវិការពត់ពេនខ្លួនប្រាណ វាសដៃ វាសជើង ហាក់លោតចាក់ក្បាច់ឬ/និង ញាក់មុខញាក់មាត់ តាមបែបបទនិយមផ្សេងៗដែលធ្វើឡើងទៅតាមចង្វាក់ភ្លេង និង ចម្រៀងដោយបង្កប់នូវមនោសញ្ចេតនា អត្ថ-និង មុខងាររៀងៗខ្លួន។</p>
<p>២០៦- ម្នូត/ល្អិត</p>	<p>ឥរិយាបថក្នុងរបាំបុរាណដែលប្រើដងខ្លួនធ្វើចលនាផ្ទៀងផ្ទាត់បង្អួសយឺតៗ ទន់ភ្លន់ រស់រវើក ស្អិតជាប់គ្នា និង ហាប់ណែន។</p>
<p>២០៧- យ៉ា</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែបពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពីវត្ថុធាតុផ្សេងៗ សណ្ឋានស្រដៀងនឹងរំយោលផ្កា។ យ៉ាមានទងវែងទម្លាក់ជារំយោល (តាមទម្លាប់អ្នកស្រុកខ្លះហៅថា ផ្ការយ៉ា ឬ ផ្ការំយោល)។ យ៉ា មានដូចជា យ៉ាដក់, យ៉ាផ្កាម្លេស, យ៉ាផ្កាក្រសាំង ជាដើម។</p>

<p>២០៨- របៀបដក់</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែបពាក់នឹងទងត្រចៀកធ្វើពី វត្ថុធាតុផ្សេងៗ សណ្ឋានស្រដៀងនឹងរបៀបល ផ្កា។ របៀបដក់មានទងវែងទម្លាក់ជាវិលាល ភ្ជាប់នឹងត្បូងមួយគ្រាប់ឬធ្វើពីលោហៈ រាងមូល យោលតិកតុកៗ។</p>
<p>២០៩- របៀបផ្កាក្រសាំង</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែបពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពី វត្ថុធាតុផ្សេងៗ សណ្ឋានស្រដៀងនឹងផ្កាក្រ- សាំងមួយឬមួយកញ្ចប់ មានទងវែងទម្លាក់ជា វិលាលភ្ជាប់ខាងចុង។</p>
<p>២១០- របៀបផ្កាម្ទេស</p>	<p>គ្រឿងលម្អមួយបែបពាក់នឹងទងត្រចៀក ធ្វើពី វត្ថុធាតុផ្សេងៗ សណ្ឋានស្រដៀងនឹងផ្កាម្ទេស មានទងវែងទម្លាក់ជាវិលាលភ្ជាប់ខាងចុង។</p>
<p>២១១- រាក់រយ</p>	<p>ក្បាច់រចនាដែលមានទម្រង់ច្រើនប្រភេទដូចជា ទម្រង់ត្របកឈូក កញ្ចាំង ផ្កាចាន់ កេសរ ធ្មេញក្របី ពងត្រី ... ធ្លាក់រាក់ រាងដដែលៗ បន្តបន្ទាប់គ្នា ។</p>
<p>២១២- រឹបចង្កេះ</p>	<p>បន្ទះកំណាត់ប៉ាក់ឱនមួយប្រភេទ សម្រាប់តួ នាយរោង តួយក្ស និង តួស្វាក្បាច់ ក្រវាត់ជុំវិញ ចង្កេះ ដោយដេរឹបនៅផ្នែកខាងមុខ។</p>

<p>២១៣- បូកធ្វើតធាយ</p>	<p>ឥរិយាបថនៃតួសម្តែងដែលបង្ហាញពីភាពសប្បាយ ធ្វើតធាយ ឆ្លើងឆ្លែ ក្រអឺតក្រអោង ។ល។ បូកនេះ ច្រើនប្រើនៅក្នុងរឿងបរទេស។</p> <p>ឧ. បូកធ្វើតធាយនៃតួនាង(តួស្រី)សម្តែងក្នុងនាមជាស្រីមិនគ្រប់លក្ខណ៍។ បូកធ្វើតធាយនៃតួនាយរោង(តួបុរស)សម្តែងក្នុងនាមជាបុរសហ៊ឺហា អួតក្មេងក្មាង។</p>
<p>២១៤- បូកនាងក្រសត្រ</p>	<p>ឥរិយាបថនៃតួនាង(តួស្រី)ដែលមានអំណោយទានពីធម្មជាតិ អាចសម្តែងក្នុងនាមជាអ្នកមានឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់ បង្ហាញនូវកាយវិការឆាល់រហ័ស ហ្មឺនតែទន់ភ្លន់។ បូករបស់តួនាងក្រសត្រ ច្រើនដកស្រង់ពីក្បាច់បញ្ចុះ។</p> <p>ឧ. បូករបស់តួម្ចាស់ក្សត្រីវិរបាំទេពមនោរម្យ ក្នុងពេលជួបជាមួយម្ចាស់ក្សត្រាបង្ហាញនូវបូកនាងក្រសត្រ ដោយបង្កប់មនោសញ្ចេតនាទន់ភ្លន់។</p>
<p>២១៥- បូកនាងង</p>	<p>ឥរិយាបថនៃតួនាង (តួស្រី) ដែលមានអំណោយទានពីធម្មជាតិ អាចសម្តែងក្នុងនាមជាអ្នកមានឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់ បង្ហាញនូវភាពម៉ឺងម៉ាត់ ហ្មត់ចត់ ដោយប្រើក្បាច់សង្កត់ឱ្យហាប់ណែន ល្អិត ទន់ ភ្លន់ ហើយ អណ្តែត។ បូកនាងង ច្រើនដកស្រង់ពីក្បាច់ឆា។</p> <p>ឧ. បូកនាងងរបស់នាងមេខលារាំទប់ទល់នឹងក្រុងយក្សរាមបរមាសូរ។</p>

<p>២១៦- ឫករចាំ</p>	<p>ឥរិយាបថនៃតួសម្តែងដែលបង្ហាញពីទឹកមុខ ញញឹមក្នុងន័យមនោសញ្ចេតនានិងស្វាគមន៍។ ឫករចាំនេះ មានក្នុងរចាំជូនពរ រចាំកន្សែង រចាំ ផ្លិត។</p> <p>១. តួនាង (តួស្រី) និង តួនាយរោង (តួប្រុស) សម្តែងក្នុងនាមជាម្ចាស់ផ្ទះឬម្ចាស់ស្រុក។</p>
<p>២១៧- ល្ខោនបាសាក់</p>	<p>ទម្រង់សិល្បៈទស្សនីយភាពរចាំធំមួយដែល យកឈ្មោះតាមស្រុកមួយ គឺស្រុកបាសាក់ ក្នុង ខេត្តឃ្នាំង ទល់មុខនឹងខេត្តព្រះត្រពាំងនៃទឹកដី កម្ពុជាក្រោម។ ល្ខោនបាសាក់មានលក្ខណៈពិ- សេស ដូចជា៖</p> <ul style="list-style-type: none"> - កាយវិការមានភាពរហ័សរហួន, - ពិធីហោមរោងប្រើបទភ្លេងហោមរោង, - របៀបបង្ហាញតួដោយតួសម្តែងពេលប្រាប់ ឈ្មោះខ្លួនឯង, - សម្លៀកបំពាក់មានលក្ខណៈភ្លឺផ្អែក, - មុខតួមានលាបម្សៅច្រើន, - ការកាត់កងឆាកប្រើកញ្ចៃផ្តុំផ្តាច់ឬវាយស្តរ រន្ថើនផ្តាច់, - ការតុបតែងឆាកប្រើផ្ទាំងគំនូរ, - តួភ្នែកសម្តែងជាមួយតួឯក, - ឧបករណ៍តន្ត្រីប្រើស្តរឡុក ទ្រ យឹម ឆាប ឡោ ប៉ាន់...

- បទភ្លេងនិងចម្រៀងប្រើបទមហោរី បាសាក់ បទបារាំង ...,
- ដំណើររឿងច្រើនទាក់ទងនឹងស្តេច យក្ស ឥសី...,
- ការសម្តែងប្រើក្បាច់ហ្លួនជាគោល,
- គួយក្សភ្លេងដែលទើបនឹងចេញពីរៀនសិល្ប៍-សាស្ត្រ តុបតែងមុខដោយមិនមានចង្កូម និងមានចរិតស្អាត,
- គួយក្សចំណាស់ដែលទើបនឹងចេញពីរៀនសិល្ប៍សាស្ត្រ តុបតែងមុខ ដោយមានចង្កូមមានចរិតកាច និង ប្រើក្បាច់ហ្លួនខ្លាំង,
- យក្សកាន់សីលមានចរិតស្អាត ទោះបីមានការតុបតែងមុខដោយមានចង្កូមក៏ដោយ។

ប្រវត្តិល្ខោនបាសាក់៖

កាលពីដំបូង អ្នកស្រុកនាំគ្នាហៅល្ខោននេះថា «ល្ខោនច្រើងឃ្លោក» ដោយហេតុថាសិល្បករសម្តែងផ្ទាល់លើដី ក្នុងរោងដែលសង់ឡើងដោយយកមែកឈើប្រក់គ្រប មានទម្រង់ប្រហែលនឹងច្រើងឃ្លោក។ ទន្ទឹមនេះ ក៏មានខ្មែរក្រោមខ្លះហៅល្ខោននេះថា «ល្ខោនយូរកេរ» ព្រោះវាជាភេរមរតករបស់ខ្មែរដែលកើតឡើងតាំងពីយូរលង់មកហើយ។ ល្ខោនបាសាក់បានពង្រឹងពង្រីកប្រជាប្រិយភាពរបស់ខ្លួនយ៉ាង

ឆាប់រហ័ស ព្រោះអ្នកដឹកនាំនិងអ្នកសម្តែងជា
 អ្នកបួសរៀន ពូកែខាងអក្សរសិល្ប៍ ពូកែប្រើ
 ពាក្យសម្តី លើកជាកំណាព្យ លើកជាកម្រងកែវ
 និងលើកទំនុកច្រៀងដោយឥតព្រាងទុក។
 ក្រោយមក ល្ខោននេះបានក្លាយជាកម្មវត្ថុនៃ
 ការប្រកួតប្រជែងជាមួយល្ខោន «កែលឿង»
 របស់វៀតណាម និង ល្ខោន «ហ៊ី» របស់ចិន។
 ដូច្នោះ អ្នកដឹកនាំល្ខោនបាសាក់ក៏បានចម្លង
 យកចំណុចល្អៗពីល្ខោនកែលឿងនិងល្ខោនហ៊ី
 មកសំយោគបញ្ចូលគ្នា ហើយ សម្របខ្លួនទៅ
 តាមកាលៈទេសៈ ដូចជា កន្លែងណាមានខ្មែរ
 មើលច្រើន សិល្បករនិយាយនិងច្រៀងភាសា
 ខ្មែរ ឯកន្លែងណាមានវៀតណាមមើលច្រើន
 សិល្បករខ្មែរប្រើភាសាខ្មែរផង និង ភាសាវៀត-
 ណាមផង ហើយ កន្លែងណាដែលមានចិន
 មើលច្រើន សិល្បករខ្មែរប្រើភាសាខ្មែរផង និង
 ភាសាចិនថែមទៀត។ នៅអំឡុងឆ្នាំ១៩៣០
 ល្ខោនបាសាក់នៅកម្ពុជាក្រោម មានការពេញ
 និយមយ៉ាងខ្លាំង ដូច្នោះ លោក លី សួន ហៅ
 ឆាត្រួន ដែលជាអ្នកដឹកនាំបាននាំក្រុមសិល្បៈ
 របស់លោកមកសម្តែងនៅកម្ពុជាភាគកណ្តាល
 គឺនៅភ្នំពេញនិងនៅតាមខេត្តនានា ប៉ុន្តែ មិនសូវ
 ទទួលបានជោគជ័យ ព្រោះខ្មែរកណ្តាលកំពុង

	<p>នៅពេញនិយមល្ខន្តមហោរី និង ល្ខន្តប្រាមោ- ទ័យដែលមានការរីកចម្រើនជាយូរមកហើយ។ បន្ទាប់ពីបរាជ័យ លោក លី ស្គន ហៅ ឆាត្រួន បានរិះរកបញ្ចូលបច្ចេកទេសហោះហើរដ៏ប៊ុន ប្រសប់ និង បញ្ចូលក្បាច់ «ហួន» ដែលមាន ភាពឆាល់រហ័ស ស្វាហាប់ក្នុងការសម្តែង រួច ហើយលោកក៏បាននាំក្រុមសិល្បៈរបស់លោក មកកម្ពុជាកណ្តាលជាថ្មីម្តងទៀត ដោយធ្វើដំ- ណើរតាមទូកប៉ុកបាយ មានគ្រឿងសម្ភារៈតុប- តែងឆាកទំនើបៗ និង មានគ្រឿងដំឡើងឆាក លើដីក៏បាន លើទូកក៏បាន។ កត្តានេះបានធ្វើ ឱ្យទស្សនិកជនជក់ចិត្តជិតអារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង រហូតធ្វើឱ្យខ្មែរកណ្តាលហៅល្ខន្តនេះថា «ល្ខន្តបាសាក់»។ ចាប់ពីពេលនោះមក ឈ្មោះ «ល្ខន្តច្រើងឃ្លោក» ឬ «ល្ខន្តយូរកេរ» ត្រូវ បានជំនួសដោយឈ្មោះ «ល្ខន្តបាសាក់» វិញ ។</p>
<p>២១៨- ល្បាក់ផ្កា សំយុង</p>	<p>កម្រងផ្កាដែលចងជាអំយោលភ្ជាប់នឹងមកុដ សម្រាប់តួនាយរោងពាក់សំយុងនៅខាងស្តាំ និង តួនាងពាក់សំយុងនៅខាងឆ្វេង។</p>
<p>២១៩- វិធីប្រវត្តិវប្បធម៌ អ. culture-historical approch</p>	<p>របៀបសិក្សាស្រាវជ្រាវបុរាណវត្ថុវិទ្យាដោយ ប្រើវិធីអនុមានរួមក្នុងការបកស្រាយអំពីគំរូវប្ប- ធម៌និងសង្គមមនុស្សនៅក្នុងអតីតកាល ដោយ</p>

<p>បារ. approche culturo-historique (f.)</p>	<p>ផ្នែកលើកស្តុតាងបុរាណវត្ថុវិទ្យាដែលបានរក ឃើញ ឬ ដោយផ្អែកលើការបកស្រាយរបស់ អ្នកស្រាវជ្រាវមុនៗ។ របៀបសិក្សាស្រាវជ្រាវបុរាណវត្ថុវិទ្យាដោយ ប្រើវិធីអនុមានរួមក្នុងការបកស្រាយអំពីគំរូវប្ប- ធម៌និងសង្គមមនុស្សនៅក្នុងអតីតកាល ដោយ ផ្អែកតាមកស្តុតាងបុរាណវត្ថុវិទ្យាបានរកឃើញ ឬដោយផ្អែកតាមការបកស្រាយរបស់អ្នកស្រាវ- ជ្រាវមុនៗ។</p>
<p>២២០- សង្វារព័ន្ធ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីលោហៈឬវត្ថុ- ធាតុផ្សេងៗ មានសណ្ឋានជាខ្សែឬខ្សែបន្ទះ សម្រាប់ពាក់ខ្លែងលើដងខ្លួនអ្នករបាំបុរាណ និង អ្នកមានឋានន្តរសក្តិក្នុងរាជការនៅសម័យ បុរាណ។</p>
<p>២២១- សន្លង</p>	<p>ឡបុរាណធ្វើពីដីឥដ្ឋសម្រាប់ចម្រាញ់យក ដែក។ គេនិយមប្រើពាក្យនេះ នៅក្នុងតំបន់ ភាគខាងជើងប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងខេត្តកំពង់ធំ ព្រះវិហារ សៀមរាប ឧត្តរមានជ័យ និង តំបន់ មួយចំនួនទៀត នៅភាគខាងលិចទន្លេមេគង្គ ក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង។ ២. ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា បានស្រាវជ្រាវឃើញសន្លងធំៗនៅក្នុងស្រុក រវៀង ជ័យសែន ឆែប សង្កមថ្មី ក្នុងខេត្តព្រះ- វិហារ និង ស្រុកចុងកាល់ ខេត្តឧត្តរមានជ័យ។</p>

<p>២២២- សារុងសូត្រ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រ មានឋានលម្អដោយក្រឡាចត្រង រំលេចពណ៌ផ្សេងៗ។ បុរសខ្មែរនិយមស្លៀកសំពត់ប្រភេទនេះនៅផ្ទះព្រោះត្រជាក់ និង មានលក្ខណៈថ្លៃថ្នូរ ចំណែកស្ត្រីខ្លះក៏និយមស្លៀកនៅផ្ទះដែរ។</p>
<p>២២៣- សូរង-ក</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងមានសណ្ឋានជាបន្ទះលម្អដោយក្បាច់រចនាផ្សេងៗ សម្រាប់ពាក់ជុំវិញកង្កែបម្តែងរបាំបុរាណ ល្ខោនខោល ល្ខោនយីកេ ល្ខោនបាសាក់...។ កាលពីសម័យបុរាណ សូរង-កធ្វើពីមាសឬលោហៈមានតម្លៃ ដោយមិនដេរភ្ជាប់ជាមួយកំណត់ជាទ្រនាប់ដូចសម័យបច្ចុប្បន្ន។</p>
<p>២២៤- សំពត់ក្បិន</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ដែលមានចងធំខុសពីសំពត់ធម្មតា មានប្រវែង ៣២០សង់ទីម៉ែត្រ, ៣៤០សង់ទីម៉ែត្រ និង ៤០០សង់ទីម៉ែត្រ ដែលបត់ជាពីរតាមបណ្តោយធ្មេញឈើឱ្យសម្រុងត្រួតគ្នា ដោយមិនដេរភ្ជាប់មុខ សម្រាប់ស្លៀកម្តៅដោយសំពត់ទាំងពីរខាងមកចុកនៅឆ្នុកក្បិន។</p>
<p>២២៥- សំពត់ក្បិនខើច</p>	<p>ប្រភេទសំពត់សម្រាប់ស្លៀកចងក្បិនដោយចាប់ដោយទាំងពីរដាក់ខាងលើផ្ចិតក្របួចចងឱ្យជាប់ រួចម្តៅចុងដោយទាំងពីរវាត់កន្ទុយក្បិនទៅក្រោយ ទាញឱ្យខើចដល់ពាក់កណ្តាលក្តៅ និងចុកនៅឆ្នុកក្បិន។ នៅក្នុងរបាំបុរាណ សំពត់ក្បិនខើច ប្រើសម្រាប់ស្លៀកឱ្យគូនាយរោង គូគ្រុឌ គូយក្ស និង គូស្វាក្បាច់ ជាដើម។</p>

<p>២២៦- សំពត់ក្បិនខោ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់សម្រាប់ស្លៀកចងក្បិនដោយចាប់ដោយទាំងពីរដាក់ខាងលើផ្ចិត ក្របួចចងឱ្យជាប់ រួចមូរចុងដោយទាំងពីរ វាត់កន្ទុយក្បិនទៅក្រោយ ទម្លាក់ចុងដោយក្បិនចុះក្រោមក្បាលជង្គង់បន្តិច និង ចុកនៅឆ្នុកក្បិន។ គេស្លៀកសំពត់នេះនៅក្នុងពិធីតាមប្រពៃណី និង បុណ្យជាតិ។</p>
<p>២២៧- សំពត់ក្បិនខ្លី</p>	<p>ប្រភេទសំពត់សម្រាប់ស្លៀកចងក្បិនដោយចាប់ដោយទាំងពីរដាក់ខាងលើផ្ចិតក្របួចចងឱ្យជាប់ រួចមូរចុងដោយទាំងពីរវាត់កន្ទុយក្បិនទៅក្រោយ ទាញឱ្យខើចដល់គល់ភ្លៅ និង ចុកនៅឆ្នុកក្បិន។ ពលទ័ពបុរាណ ក៏ឡាករល្អក្តតោ ក៏ឡាករចំបាប់(ចម្លាក់នៅប្រាសាទបាយ័ន) អ្នកឡើងភ្នំត្នោត និង អ្នកបាចត្រីជាដើម និយមស្លៀកសំពត់ក្បិនខ្លី។</p>
<p>២២៨- សំពត់ក្បិនគយារ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់សម្រាប់ស្លៀកចងក្បិនដោយចាប់ដោយទាំងពីរដាក់ខាងលើផ្ចិត ក្របួចចងឱ្យជាប់ រួចមូរចុងដោយទាំងពីរវាត់កន្ទុយក្បិនទៅក្រោយ ទម្លាក់ចុងដោយក្បិនចុះក្រោមឱ្យស្តុយជិតដល់កង្កើង និង ចុកនៅឆ្នុកក្បិន។ ចាស់ៗនៅជនបទស្រុកស្រែចម្ការនិយមស្លៀករបៀបនេះ។</p>

**២២៩- សំពត់ក្បិន
ចំហៀង**

ប្រភេទសំពត់សម្រាប់ស្លៀកចងក្បិនដោយ
ចាប់ដោយទាំងពីរដាក់ខាងលើផ្ចិត ក្របួចចង
ឱ្យជាប់ រួចម្សៅផ្នែកចំហៀងខាងឆ្វេងជាកន្ទុយ
ក្បិន វាត់ទៅក្រោយនិងចុកនៅឆ្នុកក្បិន ឯផ្នែក
ចំហៀងខាងស្តាំបត់ជាភ្លឺចុកពីមុខ រួចយកខ្សែ-
ក្រវាត់មកពាក់ពីលើ។ បើគេមើលសំពត់ក្បិន
ចំហៀងពីក្រោយ ឃើញដូចជាទម្រង់សំពត់
ក្បិន តែបើគេមើលចំពីមុខ ឃើញដូចជាទម្រង់
សំពត់សម្លុយ។ គេឃើញក្បាច់ចម្លាក់លោតឬ
ចម្លាក់ក្រឡោតនៃរូបបដិមាស្លៀកសំពត់ក្បិន
ចំហៀងជាច្រើនតាំងនៅសារមន្ទីរជាតិភ្នំពេញ
គឺមានតាំងពីសម័យនគរភ្នំ សម័យចេនឡា និង
សម័យអង្គរ ជាដើម។

**២៣០- សំពត់ក្បិនតូ
នាយរោង**

ប្រភេទសំពត់សម្រាប់តួនាយរោង(របាំល្ខោន
បុរាណ...) ស្លៀកពន្លឺក្រោយមកមុខចាប់ចុង
ស្មើគ្នា រួចខ្ជាស់ដោយដោយកន្ត្រាសត្រង់ចំណុច
ខាងលើផ្ចិត ទើបចាប់ចុងដោយទាំងពីរខាងដឹប
ភ្លឺរួមគ្នាឱ្យមានផ្នត់តាមលំដាប់សមរម្យប្រកប
តាមក្បួនស្លៀកក្បិន ដោយយកចុកដោយកន្ទុយ
ក្បិនវាត់ទៅក្រោយ ទៅក្នុងខ្សែចំណងត្រង់
កន្លែងឆ្នុកក្បិន រួចទាញសាច់សំពត់ឱ្យប៉ោង
និងហាប់ណែនដើម្បីរំលេចជើងខោទាំងពីរ
ហើយ ទាញភ្លឺម្ខាងទម្លាក់ចុះទៅក្រោយ កើត
ចេញជាកន្ទុយ ហៅថា កន្ទុយប្រា (កន្ទុយត្រី
ប្រា) ឬ កន្ទុយក្បិនទម្លាក់។

**២៣១- សំពត់ក្បិន
តួយក្ស**

ប្រភេទសំពត់សម្រាប់តួយក្ស (របាំ ល្ខោន
បុរាណ...) ស្លៀកព័ទ្ធពីក្រោយមកមុខ ចាប់
ចុងស្មើគ្នា រួចខ្ចាស់ដោយដោយកន្លាស់ត្រង់
ចំណុចខាងលើផ្ចិត ទើបចាប់ចុងដោយទាំងពីរ
ខាងដើបក្លីរួមគ្នាឱ្យមានផ្គត់តាមលំដាប់សមរម្យ
ប្រកបតាមក្បួនស្លៀកក្បិន ដោយយកចុកជាយ
កន្ទុយក្បិនវាត់ទៅក្រោយ ទៅក្នុងខ្សែចំណង
ត្រង់កន្លែងឆ្នុកក្បិន រួចទាញសាច់សំពត់ឱ្យ
ប៉ោងនិងហាប់ណែន ដើម្បីរំលេចជើងខោ
ទាំងពីរ។

**២៣២- សំពត់ក្បិន
តួស្វាក្បាប់**

ប្រភេទសំពត់សម្រាប់តួស្វាក្បាប់(របាំល្ខោន
បុរាណ...)ស្លៀកព័ទ្ធពីក្រោយមកមុខ ចាប់ចុង
ស្មើគ្នា រួចខ្ចាស់ដោយដោយកន្លាស់ត្រង់ចំណុច
ខាងលើផ្ចិត ទើបចាប់ចុងដោយទាំងពីរខាងដើប
ក្លីរួមគ្នាឱ្យមានផ្គត់តាមលំដាប់សមរម្យប្រកប
តាមក្បួនស្លៀកក្បិន ដោយយកចុកជាយកន្ទុយ
ក្បិនវាត់ទៅក្រោយ ទៅក្នុងខ្សែចំណងត្រង់
កន្លែងឆ្នុកក្បិន ដោយទាញសាច់សំពត់ឱ្យប៉ោង
និងហាប់ណែនដើម្បីរំលេចជើងខោទាំងពីរ និង
មានបំពាក់កន្ទុយលម្អដោយប៉ាក់ឱនដេររឹប
ចង្កេះពីលើ រួចពាក់ខ្សែក្រវាត់ពីលើ។

<p>២៣៣- សំពត់ក្រនៀវ / សំពត់ផ្កាកន្ត្រីយ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ធ្វើពីសរសៃសូត្រឬអំបោះ ដោយវេញឱ្យខ្លាញ់និងត្បាញបញ្ចូលគ្នា ដើម្បីឱ្យមានពណ៌ត្របាញ់ប្រដេញគ្នាដូចផ្កាកន្ត្រីយ (ប្រើពណ៌ចាប់ពី៣ពណ៌ឡើងទៅ)។</p>
<p>២៣៤- សំពត់ខៀន</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ទេសឯកឬជាឱបនាំចូលពីបរទេស មានសាច់រឹង ផ្ទៃពណ៌ផ្សេងៗ និង មានពុម្ពជាប្រផ្កាស្លឹកៗ ដែលស្រ្តីខ្មែររ៉ែយចំណាស់ជាពិសេសនៅខេត្តបាត់ដំបងនិងខេត្តសៀមរាបនិយមស្លៀកចងក្បិនចូលរួមក្នុងពិធីបុណ្យទាននានា។</p>
<p>២៣៥- សំពត់តួនាង</p>	<p>ប្រភេទសំពត់សារបាប់សម្រាប់តួនាងស្លៀកកំក្នុងរបាំល្ខោនបុរាណ ដោយស្លៀកចាប់ដោយបត់ភ្លឺជាផ្នត់ៗទាំងពីរខាង រួចប្រើខ្សែក្រវាត់ខ្ទឹមខាត់ពទ្ធពីលើដាលម្មនិងទាញដោយសំពត់ខាងឆ្វេងចេញជាទម្រង់ផ្លិត។</p>
<p>២៣៦- សំពត់ទេស/ សំពត់ទេសឯក</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីអំបោះនៅដែលមានសាច់ស្តើង ម៉ដ្ឋ និង ទន់រលោង។</p>
<p>២៣៧- សំពត់បញ្ចុពណ៌</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រដោយចងគាធលើកគោមមានពណ៌ចាប់ពី៥ ឆ្មុះប្រដេញគ្នា។</p> <p>ខ. នៅសម័យបុរាណ នាម៉ឺន មន្រ្តី គហបតី និង អភិជន និយមស្លៀកសំពត់បញ្ចុពណ៌។</p>

	<p>សម័យបច្ចុប្បន្ន ក្នុងពិធីបុណ្យជាតិ បុណ្យប្រ- ពៃណី ឥស្សរជនគួរស្លៀកសំពត់បញ្ចពណ៌នេះ ឡើងវិញ។</p>
<p>២៣៨- សំពត់បញ្ចរង្គ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រដោយចង គាធលើកគោមរចនាជាប្រភេទរូបភាពផ្សេងៗ ដែល មានខ្សែទឹកមាសចំនួន៤ និង ទឹកប្រាក់១ ឬ ខ្សែទឹកប្រាក់៣ និង ទឹកមាស២ កាត់ទទឹង នៅចន្លោះរូប។</p>
<p>២៣៩- សំពត់ផាមួង</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតនិងពណ៌ផ្សេងៗ ជួនមានបន្តក់ជរជើង និង មានបន្តក់លើផ្ទៃសំពត់។ សំពត់ដែលមាន បន្តក់ឬជរជើងត្បាញពីអំបោះសម្រាប់ស្លៀក ពេលថ្ងៃ។</p> <p>ចំណែកសំពត់ដែលមានបន្តក់ឬជរជើង ត្បាញ ពីខ្សែពណ៌ទឹកមាសឬទឹកប្រាក់ មានពន្លឺចែង ចាំងសម្រាប់ស្លៀកនៅពេលយប់។</p>
<p>២៤០- សំពត់ផាមួង ពណ៌ក្រហម</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌ក្រហម តំណាងឱ្យព្រះអាទិត្យ សម្រាប់ស្លៀកនៅថ្ងៃអាទិត្យ។</p>
<p>២៤១- សំពត់ផាមួង ពណ៌ខៀវ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌ខៀវ តំណាងឱ្យព្រះសុក្រ សម្រាប់ ស្លៀកនៅថ្ងៃសុក្រ។</p>

<p>២៤២- សំពត់ជាម្តង ពណ៌ត្រួយចេក</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌ត្រួយចេក តំណាងឱ្យព្រះព្រហស្បតី សម្រាប់ស្លៀកនៅថ្ងៃព្រហស្បតី។</p>
<p>២៤៣- សំពត់ជាម្តង ពណ៌ត្រួយលៀប</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌ត្រួយលៀប តំណាងឱ្យព្រះពុធ សម្រាប់ស្លៀកនៅថ្ងៃពុធ។</p>
<p>២៤៤- សំពត់ជាម្តង ពណ៌ព្រីងទុំ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌ព្រីងទុំ តំណាងឱ្យព្រះសៅរ៍ សម្រាប់ ស្លៀកនៅថ្ងៃសៅរ៍។</p>
<p>២៤៥- សំពត់ជាម្តង ពណ៌ស្លាទុំ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌លឿងទុំតំណាងឱ្យព្រះចន្ទ សម្រាប់ ស្លៀកនៅថ្ងៃចន្ទ។</p>
<p>២៤៦- សំពត់ជាម្តង ពណ៌ស្វាយ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រ មានសាច់ លាតពណ៌ស្វាយ តំណាងឱ្យព្រះអង្គារ សម្រាប់ ស្លៀកនៅថ្ងៃអង្គារ។</p>
<p>២៤៧- សំពត់ព្រៃ/ ព្រៃលាត</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រពណ៌ស មានសាច់ដិតម៉ដ្ឋរលីងរលើប។ សំពត់នេះ គេ និយមនាំចូលពីប្រទេសចិន ជាពិសេសពីទីក្រុង សៀងហៃ។ ពេលមកដល់ប្រទេសខ្មែរ គេយក សំពត់នេះមកបញ្ជាន់លក្ខពណ៌ខ្មៅ រួចជំនឹង ញញួរឈើដោយកម្លាំងបុរស។ ពេលសាកពណ៌</p>

	<p>(ហើរពណ័) គេយកសំពត់នោះទៅជ្រលក់ទឹកផ្អែមភ្លឺ រួចហាលលើដីស្ងួត ដែលគេហៅថា «ផ្អែកមភ្លឺ»។ សំពត់នេះសម្រាប់ស្លៀកក្នុងជីវភាពសាមញ្ញ។</p>
<p>២៤៨- សំពត់ព្រៃផ្កា</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រ មានផ្ទៃពណ័សនិងមានរំលេចផ្កាពណ័ស។ មុនពេលប្រើប្រាស់ គេយកសំពត់នេះមកបញ្ជាន់លក្ខពណ័ខ្មៅ រួចដំនឹងញញួរឈើដោយកម្លាំងបុរស។</p>
<p>២៤៩- សំពត់ព្រៃអំបោះ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃអំបោះ មានផ្ទៃពណ័ស។ គេយកសំពត់នេះមកបញ្ជាន់លក្ខពណ័ខ្មៅ។ ពេលសាកពណ័(ហើរពណ័) គេយកសំពត់នោះទៅជ្រលក់ទឹកផ្អែមភ្លឺ រួចហាលលើដីស្ងួត ដែលគេហៅថា «ផ្អែកមភ្លឺ»។ សំពត់នេះសម្រាប់ស្លៀកក្នុងជីវភាពសាមញ្ញ។</p>
<p>២៥០- សំពត់លើកខ្នង</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រដោយចងគាធ លើកគោមរចនាជារូបភាពផ្សេងៗ ដូចជារូបកូនហ៊ឹងឬពងហ៊ឹងជាដើម ដែលមានខ្សែកាត់កាត់ទទឹងធំៗ។</p>
<p>២៥១- សំពត់ល្បើក</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រដែលត្បាញលើកសាច់ដោយសរសៃអំបោះ រំលេចក្បាច់ជា</p>

	<p>រូបសត្វឬផ្កាល្អិតៗ លម្អពាសពេញផ្ទៃសំពត់ និង មានជរជើងធ្វើពីសរសៃអំបោះ សម្រាប់ បុរសនិងស្ត្រីស្លៀកនៅពេលថ្ងៃ។</p>
<p>២៥២- សំពត់សម្ពុយ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់បត់ជាពីរតាមបណ្តោយធ្មេញ ឈើឱ្យសម្រុងត្រួតគ្នា ដោយដេរភ្ជាប់បិទមុខ សម្រាប់ស្លៀកទម្លាក់ជាយម្លាងចុះក្រោម ទាំងអស់។</p>
<p>២៥៣- សំពត់ សារបាប់</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រមានសាច់ ក្រាស់ធ្ងន់ រំលេចក្បាច់ដោយខ្សែទឹកមាសឬទឹក ប្រាក់។ សម័យដើម គេប្រើជាសម្លៀកបំពាក់ សម្រាប់ព្រះមហាក្សត្រគ្រងក្នុងព្រះរាជពិធី។ បច្ចុប្បន្ន ខ្មែរប្រើសំពត់សារបាប់ជាសម្លៀក បំពាក់សម្រាប់កូនក្រមុំឬកូនកម្លោះស្លៀកពាក់ ក្នុងពិធីមង្គលការ និង សម្រាប់អ្នករាំបុរាណឬ សិល្បករល្ខោនបាសាក់ដែលដើរតួអង្គតំណាង ឱ្យវណ្ណៈខ្ពង់ខ្ពស់។ អ្នកខ្លះហៅ ចរបាប់ ចារបាប់ ឬ ជរបាប់។</p>
<p>២៥៤- សំពត់ស៊ីង</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីអំបោះ មានក្បាច់ ឬ ឆ្លុតទទឹងនៅតាមជ្រុងស្រដៀងគ្នានឹងស៊ីងលាវ ប៉ុន្តែស៊ីងលាវខុសគ្នាត្រង់មានដេរបន្ថែមជរនៅ ជើងសំពត់។ សំពត់នេះ ខ្មែរប្រើក្នុងជីវភាពរស់ នៅធម្មតា ឬ ក្នុងការសម្តែងរាំតែន និង រាំ ក្លោកប៉ែលិន...។ គេឃើញមានសិប្បកម្មត្បាញ</p>

	<p>សំពត់ស៊ីង តែនៅតំបន់ព្រែកហ្លួងទេក្នុងទស- វត្សរ៍ទី៦និងទី៧នៃសតវត្សរ៍ទី២០។</p>
<p>២៥៥- សំពត់ហូល</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រ ដោយចង គាធលើកគោមតូចឬធំ រចនាជារូបភាពតាម ធម្មជាតិច្រើនបែបយ៉ាង។ សំពត់ហូលសម្រាប់ ស្រ្តីមានគោមតូចៗដូចជា រូបផ្កាម្លេស ផ្កាទឹម សត្វពឹងពាង សត្វអណ្តើក ជាដើម។ សម្រាប់ បុរសស្លៀក គេលើកគោមធំៗមាន រូបសត្វដំរី សត្វនាគ សត្វហង្ស សត្វគ្រុឌ។</p>
<p>២៥៦- សំពត់អង្រួម អង្រួម</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រឬអំបោះ រចនាជាឆ្នុតៗបណ្តោយសម្រុងដែលចាក់ជា ក្រឡាបួនជ្រុងល្អិតៗ លាយពណ៌ក្រហមនិង ខ្មៅឆ្លាស់គ្នា ស្រដៀងនឹងសម្បុរគ្រាប់អង្រួម អង្រួមទុំ (សៀមហៅថា អន្លូញមក្លាំ)។</p>
<p>២៥៧- សំពត់អន្លូញ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់គ្នាញពីសរសៃសូត្រឬអំបោះ រចនាជាឆ្នុតៗបណ្តោយសម្រុងដែលមានពណ៌ ឆ្លាស់គ្នាចាប់ពី២ពណ៌ឡើងទៅ សម្រាប់ស្រ្តី ស្លៀកប្រចាំថ្ងៃ។ សំពត់អន្លូញមានឈ្មោះផ្សេងៗ ដូចជា សំពត់អន្លូញបន្តក់, សំពត់អន្លូញជរ ជើង, សំពត់អន្លូញបន្តក់ជរជើង, សំពត់អន្លូញ អង្រួមអង្រួម, សំពត់អន្លូញប៉ប៉ក ជាដើម។</p>

<p>២៥៨- សំពត់អន្ទញ ជរជើង</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រឬអំបោះ រចនាជាឆ្នុតៗបណ្តោយសម្រុងដែលមានពណ៌ ឆ្លាស់គ្នាចាប់ពី២ពណ៌ឡើងទៅ ដែលមានការ រចនាត្រង់ផ្នែកជើងសំពត់ ដោយត្បាញរំលេច ពីអំបោះ។</p>
<p>២៥៩- សំពត់អន្ទញ បន្តក់</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃសូត្រឬអំបោះ រចនាជាឆ្នុតៗបណ្តោយសម្រុងដែលមានពណ៌ ឆ្លាស់គ្នាចាប់ពី២ពណ៌ឡើងទៅ ដោយមាន បន្តក់ផ្កាតូចៗ ត្បាញពីអំបោះរំលេចលើផ្ទៃ។</p>
<p>២៦០- សំពត់អន្ទញ ប៉ប៉ក</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ត្បាញពីសរសៃអំបោះ រចនាជា ឆ្នុតៗបណ្តោយសម្រុងដែលមានពណ៌សឆ្លាស់ ពណ៌ខ្មៅ សាច់ត្រើមៗ។</p>
<p>២៦១- សំពត់អំបោះ ឆៅ</p>	<p>ប្រភេទសំពត់ដែលខ្មែរត្បាញពីអំបោះឆៅ ដោយឱ្យបាយជូរ។</p>
<p>២៦២- ស្លាប់ដៃ</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីលោហៈ មាន សណ្ឋានជាបន្ទះកោង មានដាំត្បូង ធ្លាក់រំលេច ក្បាច់ត្របកឈូកអង្ករបូក្បាច់ផ្សេងៗ និង មាន ខ្សែនៅចុងទាំងពីរខាង សម្រាប់ចងភ្ជាប់ពាក់ នៅលើដើមដៃនៃតួនាង។</p>
<p>២៦៣- ស្បែក</p>	<p>ប្រភេទកំណាត់មួយផ្ទាំងប៉ាក់ឱនជាក្បាច់ ចក្ខុចិន មានលម្អដោយរំយោលនៅចុងដាយ</p>

	<p>ម្ខាង ប្រើក្នុងរបាំបុរាណ សម្រាប់តួនាទីពាក់លើ អាវដៃម្ខាង ដោយរុំលើដងខ្លួនវាតមកលើស្មា ឆ្វេង និង ទម្លាក់ចុងដោយមកក្រោយបាំងត្រឹម ត្រតាក។</p>
<p>២៦៤- ស្មាច់</p>	<p>១- បច្ចេកទេសមួយប្រភេទក្នុងសិល្បៈសូនរូប ដោយប្រើក្រដាសប៉ុយបួសរសៃ ឬ ក្រដាស ធម្មតា តែត្រូវញីឱ្យទក់ រួចលាបបាយម៉ាន បិទ ជាប់នឹងពុម្ពជាន់ៗលើគ្នា ដើម្បីយករាងអ្វីមួយ ដែលយើងចង់បាន។</p> <p>២- បច្ចេកទេសមួយប្រភេទសម្រាប់ធ្វើឧបករណ៍ ប្រើប្រាស់ក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ដូចជា ចាន កែវ ចានលាងដៃ កាណូត ទូកម៉ាស៊ីន កង្ហារ... ដោយយកសរសៃនីឡុងទៅពង្រាយក្នុងពុម្ព រួចបិទត្រួតៗលើគ្នា បន្ទាប់មក បិទការ ដើម្បី យករាងអ្វីមួយដែលយើងចង់បាន។ ពេលស្ងួត គេបកឬគាស់ពុម្ពចេញ រួចតុបតែងលម្អ ជាការ ស្រេច។</p>
<p>២៦៥- ស្រទាប់វប្បធម៌ អ. cultural layer បារ. strate culturelle (f.)</p>	<p>ស្រទាប់ដីដែលមានសំណល់សកម្មភាពមនុស្ស មានដូចជា បុរាណវត្ថុសិល្បៈ បុរាណអចលន វត្ថុ បុរាណជីវវត្ថុ បុរាណភូគព្ភវត្ថុ រចនាសម្ព័ន្ធ សំណង់ជាដើម ដែលអាចឱ្យយើងយល់ដឹង និងបែងចែកសម័យកាលនីមួយៗដាច់ដោយ ឡែកៗពីគ្នា។</p>

<p>២៦៦- ស្លឹកទេស</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់ដៃមួយប្រភេទ ជាខ្សែដៃដែលលម្អដោយក្បាច់សន្លឹកជាច្រើន ធ្វើពីលោហៈរាងជាផ្លិតបើកស្ទើរពាក់កណ្តាលរង្វង់ ដាំត្បូង ៣ឬ៥គ្រាប់ ចងភ្ជាប់នឹងខ្សែ ទម្លាក់ជារំយោល ព័ទ្ធជុំវិញកដៃចំនួន២ខ្សែម្ខាង សម្រាប់ឱ្យអ្នកប្រើបុណ្យខ្មែរពាក់នៅផ្នែកខាងចុងផុតនៃកដៃ។</p>
<p>២៦៧- ស្លឹកពោធិ៍</p>	<p>គ្រឿងអលង្ការមួយយ៉ាងធ្វើពីបន្ទះលោហៈមានសណ្ឋានដូចក្បាច់ចក្កច័ន (ចតុកោណស្មើ) ដោយមានរចនាជាក្បាច់ផ្សេងៗ សម្រាប់ដាក់ភ្ជាប់លើសង្ហារព័ន្ធត្រងកន្លែងខ្លះនៅផ្នែកខាងមុខលើចុងដៃផ្តើម។</p>
<p>២៦៨- អាវដៃម្ខាង</p>	<p>ប្រភេទអាវកាក់ធ្វើពីក្រណាត់សាច់លាត ពណ៌ផ្សេងៗដែលមានតែដៃឆ្វេង សម្រាប់តួនាងពាក់ជាទ្រនាប់ស្បែក។</p>
<p>២៦៩- អាវតូច</p>	<p>ប្រភេទអាវករៀល ដៃបិត ពាក់រឹបរាងជាប់ដងខ្លួន មានឡើញកំចាត់មុខ លម្អដោយប៉ាក់ឱនតិចតួចនៅជាយ-ក ជាយដៃ និង ទ្រូងអាវ សម្រាប់តួនាង តួនាយរោង និង តួយក្ស ពាក់ហាត់រាំនិងសម្តែង។ អ្នកប្រើខ្លះហៅអាវប្រភេទនេះថា អាវណាយ តាមភាសាសៀម។</p>
<p>២៧០- អាវតួនាយរោង</p>	<p>ប្រភេទអាវដៃបំពង់ប៉ាក់ឱន មានរចនាក្បាច់ចក្កច័នពាសពេញផ្ទៃអាវនិងដៃអាវ។ នៅពេលពាក់ ទើបគេដេរឱ្យតឹងណែនរឹបចេញរាង ចាប់ពីដៃរហូតដល់ដងខ្លួន។</p>

<p>២៧១- អារត្ថយក្ស</p>	<p>ប្រភេទអារដែលបំពង់ប៉ាក់ឱន មានរចនាក្បាច់ ចក្កចំនពាសពេញផ្ទៃអារនិងដៃអារ។ នៅពេល ពាក់ ទើបគេដេរឱ្យតឹងណែនរឹបចេញរាងចាប់ពី ដៃរហូតដល់ដងខ្លួន។</p>
<p>២៧២- អារត្ថស្វាក្បាច់</p>	<p>ប្រភេទអារដែលបំពង់ប៉ាក់ឱន មានរចនាក្បាច់ ហៀនពាសពេញផ្ទៃអារនិងដៃអារ។ នៅពេល ពាក់ ទើបគេដេរឱ្យតឹងណែនរឹបចេញរាង ចាប់ ពីដៃរហូតដល់ដងខ្លួន។</p>
<p>២៧៣- អារសន្ទៈ</p>	<p>ប្រភេទអារដៃខ្លី កម្ពុល ធ្វើពីកំណាត់ធម្មតា មានសន្ទៈពីក រហូតដល់ដើមទ្រូង មានរន្ធឡេវរ ចំនួន៣ សម្រាប់តួប្រុសពាក់ក្នុងពេលហាត់។</p>
<p>២៧៤- តំនួធនុ អារត្ថនាយរោង</p>	<p>គ្រឿងលម្អធ្វើពីកំណាត់ប៉ាក់ឱននៅលើស្នា អារ មានសណ្ឋានជាស្នែងក្របីដែល មាន អំបោះប៉ាក់ចងជារាងផ្កាឆ្នុកថ្នាំ លម្អនៅផ្នែក ខាងចុង សម្រាប់តួនាយរោង។</p>
<p>២៧៥- តំនួធនុ អារត្ថយក្ស</p>	<p>គ្រឿងលម្អធ្វើពីកំណាត់ប៉ាក់ឱន មានសណ្ឋាន ជាក្បាលនាគ នៅលើស្នាអារត្ថយក្ស ក្នុងរបាំ បុរាណ។</p>

បោះពុម្ពលើកទី១ ចំនួន ១ ៥០០ច្បាប់
នៅរោងពុម្ព ស៊ី យូ

ផ្ទះលេខ ៣៥CEo មហាវិថីសុផានេស សង្កាត់ចន្ទបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ